

DARBININKAS

Vol. LIX, Nr. 37

Rugsėjis-September 13, 1974 Penktadienis-Friday

SECOND-CLASS
Postage paid at Brooklyn, N.Y.

341 Highland Blvd.
Brooklyn, N. Y. 11207

15 centų

Savaitės įvykiai
Rugsėjo 3-10

Prezidentui Fordui amnestavus Nixoną

Prezidento Fordo visuotinio šlovimo mėnuo baigėsi, kada jis ėmė rodytis su konkrečiais darbais. Svarbiausias savaitės žingsnis, suskaldęs opiniją, buvo prezidento paskelbta rugsėjo 8 amnestija R. Nixonui už nusikaltimus ar tariamus nusikaltimus jo prezidentavimo metu. Nixonas į tą paskelbimą per porą valandų atsakė, kad amnestiją jis priima, apgailestauja savo klaidingus sprendimus dėl Watergate, kurie daugeliui geros valios žmonių davė pagrindą laikyti juos nelegaliais ir savanaudiškais.

Į Nixono žodžius netenka daug dėmesio kreipti, nes tai žodžiai politiko pragmatiko, kuris vakar sakėsi esąs teisus, šandien save kaltina — pagal reikalą. Gal būt, ir prezidentas Fordas kreipia į savo žodžius tiek dėmesio, kiek jie šiuo metu naudingi. NYT ir prikišo, kad anksčiau prezidentas žadėjo nesiskubinti su sprendimu dėl Nixono ir neužbėgti už akių Jaworskio išvadom šioje byloje. Dabar aiškinama, kad savo žodžius prezidentas pakeitęs, kai patyrė iš Jaworskio, jog bylos reikalas užtruks keletą mėnesių, o gal ir metus.

Nixono amnestavimas suskaldė vieną pritarimą Fordui. NY Times ir Monitor jo elgesį pavadino "dvilypio standarto" vartojimu. Dem. Muskie pavadino "neišmintingų veiksmu". Daugelis demokratų jam pritarė. Daugelis respublikonų pritarė prezidentui. Prezidento spaudos šefas protestui prieš amnestiją pasitraukė.

Vadinasi, baigėsi prezidento "medaus mėnuo".

(Prezidentas pareiškė, kad Nixonas ilgai neturės nešališko teismo, nei nešališkos opinijos. Ir tikrai: kai vieni kaltina, kad Nixonas užropavęs Kongreso teises, tai kiti primena, kad jos užropuotos jau nuo Rooseveltto laikų; kai vieni kaltina, kad Nixonas pradėjęs Cambodijos karą, kiti primena, kad Vietnamo karas buvo pradėtas Kennedy ir tęstas Johnsono; kai vieni Nixoną kaltina dėl kišimosi į Čilės reikalus, tai kiti primena, kad slaptoji 40 asmenų taryba CIA kištis į svetimos valstybės reikalus buvo sudaryta Kennedy; kai vieni kaltina Nixoną dėl nelegalaus pinigų ėmimo rinkimų reikalui, tai kiti iškelia, kad ir kaltintojai pinigų ėmė iš tų pačių "pieninių").

Jau iš šios tokios perspektyvos matyti, kad Nixono kaltė buvo ta, jog į korupcijos pripildytą taurę jis įlėjo paskutinius lašus, kurie perpildė taurę ir išsiliejo viešai pastebima skandalinga bala. Jis dėl to pasmerkta.

Opinija ragina grįžti prie tiesos ir padorumo. Bet ar bus tikrai grįžtama? Nes ir Nixonas ir kiti išaugo tokioje Amerikos filosofijoje sukurta tiesos ir padorumo supratime, pagal kurį tiesa esanti tai, kas šiuo metu naudinga.

Nixono katastrofa parodė, į kokį aklagatvį atvedė pragmatizmo filosofija, įkalbėta, kad tai tautinė Amerikos filosofija. Tai pačios tos filosofijos bankrotas. Bet ar tas jos akivaizdus bankrotas apsaugos kitus nuo ėjimo tuo pačiu keliu?

-o-

Prezidentas Fordas tęsia Nixono politiką dėl didžiausio palankumo principo Sovietų prekėms, o svarbiausia dėl Amerikos Import-Export banko ga-

OPIAUSIOS ŠIOS DIENOS ŽAIZDOS

Tarp amerikiečių ir lietuvių

Amerikiečiai sujudo dėl pirmųjų rinkimų, kurie vyks daugelyje valstijų šią savaitę. Tačiau daug daugiau sujudo dėl prezidento Fordo paskelbtos R. Nixonui amnestijos. Kodėl Nixonui, o ne patarėjams, kurie nu-

rantuotų kreditų Sovietams. Kissingeris derasi su senatoriais Jacksonu, Javits, Ribicoffu ir jau surado formulę senato pasipriešinimui palaužti: esą Sovietai išleisį kasmet per 50,000 žydų, neatleisį iš darbo pareiškusių norą emigruoti ir kitaip tokių nemaltretuos. Sovietai derybose tiesiogiai nedalyvauja. Už juos reikalą aiškina Kissingeris. Sprendimas būsiąs paskelbtas savaitės-poros eigoje.

Sovietai paleido iš kalėjimų eilę žydų. Paleido ir Simą Kudirką. Teigiama, kad tuo nori palenkėti Amerikos Kongresą greičiau į nuolaidas, nes Sovietai ir šiemet reikia jau ne tik pinigų statyboms, bet ir javų. Brežnevo pareiškimu, derlius Sibire ir Kazachstane šiemet menkesnis, nebuvo tikėtasi.

Diplomatinę ekspansiją Sovietai sustiprino. Pažadėjo Egiptui vėl duoti ginklus. Norvegiją spaudžia bendrai valdyti Špicbergeno salų grupę Arktikoje. Tai susilpnintų NATO šiaurinį sparną, kuris dengia Sovietų karinių laivų judėjimą nuo Murmanskio pusės. Tuo pat metu Sovietai remia ginklais ir pinigais Afrikoje Somaliją. Joje gavo naudotis uostu ir aerodromais, iš kurių gali kontroliuoti Indijos vandenyną. O Somalija yra pagrindinis priešas Etiopijai, kurią dabar nusilpnino kariuomenės perversmai.

Nixono Brežnevo susitarimo dėl atominių bandymų mažinimo — nesirengia nė siūlyti senatui tvirtinti. Pentagonas protestuoja prieš vienašališką jo naudą Sovietams.

Nato susirūpino trim dalykais: Graikijos kariuomenės pasitraukimu, Olandijos karinių jėgų sumažinimu, Olandijos pasipriešinimu, kad NATO viršininku būtų paskirtas Fordo siūlomas gen. A.M. Haig. Italijos socialistai dar susirūpinę, kad Amerika neišpaustų iš Italijos prezidento Leone naujų bazių vietoj galimų prarasti Graikijoje. Dėl to su prezidentu rugsėjo 25 į Washingtoną nori vykti ir socialisti atstovai.

Izraelis susirūpinęs, kad J.V. vėl spaus Izraelį atiduoti naujas teritorijas arabam. Dėl to Kissingerio populiarumas Izraely sumažėjęs.

Kissingerio vis nepalieka ramybės. Kongresm. Harrington, Mass., reikalauja apklausinėjimo dėl CIA kišimosi į Čilės reikalus. Esą CIA direktorius Colby liudijęs, kad CIA buvo leista 1970-73 8 mil. dol. pirkinėti Čilės veikėjus ir spaudą Allendei nušalinti. To paties Colby liudijimu, buvo sudarytas 40 asmenų komitetas CIA veiksmams kontroliuoti — pritariti ar atmeti. Komitetas sudarytas dar prezidento Kennedy. Nixono metu tam komitetui vadovavęs prezidento patarėjas Kissingeris. Žinias apie tai skelbė NYT pirmame pusl.

Graikijoje nuotaikos prieš amerikiečius tiek įkaltusios, kad Amerikos atstovo Tasca išleistuvėse atsisakė dalyvauti atstovybėje dirbą graikai. Iš 700 paviestųjų tedalyvavę iš viso 200-300.

Callupas rado, kad Fordas pralenkia Kennedy kaip kandidatas į 1976 prezidentus santykiu 57:33.

teisti kalėti? Kodėl Nixonui, o ne dezertyram iš kariuomenės?

Kai kurie pareigūnai, atsiatydindami iš Fordo štabo ar Jaworskio štabo, norėjo demonstruoti savo protestus.

Nors laikai įsiūbavo palinkimą į anarchiją, bet patikimiau yra kad šie protestai aprims.

-o-

Lietuviai, Australijos ir N. Zelandijos lietuviai, sujudo dėl Lietuvos įjungimo į Sovietų Sąjungą pripažinimo.

Australijos lietuviai parodė didelio aktingumo ir vieningumo protestui ir į jį įtraukė australus, išleisdami "Mūsų Pastogės" didžiąją dalį anglų kalba. Joje rašoma kad senatorius Greenwood pateikė senatui Baltų peticiją, kurioje prašoma laikyti neteisėtu aktu Whitlamo pripažintą Baltijos kraštų aneksiją. Po debatų senato opozicijos lyderis Withers pasiūlė vyriausybės aktą atšaukti. Klausimas atidėtas kitai dienai svarstyti.

Iš N. Zelandijos pranešimo neturime.

-o-

Amerikos lietuvių tarpe gyviausias Simo Kudirkos laisvės klausimas, radęs naujo ir plataus

atgarsio amerikiečių spaudoje. "Daily News" vedamajam rašė, kad J.V. diplomatai turi progą atpirti tautos garbę, kurią jie pažemino Kudirką išduodami. "Baltimore Morning Sun" taiko liberaliam, kurie kalba už laisvę kitiems, bet slepiasi tarsi pelkėj ar už akmenų, kai iškyla Lietuvos, Latvijos, Estijos nepriklausomybės klausimas. "Los Angeles Herald Examiner" taria, kad Kudirka tampa šaukiančiu simboliu apie neišmintį mūsų užsienio politikos, kuri tar nauja totalistiniam režimui, laikiniam asmeni tik priemone.

"Sunday News" vedamajam ragina vyriausybę spausti Maskvą, kad išleistų Kudirką į laisvę, kurios jis pradėjo siekti taip seniai ir su tokia didele asmenine rizika.

-o-

Amerikos Lietuvių Katalikų Tarnybos pranešime yra vienas didžios svarbos džiuginantis ir pastangas žadinantis faktas. Esą "pardavus Kansas City lietuvių parapiją, Vatikano įsikūsimu, vyskupija buvo priversta gautus pinigus užšaldyti — 'kol lietuvių vėl steigis naują parapiją'."

Tai reikšmingas precedentas parapijų turtui išlaikyti lietuvių rankose.

Varginininkų-Muzikų Sąjungos seimas Apreiškimo parapijos salėje rugsėjo 2. Pirmoje eilėje iš k. A. Kačanauskas, JAV LB Krašto Valdybos pirm. J. Gaila, V. Mamaitis, kun. K. Pugevičius, kun. kleb. Pr. Raugas, A. Aleksis, J. Augaitytė, Lietuvos gen. konsulas A. Simutis, prel. J. Balkūnas. (Aprašymą žiūr. 6 psl.) Nuotr. P. Ažuolis

KVIETIMAS KUDIRKOS REIKALU

Rugpiūčio 29-30 visos JAV telegramų agentūros patvirtino žinią — Simas Kudirka paleistas iš kalėjimo ir yra išvykęs pas savo šeimą į pavergtą Lietuvą. Žinia pasiekusi Vakarų korespondentus per žinomą rusų disidentą mokslininką Andrei Sacharovą.

Nors valstybės departamentas, nežinrnt "Americans for Simas" ir JAV LB krašto valdybos tiesioginio ir per kongresinius kanalus kreipimosi, kol kas atsisakąs žinią patvirtinti, tenka vis dėlto patikėti jos teisingumui. Nepaprastai yra patenkinti JAV kongreso nariai, talkinę Kudirkos laisvinimo akcijoj, ypač jos iniciatorius kongr. Robert P. Hanrahan. Jam JAV LB krašto valdyba šiomis dienomis yra suteikusi LB garbės nario titulą.

Stengiamasi, kad artimu laiku Sovietai leistų Kudirkai su šeima išvykti į JAV-bes.

Tačiau džiaugsmas, matant šią pavergtą žmogaus tragediją teigiamai besisprendžiant, verčia mus pagalvoti apie Kudirkos ir jo šeimos ateitį. Prieš akis Kudirkos sustiprėjimas po sunkių kalėjimo kančių ir, tikimės, kelionė į JAV-bes ir jose įsikū-

rimas. JAV LB krašto valdyba, įsipareigojusi apmokėti visas Kudirkos ir jo šeimos kelionės į Ameriką išlaidas, yra įsteigusi specialų Kudirkos Fondą. Šio fondo lėšos bus naudojamos apmokėti išlaidom, susijusiom su Kudirkos laisvinimo akcija ir jo įsikūrimu Amerikoje. Tenka pažymėti, kad ligi šiol visa "Americans for Simas" organizacijos veikla buvo išimtinai finansuojama JAV LB krašto valdybos.

AMERIKOS LIETUVIŲ TARYBA INFORMUOJA

Alta pasveikino prezidentą
Altos vardu pirm. dr. K. Bobelis pasiuntė naujam JAV prezidentui G. R. Fordui sveikinimą, pasidžiaugdamas jo praeities laimėjimais, reikšdamas pasitikėjimą, kad jo vadovaujamas kraštas nugalės vidines ir ekonomines problemas, ir pažadėdamas lietuvių paramą. Milijono lietuvių kilmės amerikiečių vardu buvo pareikšta viltis, kad JAV nepakeis savo politikos — nepripažinti Lietuvos ir kitų Baltijos valstybių inkorporacijos. "Už geležinės uždangos

Iš dienoraščio Vilniaus žydo, kuriam pavyko repatrijuoti į Izraelį

Rusiškas laikraštis "Grani". Frankfurt a. M., Nr. 87 - 90 paskelbė Valerij Tarsis parinktą ištrauką iš dienoraščio, kurį rašė Vilniaus žydas Schalom Jossman, kuriam pasisekė repatrijuoti. Ištrauką pakartojo vokiškas "ZeitBild" (pasiekęs redakciją K. Č. dėka). Ištraukos yra įdomios kasdieninio sovietinio gyvenimo smulkmenų mozaika, kaip tai pavadino Tarsis.

-o-

"Draudžiama apie teisybę galvoti" — pradeda savo dienoraštį vilnietis Schalom Jossman. Bet jis norėtų teisybę surašyti, rizikuodamas kalėjimu ar kace-tu, nes jis gyvena Vilniuje, kuris yra Sovietų valdžioje ir kur sakyti teisybę yra kriminalinis nusikaltimas.

Esu pilnametis

1964 spalio mėn. Jossmanas buvo 18 metų, vadinas, pilnametis. Bet tai nedaug ką reiškia. Ironiškai jis įsirašo: "Esu pilnametis ir turiu balsavimo teisę. Tai reiškia: rinkimuose atiduoti balsą, kai agitatoriai ateis nusigabenti mane į rinkimų būstinę. Ir jeigu nenuėisiu į rinkimų būstinę, tada atvyks milicija ir nusigabens į milicijos būstinę.

Tokia yra sovietinė demokratija".

Opinija apie žydus

Jossmanas galėjo studijom įsirašyti tik į vakarinius politinės instituto kursus. Jo šeima neturėjo pinigų studijom, tai jis dirbo žaislų fabrike kaip sandėlio darbininkas, gaudamas 80 rublių. To užtekėjo tik tik pavalgyti. (Vakarinį kursų stu-

dentai stipendijų negauna).

Su darbovietės viršininku Kasjukas (?) Jossmano santykiai geri. Viršininkas nesivaržo atvirai pasakyti savo nuomong, kuri tarp UdSSR gyventojų yra populiari:

"Kodėl ne visi žydai yra sandėlių darbininkai? Kodėl visi žydai yra inžinieriai, gydytojai ir spekuliantai?" Ir: "Jeigu ne tavo žydai, aš būčiau nepriklausomas Lietuvos ministeris. Žydai atnešė revoliuciją į Lietuvą, ir Lietuvos idiotai žydų paklauso".

Jossmanas dėl to nesijaudina. Jis tik rūpinasi žaislų fabrike dirbti tol, kol jis taps inžinierium. Tada bus įdomiau: tada jis gaus 120 rb. (kurių perkamoji vertė bus apie ketvirtadalis ar trečdalis to, ką uždirba Sveicarijos inžinierius).

Pakeliui į atostoginius darbus

Per atostogas studentai atlieka praktikos darbus savo specialybėje, bent formaliai. Ir Jossmanas 1965 buvo pasiųstas į sovchozą Kryme į vynuogynus. Tokia tai inžinieriaus specialybė.

Jis keliavo su filologų grupe, kurioje karštai buvo ginčijamasi apie uždraustą Jossif Brodskij lyriką. O Jevtušenko bei kitų oficialių poetų niekas nė nesuminėjo.

Paskirtą sovchozą galutinai pasiekė pėsčias, nes sovchozo direktorius užmiršo atsiųsti autobusą. Pakelėse plakatai skatino: "Pasivykim ir pralenkim JV gamybą mėsos, pieno, sviesto srity".

Sovchoze

Nakvynei tebuvo "Lenino kambarys" su plikom grindim. Merginos taip buvo įkurdintos jau du mėnesiai.

Rytą sovchozo direktorius Košin supažindino su darbu iki vasaros galo. Reikės sudoroti dienas penkias lyse po 100 metrų ilgio. Už tai bus mokama po 2 rb. Darbas pradėdamas 4 val. ryto. Jossmanas apie darbą atsiliepia: "Visą dieną kepinančioj saulėj. Kankina troškulis, bet šalto vandens nėra. Ir daugiau kaip penkias lyse nesutvarkysi nuo pat ankstyvo ryto. Dėl to einam anksčiau gulti. Neragina po sovchozą pakieminti, o sovchozo komendantas lietuviui studentui paaiškino: "Mūsų žmonės yra bauriai chuliganiški. Neseniai jie prižiūrėtoją Genką sudorėjo peiliu, o sargybinių primušė lazdom".

Kai vakarais klubas atidaras, visi sovchozo darbininkai geria iki nusigėrimo, net draugovinninkai (pagalbinė milicija) — kas tada tvarkos žiūrės. Žinovai sugeba pavogti vyno iš sovchozo vynyno. O šiaip sovchozo krautuvėje tegali pirkti duonos, vodos ir vyno. Duonos ne visada, bet vodos ir vyno niekad netruks.

Kitapl gyvena tik direktorius

Svečiai darbininkai iš "europinių" respublikų sako, kad gyvenimas čia skurdus, monotoniškas, palyginti su jų kraštais, nekaltant jau apie Ameriką. Tik direktorius, žinoma, kitaip gyvena. Jo tikroji būstinė yra ne sovchoze, bet, kaip paprastai Sovietų Sąjungoje, artimiausiame mieste. Jo abidvi dukters pasikvietė keturis studentus, su kuriais buvo susidraugavusios. "Atvykite pas mus į Sevastopolį; tik užčiaupkite burnas ir užmerkite akis! Mes gyvename ne blogiau kaip milijonieriai amerikoniai".

... Ameriką pasivyti ir pralenkti... Tuos žodžius partijos direktorius priėmė į širdį ir įsitaisė prabangiai. Jis sukiojasi dažnai girtutėlis — tuo jis susilygina su sovchozininkais.

Komsomolo organizacijos sekretorė — manot, aistringa kovotoja už marksistinio leninistinio plano įvykdymą mėsos gamybos srity? O ne. Ji taip pat tik žmogus. Ji su draugu nusigėrus guli pakelės griovį.

(nukelta į 2 psl.)

(nukelta į 2 psl.)

KODĖL TAIP SUKRUTO ATEISTINĖ PROPAGANDA

(Tąsą iš praeito nr.)

Valdžia: tikinčiųjų skaičius mažėja

“Tikinčiųjų mažėjimas nulėmė ir tai, — dėsto P. Mišutis, — kad kai kurios religinės bendruomenės, ypač miestuose, buvo sustambintos... niekas “neniekiną” užsidariusių bažnyčių”²

Tikintieji: valdžios skaičiai netikri

Ar buvo sumažėjęs tikinčiųjų skaičius, kai tarybinė valdžia uždarė Vilniaus Katedrą, Kauno Soborą, Klaipėdos Taikos Karalienės šventovę ir daugelį kitų bažnyčių? Ar galima labiau išniekinti bažnyčias, kaip padarė tarybinė valdžia, daugelį jų paversdama sandėliais, sporto salėmis, kino teatrais, ateistiniais muziejais?

“1972 metais pirmą komuniją priėmė apie 20 tūkstančių vaikų, nors I-IV klasėse jų mokėsi daugiau kaip ketvirtis milijono”²

Iš Vilniaus žydo dienoraščio

(atkelta iš 2 psl.)

Kas daugiau uždirba?

1966 Jossmanas, kaip studentų korespondentas, nuvyko į Armeniją. “Apie kiekvieną miestą pasiryžau parašyti po du reportažus: vieną sau pačiam — kaip viskas tikrai yra; antrą laikraščiui — kaip sovietinės žurnalistikos etika reikalauja — saldžių melų”.

Ir toliau jis pasakoja iš sau skirtų užrašų, kaip jį apšvietė gydytojas Spartakas, su kuriuo Jossmanas skrido drauge lėktuvu. Gydytojas pakvietė jį pas save. Bet šeimininkas rado staigmeną: kol jis buvo Maskvoje, jo butas buvo apiplėštas (ir tai jau trečias kartas). Išgabenta net skalbiama mašina. Erevane vagys gyvuoja, nes “milicija, vagys ir plėšikai yra geri draugai. Kiekvienoj nuovadijoj yra atskira vagių gauja, atskira milicijos grupė. Vagys moka kyšo porą tūkstantinių, ir milicija užmerkia akis... Aš nežinau, kaip tas reikalas yra Amerikoje, bet Armenijoje menkas vagis turi didesnes pajamas negu geras profesorius”, pareiškė Spartakas.

Gyvena ne menkliau ir spekuliantai. Užsieniniai turistai iškeliauja beveik apnuoginti. Už kaklaryšį jiems moka 30 - 40 rublių, o labiausiai pageidaujama prekė yra doleris. Už jį moka po 5 - 6 rb., už stambesnius banknotus ir po 10 rb.

Jossmanas vilkėjo užsieninių apsiaustu. Vienas erevanietis prašyte prašė: “Parduok man jį — duosiu visą didįjį rublį (100 rb.) ir dar pristatysiu visai nakčiai gražiausią Erevano merginą”. Ačiū — ne.

Iš kur tie pinigai

Savo šeimininką Jossmanas pasiteiravo, iš kur žmonės ima tokias pasakiškas sumas. Atsakymas: visai paprastai — patepi miesto vykdomąjį ir atidarai kokią dirbtuvę: kokią nori — batų, rankinukų, diržų, saulės akinų. Valstybei moki mokesčius; šiek tiek prekių pristatai valstybinėm parduotuvėm, o visa kita parduodi privačiai. Taip daugelis sudaro sau pragyvenimą už 30 tūkstančių mėnesiui, nors vidutiniškas dirbančio atlyginimas yra 100 rb.

Tokios sąlygos yra visame Kaukaze — Gruzijoje, Azerbeidžane.

Net ir gydytojai nevengia pašalinių pajamų: jie sudarinėja vadinamus biuletenius, išrašo pažymėjimus apie asmens nedarbingumą; už tokį pažymėjimą gauna 10 rb. ... Kaip Spartakas pasakojo, tai čia gydytojas susidaro iki 1.000 mėnesiui. Nenuostabu, jei daugelis armėnų važinėja automobiliais, kuriuos perka irgi juodojo rinko dviguba kaina nei oficialioji.

tūkstančių aukštesniųjų klasių moksleivių tiki vienas kitas procentas,” — pasakoja Mišutis.

Tikintieji: iš 20 komjaunimo — tiki 16

Tai irgi netiesa. Pavyzdžiui, 1974 sausio mėn. Lazdijų vidurinės mokyklos X-A klasėje moksleiviams buvo išdalinta anketa su klausimais: Ar tiki Dievą? Ar eini į bažnyčią? ir t.t. Iš 20 komjaunuolių 16 parašė tikį Dievą. Labiausiai niršo mokyklos komjaunimo sekretorė mokytoja Malinauskienė. Buvo sušauktas atviras komjaunimo susirinkimas. Mokytoja Malinauskienė atvirą moksleivių pasisakymą komentavo kaip mokyklos gėdą. Švietimo skyriaus atstovas irgi kalbėjo, kad, esą, nesvarbu, ką galvojate, bet reikėjo parašyti “kaip reikia”. Ta proga vienas dešimtokas taip kalbėjo: “Verčiate mus stoti į komjaunimą. Sakote, kad apie įstojimą tėvams galima nesakyti, net į bažnyčią galima nueiti. Net dabar buvo patarta, kad galima vienaip galvoti, o kitaip parašyti. Kaip tai suprasti?”

1973 lapkričio mėn. Raudondvario vidurinės mokyklos X klasėje, mokytojai pradėjus kalbėti apie besitartinančią komjaunimo šventę, visa klasė pradėjo

kvatoti. Už tai dviem moksleiviam buvo sumažintas elgesys. Kai šios klasės moksleivius paklausė: “Kurie einate į bažnyčią?” — pakilo visas miškas rankų —

Ko verta P. Mišučio statistika?

Valdžia: baudžiami tik už ginklą

“Niekas nepersekioja bažnyčios, — rašo jis. — Baudžiami buvo tik tie dvasininkai, kurie, stengdamiesi atkurti buržuazinę santvarką, idėjinį ginklą pakeitė į šaunamąjį”²

Tikintieji: ginklo neturėję gavo po 10 metų

Idomu, ar tiki pats Mišutis tuo, ką rašo? 1944-1962 vien iš mažiausios Lietuvoje Kaišiadorių vyskupijos buvo nuteista kalmė 41 kunigas. Dauguma jų, savo gyvenime neturėję ginklo rankose, gavo po 10 metų, o kai kurie net po 25 metus. Pavyzdžiui, prel. J. Matulaitis-Labukas (dabartinis Kauno arkivyskupijos ir Vilkaviškio vyskupijos apaštališkasis administratorius) 1945 metais už pamokslų sakymą gavo 10 metų, nors, eidamas generalvikaro pareigas, pamokslų nesakydavo. Po Stalino mirties dauguma kunigų buvo reabilituoti. Nejaugi Mišutis ir to nežino?

Pas mus visi turi būti spaliukai

Kybartai. Kybartų vidurinėje mokykloje prieš spalio revoliucijos dienas buvo norima padidinti spaliukų skaičių. Dalis mokinių ir tėvų tam priešinosi. Zitos Menčinskaitės motina įdavė savo dukrai nunešti į mokyklą raštelį, kuriame nurodoma neįrašyti Zitos į spaliukus. I klasės auklėtoja, į nieką neatsižvelgdama, visą klasę surašė į spaliukus. Neklusniems net ženklukus nupirko. Dalis mokinių grįžo iš mokyklos verkdami. Bailesnieji tėvai tylėjo. Juričienės motina kreipėsi pas Česnienę, reikalaudama išbraukti dukrelę iš spaliukų. “Jei nori, kad tamstos dukra nebūtų spaliukė, tai vežk ją į kapitalistines šalis. Pas mus visi turi būti spaliukai”, — atrėžė auklėtoja Česnienė.

— Žurnalistą Pranį Alšėną aprašė Toronto mėnesinis laikraštis “Bloor West Villager” šių metų rugsėjo mėn. laidoje. Įdėta jo nuotrauka ir trijų skilčių straipsnis, kuriame aprašoma svarbesnieji P. Alšėno darbai ir jo žurnalistika.

Marijos apsireiškimas Šiluvoje. Dail. Adomo Varno paveikslas

AMERIKOS LIETUVIŲ TARYBA INFORMUOJA

(atkelta iš 2 psl.)

kitų Baltijos kraštų sprespaudą ir kad supras kovojančių dėl laisvės viltis.

JAV senate apie sprespaudą Lietuvoje

Senatorius J. Javits JAV senate pasakė kalbą, kuri buvo išspausdinta “Congressional Record”. Iškėlė didelių persekiojimus ir žmogaus teisių pažeidimus Sovietų okupuotose kraštuose.

Amerikos lietuvių kongresas jau šį mėnesį

Amerikos lietuvių kongresas prasidės rugsėjo 28, šeštadienį, Pick-Congress viešbuty, Chicago. 8 val. 30 min. bus registracija; vėliau — posėdžiai: sveikinimai, Altos pirm. dr. K. Bobelio pagrindinė kalba, pasiskaitos.

Šeštadienio vakarą, 7 val., tame pat viešbuty bus iškilmingas kongreso banketas. Meninę programą atliks solistė A. Simonaitytė ir sol. A. Brazis, fortepijonu palydint muz. A. Brazienė.

Rugsėjo 29, sekmadienį, 9 val. 30 min. bus kongreso paimaldos Šv. Petro bažnyčioje, 110 W. Madison. Mišias auko vysk. A. Deksnys, pamokslą pasakys prel. J. Balkūnas. Giedos Dainavos ansamblis. 1 val. p. — iškilmingas baigiamasis kongreso posėdis Pick-Congress viešbuty.

Kongrese kalbės dr. Bronis

Kaslas, Wilkes-Barre kolegijos naujųjų laikų istorijos ir politinių mokslų profesorius, eilės studijinių straipsnių ir knygų autorius; prieš keletą metų išspaudos išėjo jo paruoštas rinkinys dokumentų apie Sovietų Sąjungos ir Vokietijos agresiją prieš Lietuvą. Dr. Kaslas studijinius darbus yra atlikęs Sorbonos universitete Paryžiu, o doktoratą gavęs Strasburgo universitete Prancūzijoje.

Pagrindinis paskaitininkas bus ir De Paul universiteto Chicago tarptautinės teisės profesorius Cherif Bassiouni. Jis yra gimęs Egipte, yra to krašto buvusio senato pirmininko vaikai. Teisių studijas išėjęs keturiuose valstybėse: Egipte, Prancūzijoje, Šveicarijoje ir JAV-se. Turi eilę mokslo laipsnių, jų tarpe du doktoratus. Su pasiskaitomis važinėja po daugelį universitetų ir tarptautinių kongresų. Eilės mokslo veiklų ir studijinių straipsnių autorius.

Kongreso programoj bus ir daugiau svarių punktų. Lietuviai kviečiami jame kuo gausiau dalyvauti.

Organizacijos domisi lietuvių kongresu

Daugelis organizacijų yra atsiuntusios sveikinimus Amerikos lietuvių kongresui. Pagrindinių organizacijų pirmininkai įeina į kongreso garbės komitetą. Be anksčiau skelbtųjų, į Amerikos lietuvių kongreso garbės komitetą sutiko įeiti Pasaulio Lietuvių Gydytojų Są-

jungos pirmininkas dr. Gediminas Balukas, Lietuvos Vyčių centro vald. pirm. Leonas Paukšta, Lietuvių Prekybos Rūmų pirm. P. P. Vilkelis, Lietuvos Atgimimo Sąjūdžio pirm. Marijus Blynas, Lietuvių Evangelikų Tarybos pirm. kun. Stasys Neimanas, Liet. Skautų Sąjungos tarybos pirm. A. Saulaitis.

Altos suvažiavimas

Amerikos lietuvių kongreso išvakarėse, rugsėjo 27, Pick-Congress viešbuty, Chicago, šaukiamas 34-tas metinis Amerikos Lietuvių Tarybos suvažiavimas. Prasidės 9 val. r. registracija; 10 val. — suvažiavimo atidarymas, invokacija, sveikinimai, valdybos pranešimai, Altos atstovo Washingtonė pranešimas, skyrių atstovų pranešimai, valdybos ir izdo globėjų rinkimai, rezoliucijų ir sveikinimų priėmimas.

Lietuva informuojama apie lietuvių kongresą

Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas J. Audėno raštu kreipėsi į Amer. Liet. Tarybą, prašydamas serija straipsnių paruošti informacijas apie Amerikos lietuvių kongreso tikslus, pasiruošimo eigą, kongreso darbus. Straipsniai buvo pasiųsti. Jie bus per radiją perduoti į Lietuvą. Taip pat per radiją Lietuvos žmonės bus painformuoti apie kongreso posėdžių eigą, priimtus nutarimus ir užsimočius darbus.

ANTANAS J. ŠAVELSKIS — lietuvis advokatas — 88-03 Jamaica Avenue, Woodhaven, N. Y. 11421; tel. 441-1182, namų TW 7-3061 (nuo 9 r. iki 9 v.)

SHALINS FUNERAL HOME, Inc., 84-02 Jamaica Ave. (prie Forest P'way St.), Woodhaven, N.Y. 11421. Suteikia garbingas laidojimas. Kopyčios parūpinamos visose miesto dalyse. Tel. 296-2244.

MATTHEW P. BALLAS FUNERAL HOME — Moderni kopyčia, Air-conditioned, A. J. Balton-Baltrūnas, Licensed Manager and Notary Public. 660 Grand St., Brooklyn, N. Y. 11211; ST 2-5043.

TAISOM RADIO IR TELEVIZIJOS APARATUS spalvotos ir paprastos. Pilnas patarnavimas įdedant naujas dalis. Aptarnaujam Queens ir apylinkės lietuvius. Naujų aparatų neparduodam. Kreiptis tel. 847-0887. Adresas: Mr. Joe Kazlas, 87-15 Myrtle Avenue, Glendale, N.Y. 11227 (2 blokai nuo Woodhaven Blvd.).

BUYUS FUNERAL HOME, Mario Teixeira, Jr. laidojimų direktorius, 426 Lafayette St., Newark, N. J. 07105; tel. 344-5172. Paruošiamos garbingos laidojimas. Modernios kopyčios, oras vėdinamas.

RIMOS IR JUOZO BRUŽŲ sluntinių įstaiga atlieka visus patarnavimus sudarant sluntinius ir užsakant kitas dovanas į Lietuvą. Didelis prekių pasirinkimas. Sąžiningas ir greitas patarnavimas — 94-08 Jamaica Avenue, Woodhaven, N. Y. 11421. Telef. 441-4712

JUOZO ANDRUŠIO Real Estate, Insurance. Apdraudimas gyvybės, namų, automobilių, baldų ir k. Namų pardavimas, apdraudimas, Income Tax užpildymas, Mutual Funds — pinigų investacijos. Kasdien nuo 9 iki 8 val.; šeštadieniais iki 6 v. pp. 87-09 Jamaica Ave., Woodhaven, N. Y. 11421; VI 7-4477

VYTAUTAS BELECKAS, sav. Winter Garden Tavern. 1883 Madison St., Ridgewood, N. Y. 11227, EV 2-6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami palaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA — Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai, Dalia ir Albertas Radžiūnas, sav. — 43-04 Junction Blvd., Corona, Queens, N. Y. 11368. Telef. 779-5156.

MOVED TO LARGER QUARTERS — KORDOL FABRICS by — SUPERIOR PIECE GOODS CORP. 194 Orchard St. New York, N.Y. 10002, telef. AL 4-8319. Vilnonės medžiagos jūsų artimesiems — importuotos ir vietinės. Vilnonės medžiagos kostiumams, paltams ir suknelėms. Taip pat šilkinės maišytos, spalvotos, lovoms užtiesalai, vilnonės skaros ir šalikai — geriausios rūšies pigiausiomis kainomis. Specialus patarnavimas paruošiant pakietus į Europą. Užeikite ir įsitikinsite!

ALICE'S FLORIST SHOP, lietuviškam rajone — lietuviška gėlių parduotuvė. Gėlės įvairiom progom. 846-5454—9527; vakare: 935-4149. 107-04 Jamaica Ave., Richmond Hill, N.Y. Čia veikia Darbininko spaudos kioskas.

NEW YORK — Lietuvos atsiminimų valanda, šeštad. 4-5 val. WEVD 1330 AM ir 97.9 FM. Music of Lithuania, pirmad. 8:05-9:00 val. vak. WSOU-FM 89.5 anglų kalba. Dr. J. J. Stukas, 1467 Force Dr., Mountainside, N.J. 07092. Tel. (201) 232-5565.

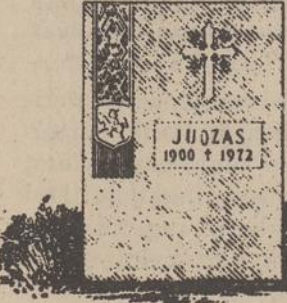
NEW YORK — Laisvės Žiburs, sekm. 9-10 val. ryto WHBI 105.9 FM. R. Kezys, 217-25 54th Ave., Bayside, N. Y. 11364. Tel. (212) 229-9134.

BOSTON, MASS. — WLYN 1360 ir FM 101.7 sekmad. 1-1:30. S. Minikus, 502 E. Broadway, So. Boston, Mass. 02127. Tel. 268-0489.

BOSTON, WORCESTER, BROCKTON, MASS. — WHIL 1430 ir FM 107.9, sekmad. 11-12 val. P. Viščinis, 173 Arthur St., Brockton, Mass. 02402. Tel. JU 6-7209.

Geriausios medžiagos gaunamos pigia kaina ypač sluntiniam į Lietuvą. (Polyester-Knits yardas 2.50, Arnel Jersey jardas 89 c.)

AMERICAN FABRICS 55-35 Myrtle Ave. (Putnam kampas) Ridgewood, N. Y. 11227 Tel. 456-5046 (Traukinio stotis Wyckoff, Autobusas Putnam) Kam pirkti iš svetimų, jei gaunam pas savus Monika Macežinskaitė, sav.

Lietuviško stiliaus paminklai sukuriami ir veltui pristatomi į visas kapines New York, New Jersey ir Connecticut valstijose

Fasolino Memorials CO.

66-86 80th Street (prieš St. John's kapines) Middle Village, N. Y. Queens, N. Y. 11379 (212) DAvenport 6-3150

— Tai yra mūsų vienintelė vieta Gausi parodų salė

Lietuviška KELIONIŲ AGENTŪRA VYTIS

Romas Kezys, Pres.

2129 Knapp St., Brooklyn, N. Y. 11229 — Tel. 769-3300

- Paskutinės informacijos apie žemiausias kainas
- Kelionės į visus pasaulio kontinentus
- Lietuvių grupinės kelionės atostogų metu

Patarnaujama visuose kelionių reikaluose:	Specialios nuolaidos:
LĖKTUVAI VIESBUČIAI LAIVAI (Crises) AUTOBUSAIS įdomių vietų lankymas TRAUKINIAI	INDIVIDAMS (ekskursiniais bilietais) GRUPĖMS JAUNIMUI ŠEIMOMS

DARBININKAS

The Lithuanian Weekly Published
by Franciscan Fathers341 Highland Blvd.
Brooklyn, N. Y., 11207Editorial Office (212) 827-1352
Business Office (212) 827-1351Second-class postage paid at Brooklyn, N. Y., Post Office
Subscription per year — \$10.00. Single Copy 15 cents.Eina nuo 1915 m., 1951 m. sujungė AMERIKA, LDS organą DARBININKA ir LIET. ŽINIUS • Pre-
numerata metams \$10.00 • Straipsnius ir korespondencijas redakcija taisy savo nuostatais •
Pavarde pasirašyti straipsniai nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę • Už skelbimų turinį
ir kalbą redakcija neatsako.

Redaguoja REDAKCINĖ KOMISIJA

KULTŪROS TARYBA
KVIEČIA PASISAKYTI

Čia spausdinamu laišku kreipiamasi į visus lietuvių išeivijos kultūrinio gyvenimo besidominčius asmenis. Visi kviečiami atsakyti į laiške pateiktus klausimus. Galima pasisakyti ir per Darbininko puslapius. (Red.)

-0-

Naujai sudarytoji JAV LB kultūros taryba, kurios sąstatas jau paskelbtas laikraščiuose, yra pasiryžusi paruošti plačios apimties kultūrinės veiklos planą. Kad toks planas apimtų visas mūsų kultūrinio gyvenimo apraiškas, objektus ir asmenis, pirmiausia reikia sudaryti atitinkamą projektą, kurį išanalizavus ir išdiskutavus, bus įmanoma paruošti ir patį planą.

Šį planą norima vykdyti sistemingai, per keliolika metų, kiekvienais metais skiriant atitinkamą sumą lėšų, angažuojant numatytiems kultūriniam projektui tinkamus asmenis ir atliekant kitus numatytus uždavinius. Tokiam kultūrinės veiklos projektui sudaryti yra reikalinga visos išeivijos talka, atviras klausimo nagrinėjimas ir kuo platesnis mūsų kultūriname gyvenime dalyvaujančių asmenų priitarimas. Todėl maloniai kreipiuos į visus, prašydamas atsakyti į čia pateikiamus 4 klausimus:

1. Kas, Jūsų nuomone, turi būti daroma praktinė kultūrinė veikloja, kokie kultūriniai uždaviniai pirmiausia sprendžiami, kokios kultūrinės sritys (muzika, teatras, dailė, literatūra etc.) ypatingai iškeliamos ir kokios kultūrinės aktualijos turėtų dominuoti mūsų kultūrinę kasdienybę? (t.y. konkreti kultūrinė veikla).

2. Kokie kultūriniai projektai, Jūsų nuomone, yra skubiai vykdytini, keliant mūsų kultūrinę pažangą teoretinė plotmėje? Kokie asmenys (mokslininkai, menininkai, rašytojai, visuome-

ninkai etc. — nurodykit pavardėmis) ir kokiems darbams turėtų būti angažuojami? Kokie moksliniai, meniniai, kalbiniai, literatūriniai etc. projektai turi būti įvykdyti ir kaip greit? Pabandykit nustatyti mūsų kultūrinės veiklos darbų prioritetą ir jį pagrįskit, jei įmanoma.

3. Ar, Jūsų nuomone, mūsų kultūrinė veikla turi reikštis a) tik savosios išeivijos tarpe, keliant tautinį-lituanistinį momentą, b) derintis apskritai prie Lietuvos kultūrinės raidos, parbrėžiant jos lietuviškumo pradą ar c) eiti į kitas tautas, į tarptautinį forumą, akcentuojant daugiau propagandinį mūsų kultūros aspektą?

4. Kuo ir kaip Jūs pats, jei būtumėt paprašytas, galėtumėt prisidėti prie mūsų kultūrinės veiklos pagyvinimo, pagerinimo ir praturtinimo, idant visi bendromis pastangomis suteiktume mūsų gyvenimui egzilių istorinį įsiprasminimą?

Jūsų patarimų, sumanymų, siūlymų ir sugestijų lauksim iki spalio 31. Atsakymus malonėkit siųsti šiuo adresu: Anatolijus Kairys, 8457 S. Pulaski Rd., Chicago, Ill. 60652.

Anatolijus Kairys

JAV LB Kultūros Tarybos pirmininkas

— Amerikos Balso estiškių transliacijų skyriui dabar vadovauja naujas vadovas — istorikas Voldemar Veedom.

— Toronto latvių kolonija planuoja įsteigti savas mokslo įstaigas: nuo vaikų darželio ir paskutinės "high school" klasės. Bus dėstoma latvių ir anglų kalbomis.

— Okupuotoj Latvijoje įsteigtas pirmas tautinis parkas prie Gauja upės, netoli Estijos sienos.

Į Tarptautinės muzikinio auklėjimo draugijos konferenciją, kuri rugpiūčio pradžioje vyko Australijoje, buvo atvykęs ir Maskvos universiteto studentų kvintetas, vadovaujamas minėtos draugijos pirmininko prof. D. Kabalevskio. Kai rusų muzikų trupė rugpiūčio 11 atvyko į Pertho aerodromą ir jau turėjo išskristi, vienas trupės narys, 18 metų Maskvos universiteto studentas Georgii Ermolenko, atsisakė lipti į lėktuvą ir kreipėsi į esantį australų policininką, pareiškdamas norįs pasilikti Australijoje. Kiti kvinteto nariai nesusitikę be Ermolenko skristi ir taip pat liko, iki su Ermolenko bus išsiaiškinta.

Teismas be teismo

Visas reikalas atsidūrė imigracijos departamento pareigūno rankose, o šis savo ruožtu referavo užs. reikalų ministerijai.

Sekančią dieną po to, kai G. Ermolenko kreipėsi į Australijos policininką, pareiškdamas norą likti Australijoje, jis pakeitė savo nuomonę ir pareiškė norįs grįžti į Maskvą. Bet transporto darbininkų unija paskelbė "juodu" britų lėktuvą, kuriuo Ermolenko turėjo būti išgabentas į Singaporą. Prie unijos narių prisidėjo keli politikai; universiteto Guild of Undergraduates kreipėsi į teismą. Teismas pakvietė atitinkamus pareigūnus ir Sovietų ambasados kultūros atache, bet pastarasis atsisakė atvykti į teismą, remdamasis savo diplomatinio imunitetu, kurį

Australijos užsienių reikalų ministerija patvirtino (teismui atsi-

GEORGII ERMOLENKO
NUOTYKIAI AUSTRALIJOJE

Laiškas iš Australijos

klausus). Teismas bylos nesvarstė.

Smegenų plovimas

Užsienių reikalų ministerijos atstovas, remdamasis Ermolenko pareiškimu, buvo nuomonės, kad jis apsisprendęs laisva valia ir jo išvykimo į Maskvą negalima trukdyti. Bet unijos atstovai ir visi kiti, kurie reikalą buvo iš arčiau tyrę, tvirtino, kad Ermolenko pareiškimas grįžti esąs išgautas vartojančią jį spaudimą, ir, būtent: nuo pirmo kreipimosi į policininką Ermolenko ir kitą kartą pareiškė norįs pasilikti Australijoje, nes esą jauniems žmonėms šis kraštas geresnis; Rusijoje gi nėra pakankamai meninės laisvės. Šitai jis tvirtino ir radijo bei televizijos reporteriams. Ermolenko savo nusistatymą pakeitė tik po to, kai su juo 4 1/2 valandos, nedalyvaujant liudininkam, kalbėjosi prof. Kabalevskis ir rusų ambasados pareigūnas.

Ermolenko nenorėjęs kalbėtis su Kabalevskiu, bet asmens (australai), su kuriais jis buvo anksčiau kalbėjęs, jam patarė kalbėtis — tuo bus įrodyta rusam, kad jis norįs pasilikti nespaužiamas.

Tarnautojų boikotas

Po pasikalbėjimo su rusais Ermolenko pasidarė kaip žais-

lelis: ir radijo bei televizijos reporteriams ir, kas tik jį klausė, tvirtino tą patį: jis norįs grįžti į Maskvą, žmogus be savo krašto — niekas; grįžęs jis mokysis Čaikovskio vardo konservatorijoje. Atsakymai atrodė tariami nenatūraliai, automatiškai. Paprašytas kai ką atsakinėti angliškai, jis išsigynė nemokąs. Kai reporteris priminė, kad pirmu kartu jis kalbėjęs angliškai, Ermolenko sakė, kad gal kokį palaidą sakinį pasakęs.

Nežiūrint šios abejotinos padėties, užs. reikalų ministerija reikalavo išvykimo nekludyti. Ir transporto darbininkų unija pagaliau sutiko nuimti draudimą. Bet čia įsikišo aerodromo tarnautojų sąjunga ir neišdavė bilietų. Išskridimas buvo atidėtas.

Australijos valdžios rūpestis

Ermolenko dabar tapo tikru kaliniu: nieks daugiau prie jo nebuvo prileidžiamas, jis buvo laikomas uždarytas viešbutyje. Sovietų atstovas Canberroje įpykęs dėl "nežmoniško Ermolenko traktavimo Australijoje" pareiškė, kad Sov. Sąjunga esanti ir legaliai ir moraliai įpareigota rūpintis savo piliečiais. Australijos užs. reikalų ministris senatorius Willesee viešai pareiškė, kad esą nėra jokių įrodymų kaip tik tie, kad Ermolenko norįs grįžti į Sov. Sąjungą. Senatorius dar pridūrė,

kad "tam tikros grupės", turėdamos savo interesus, stengiasi sudrumsti Australijos — Sov. Sąjungos santykius.

Valdžia kalinį išvogė

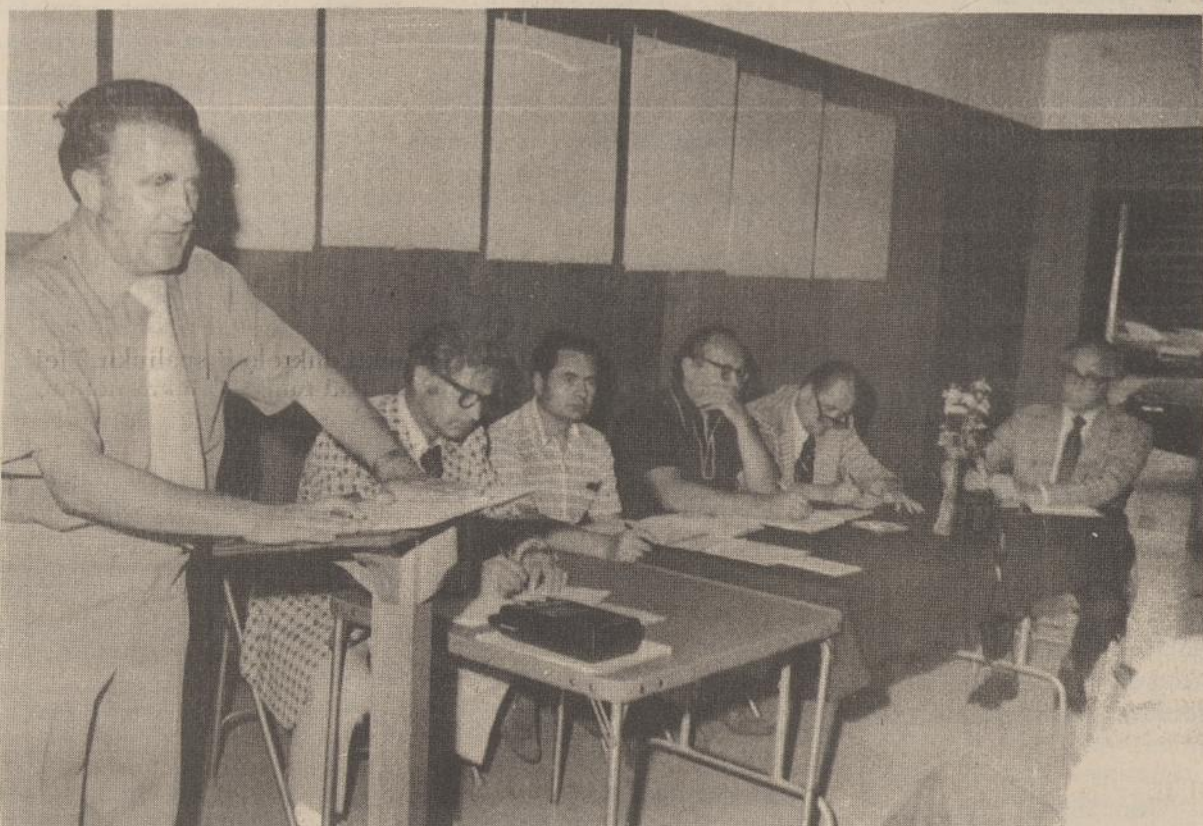
Tuo metu, kai šie pareiškimai buvo daromi, Ermolenko visiškai slapta buvo išgabentas iš viešbučio ir drauge su savo kolegomis ir rusais palydovais australų valdžios mašinomis, kurių buvo užleistos langinės, nepaprastu greičiu ir aplenkiant civilinį aerodromą (kad apeity unijų pastangas sutrukdyti) nugabentas į apie 40 km nuo Pertho esantį karinės aviacijos aerodromą, įsodintas į australų karinį lėktuvą (su specialiais įrengimais povand. laivams sekti). Aerodromas buvo iš anksto parengtas — apstatytas sargybmomis, nieks neįleidžiamas. Lėktuvas pakilo Singapore. Žurnalistai patyrė, kad Ermolenko išvežtas į karinį aerodromą, skubėjo ten, bet lėktuvas jau buvo pakilęs.

Singapore lėktuvus nusileido spec. paskirtoje vietoje, į kurią nieks nebuvo įleidžiamas, ir keleiviai, iš jo persodinti į rusų lėktuvą, išskrido į Maskvą. Sen. Willesee vakare per televiziją pareiškė, kad Ermolenko, sovietų Charge d'Affaire Canberroje užtikrinimu, nebus Rusijoje baudžiamas.

Opozicijos kritika vyriausybei

Ermolenko įvykis, nors oficialiai baigtas, paliko karčias atūgas visoje australų visuomenėje. Opozicijos lyderis Mr. Snedden pareiškė, kad įvykis parodė Labour Party vyriausybės panieką individui ir kad jai valstybėje esanti aukščiausia visko. Įvykis buvo traktuojamas šlykščiu ir gramozdišku būdu. Fed. senato opozicijos lyderis sen. Witters pareiškė, kad užs. reikalų ministris sen. Willesee "nusilenkė rusų ambasados reikalavimams nusikratyti painią problemą, kuri galėtų sutrukdyti min. pirm. Whitlam numatytą kelionę į Maskvą, ir paaukojo teisingumą dėl naudos".

Didžiausias Sydnejaus dienraštis "The Sydney Morning Herald" rugp. 16 d. vedamajame "Biaurios abejonės", kritikuodamas vyriausybės veiksmus Ermolenko byloje, rašė: "Niekas, teisingai ar klaidingai, netiki, kad Ermolenko grįžo atgal laisva valia, be spaudimo. Tebelieka biauurs ir šlykštus įtarimas, kad šis nelaimingas jaunuolis buvo visai sąmoningai (nukelta į 9 psl.)

Liet. Fronto Bičiulių studijų savaitėje buvo surengtas simpoziumas — LB ateities darbai ir žygiai. Iš k. kalba vadovas V. Volertas, sėdi: B. Raugas, V. Kamantas, J. Ardys, dr. H. Brazaitis, J. Kojelis.

TAUPI ŠEIMININKĖ

Spaudai paruošė dipl. agr. I. Sinkevičiūtė

32

Troškinta jautiena su krienu įdaru

2 sv. pirmos rūšies jautienos,
2 unc. sviesto ar alyvos,
0,5 stiklinės trintų krienu,
1 unc. sviesto,
1 šaukštas džiovėsėlių,
1 šaukštelis cukraus,
2 tryniai,
1 citrina, druskos ir pipirų.

Į puodelyje ištirpintą sviestą sudedama džiovėsėliai, krienu, cukrus, druska, ištrinti tryniai, citrinos sunka ir tas viskas maišant pakaitinama.

Mėsa truputį pamašama, ištrinama druska ir pipirais, apkepama įkaitintuose riebaluose ir prikaistuvyje troškinama su įvairiais prieskoniais: svogūnais, lauro lapais, pipirais, morkomis, salierais, petražolių lapais ir porais. Kad mėsa nepridegtų, užpilama truputis sultinio. Pusiau minkšta mėsa keliuose vietose įpiaunama, prikemšama paruoštu anksčiau minėtu krienu įdaru, surišama ir troškinama, kol pasidarys visai minkšta. Į stalą duodama supiausytą taip, kaip anksčiau minėtos mėsos. Prie jos tinka virtos bulvės, bulvių košė, agurkai ir kitos daržovės.

Muštiniai (bifstekai)

3 sv. pirmos rūšies jautienos (nugarinės),
3 svogūnai,
1 šaukštas trintų krienu,
2 unc. sviesto, truputį taukų, pipirų, druskos.

Muštiniai (bifstekai)

3 sv. pirmos rūšies jautienos (nugarinės),

3 svogūnai,
1 šaukšt. trintų krienu,
2 unc. sviesto, truputį taukų, pipirų, druskos.

Nuo mėsos nuimamos visos plėvės; skersai raumenis ji supiaustoma piršto storumo gabalais, ir kiekvienas jų atskirai išmušamas. Mušant reikia žiūrėti, kad muštiniai būtų pailgai apvalios formos ir nestori.

Taip paruošta mėsa apkepinama (keptuvėje) ant karštos ugnies įkaitintuose riebaluose. Kepinamos abi pusės, pabarstant džiovėsėliais, druska ir pipirais. Apkepę muštiniai sudedami į prikaistuvį, palaistomi riebalais, kuriuose kepė, ir įkiami 10 — 15 min. į karštą krosnį. Muštiniai gaminami prieš duodant į stalą. Duodant į stalą, sudedama ir pakaitintą pusdubenį. Ant kiekvieno muštinio uždedama po šaukštą spigintų svogūnų. Šalia muštinių sudedamos keptos bulvės.

Atskirai duodama žalios salotos ar rauginti agurkai.

Muštiniai į stalą gali būti paduodami ir su leistais kiaušiniiais, kurie uždedami ant kiekvieno muštinio. Gražiai atrodo, kai ant jų viršaus uždedama dar po griežinėlių pomidoro. Pusdubenio šonai apdedami keptomis bulvėmis.

Muštiniai — rumštikai

3 sv. pirmos rūšies jautienos,
2 unc. sviesto,
1 citrina,
1 šaukštas džiovėsėlių,
2 kiaušiniai,
0,5 stikl. grietinės,
0,5 stikl. sultinio, druskos ir pipirų.

Iš mėsos išrenkamos gyslos ir nuimamos plėvės, skersai raumenis supiaustoma piršto storumo gabalais ir išmušama kiek galima plonai, saugojant, kad muštiniai būtų keturkampės formos. Po to muštiniai pavilgomi išplaktuose kiaušiniuose ir kepami karštai įkaitintuose riebaluose, apvartant ir pabarstant pipirais ir druska. Jei muštiniai gaminami anglišku būdu, tai tuoj duodami į stalą, bet jei kas nemėgsta pusiau žalios mėsos, ją galima ilgiau pakepinti ant mažesnės ugnies ir, užpylus sviesto ir sultinio, truputį patroškinti. Minkšti muštiniai sudedami į pusdubenį, ant kiekvieno uždedamas citrinos griežinėlis (be žievės), iš šonų sudedamos apkeptos bulvės, ir paduodamos agurkų salotos su grietine. Į riebalus, kuriuose mėsa kepė, įdedama truputį miltų, sultinio, grietinės, ir padaromas padažas. Padažas paduodamas atskiroje padažinėje.

Lietuviški rieštiniai

3 sv. minkštos jautienos,
2 unc. sviesto,
2 svogūnai, pipirų, druskos,
1 stikl. senos trintos juodos duonos,
4 džiovinti grybai,
1 kiaušinis,
1 šaukšt. miltų,
1 morka,
0,5 stikl. grietinės,
1,5 stikl. sultinio.

Mėsa skersai raumenis supiaustoma plonai, pailgais keturkampiais (tik nepadaryti skylių), ištrinama miltais, pipirais ir palaiškoma. Tuo tarpu daromas įdaras: svogūnai smulkiai supiaustomi ir pakepinami svieste; prie jų pridėdami išvirti ir smulkiai supiaustyti grybai, sutrinta sėna, juoda duona, truputis druskos ir įmušamas kiaušinis; viskas sumaišoma, ir jei masė per tiršta, įpilama truputį sultinio arba grietinės.

Mėsa pabarstoma druska, aptepama įdaru, suvyniojama, galai gerai užtaisomi ir apkepama keptuvėje įkaitintuose riebaluose. Po to sudedama į prikaistuvį, į kurį dedama trintų morkų, užpilama riebalais ir sultiniu, ir nekarštai troškinama. Baigiant troškinti, įdedama truputį juodos džiovintos duonos.

Kai rieštiniai minkšti, išimami ir nuimami siūlai. Likęs skystimas perkošiamas, įdedama miltų, pavirinama, supilama grietinė ir dar pakaitinama. Rieštiniai įstrižai gražiai sudedami į pusdubenį ir užpilami paruoštu padažu. Pusdubenio šonuose sudedamos keptos bulvės arba miežinių kruopų košė. Tinka rauginti agurkai, kopūstai ir marinuotos daržovės.

Jautienos maltiniai

2 sv. jautienos,
8 unc. lajaus,
1 svogūnas,
3 šaukšt. džiovėsėlių,
0,5 stikl. grietinės,
2 unc. sviesto, pipirų ir druskos.

Mėsa, išrinkus plėvės ir gyslas, sumalama, įdedama džiovėsėliai, smulkiai kapoti ir svieste pakepinti svogūnai, pipirai, druska, ir viskas dar kartą permalama. Sudedama suskustas lajus, ir viskas suminkoma.

(Bus daugiau)

“JĮ PAŽYMI KRISTUS SAVAIŠ ANTSPAUDAIS”

Šv. Pranciškaus Asyžiečio 750 m. stigmų gavimo proga

BENVENUTAS RAMANAUSKAS, OFM

Apie šv. Prancišką Asyžietį, pradedant pirmaisiais jo biografais — Tomu Celanu ir šv. Bonaventūra, įvairiomis kalbomis yra parašyta labai daug knygų. Šv. Prancišką puoselėja poetus — kaip Celaną, moko šventuosius — kaip Bonaventūrą, iššaukia kritikus — kaip Sabatier, sužavi sociologus — kaip Du Bois. Prancišką parūpina naujus paradoksus rašytojui kritikai Chestertonui, jis išprovokuoja rašyti romanus danų konvertitą Jorgenseną, jis apšviečia Schimbergą savo paprastumu; įkvepia garsius pranciškonus — kaip Bernardą Andermatt, Augustiną Gemelli, Hilarioną Felder, Cuthbert, taip pat ir Giovanni Papini.

Lietuvių tauta turi savo filosofą Antaną Maceiną, religinei lietuvių literatūrai davusį išsamų veikalą apie šv. Prancišką — “Saulės giesmę” (1953). Tai yra daugiau negu gyvenimas — tai to nepaprasto Asyžiaus Beurcio švento neturto filosofija.

Ne tik rašytojai ir istorikai, bet ir įvairių rūšių menininkai, dailininkai, skulptoriai, muzikai, aktoriai, pasauliečiai ir popiežiai — visi mato šv. Prancišką nuostabių dalykų, dėl jo ir per jį Dievo padarytus.

Pagal tai ir poetas Dantė savo “Dieviškojo komedijoj”: “Jį (Prancišką) pažymi Kristus savais antspaudais, ir dvejetą metų tai paslėpta likos” (Rojus, XI, 106).

Beveik kiekvienas krikščionis žino, kad šv. Prancišką iš Kristaus ant Alvernos kalno Italijoje gavo savo kūne stigmas. Tą įvykį katalikų Bažnyčia švenčia rugsėjo 17. Šiomet nuo to laiko sueina 750 metų.

“Eikime į Alverną...”

Šv. Prancišką visuomet lydėjo riterystės idealas. Šv. Mykolas Arkangelas viduramžiuose buvo riterių globėjas. Anuomet daugelį Europos vietų net kalnai bei jūrų krantai buvo pavesti šv. Mykolo globai.

Kai 1213 kunigaikštis Orlandas šv. Pranciškui padovanojo Alvernos kalną, jis tuoj tą kalno viršūnę pavėdė šv. Mykolo globai. Netrukus pasiuntė du brolius, kad ten iš medžio šakų pastatytų kelias palapines. Net ir pats 1215 nuvyko ten ir atliko 40 dienų pasninką. Po to dar apilankė Alverną 1216, 1217 ir 1221.

“Eikime į Alverną, į didžiulę šventę ir praleiskime pasninką šv. Mykolo garbei”, — Prancišką sakė savo broliui, — “gal su Dievo pagalba tenai prisirinksime dvasiškų turtų” (2 C 197).

Štai 1224, po Žolinės šventės, basakojai broliai — Prancišką, Leonas, Masėjus, Angelus ir Illuminatus — išsirengę Alvernos link (apie 95 mylias į šiaurę nuo Asyžiaus). Prancišką pasirinko sau vietą atstu nuo kitų brolių, ant šurkščios uolos. Nė vienas negalėjo jo aplankyti, išskyrus broį Leoną, kuris atnešdavo duonos bei vandens, dargi kaip kunigas jam patarnaudavo dvasiškai. Br. Leonas dažnai matydavo Prancišką ekstazėje.

Šv. Pranciškaus malda

Šv. Kryžiaus išaukštinimo šventė (rugsėjo 14), brėkstant, sukniubęs prie lūšnelės, šventasis, apmąstydamas Kristaus kančią ir begalinę jo meilę, kalbėjo: “Viešpatie Jėzau Kristau, prašau Tave, suteik man dvi dovanas prieš mano mirtį: pirma, kad visa savo siela ir visu savo kūnu galėčiau jausti, kiek tik galima, visus skausmus, kuriuos Tu esi iškentėjęs; antra, kad aš širdyje pajusčiau, kiek tai yra galima, tą visą meilę, kurią Tu turėjai ir kuri Tave vertė kentėti už mus nusidėjėlius” (Fioretti, 3 a).

Broliai nujausdami laukė į-

vykstant kažko nuostabaus. Ir iš tiesų šventajam apsiereikė ant kryžiaus Kristus serafino pavidalu. Staiga Prancišką pajuto skausmus. Kristus nusižeminusiam savo tarnui įspaudė į rankas, kojas ir dešinį šoną penkias savo kančios žaizdas.

Šį stebuklingą įvykį šventasis ilgai slėpė ir prašė brolius, kad niekam nesakytų. Br. Elisas po šv. Pranciškaus mirties visam ordinui pranešė raštu: “...Pagaliau prie šios žinios skelbiu jum didelį džiaugsmą ir naują stebuklą. Nuo amžių nebuvo girdėta tokio stebuklingo ženklo, išskyrus Dievo Sūnų, kuris yra Kristus Dievas. Netrukus prieš mirtį mūsų brolis ir tėvas Prancišką, matyti, buvo prikryžiuotas. Jis savo kūne nešiojo penkias žaizdas, kurios yra Kristaus stigos. Jo rankos ir kojos buvo perversos iš abiejų pusių vinimis, paliko randus, rodančius juodas vinių spalvas. Šonas buvo perversas ietimi ir dažnai kraujavo. Kol dar siela gyveno jo kūne, veido išraiškoj nebuvo jokio grožio, o buvo matomas tik menkumas. Nė vienas jo kūno narys nepaliko be ypatingo kentėjimo... Bet po jo mirties jo išvaizda buvo labai maloni. Jis nuostabiai spindėjo ir džiugino visus, kurie jį matė. Jo kūno sąnariai, kurie anksčiau buvo sustingę, pasidarė lankstūs, kaip švelnaus kūdikio...” (Fr. Elias, De stigmat. testimonia, a. 1226, Oct. 4).

Padėkos malda ir psalmė

Viešpačiui

Būdamas silpnas, Prancišką puolė ant kelių ir kalbėjo: “Viešpatie Dieve, aš Tau dėkoju už visus mano kentėjimus ir prašau Tave, kad šimteriopai pridėtumei, jei Tau patinka. Užtat man labai miela, kad mane be pasigailėjimo kankintų kentėjimai. Tavo šventos valios įvykdymas yra daugiau negu didelė paguoda” (Leg. maj. XIV, 2).

Kadangi pats Prancišką jau nebegalėjo, tad prašė savo vieną broį, kad akmenį, ant kurio stovėjo serafinas, pašventintų, kaip patriarchas Jokūbas pašventino vietą, kur jis regėjo dangaus laiptus (Gen. 28, 18). Nuo to laiko ta uola ir kartu visas Alvernos kalnas jo sekėjų laikomi didžiojo pagarboj iki šių dienų (Ann. Franc., 1897, 67).

Ant Alvernos kalno už stigmų gavimą Prancišką ant pergamento sukūrė padėkos psalmę, br. Leonui kitoj pusėj užrašė palaiminimą, parašė pažymėdamas raidę “T”, iš profilio kylančią aukštyn. Galėjo tai būti

Alvernos kalno kontūras arba žmogaus kaukolė. Yra žinoma, kad Prancišką pasirašė kryžiaus ženklu. Šiandien tą pergamentą galima matyti Šv. Pranciškaus bazilikos zakristijoje, Asyžiu.

Raidė “T”

Raidė “T” panaši į kryžių. Popiežius Inocentas III Laterano II susirinkime (1215) aiškino: “Paskutinė hebrajų abėcėlės raidė yra “T”, pavaizduota kryžiaus forma. Užtat prieš Pilotą jį pateikė savo užrašą. Šį ženklą nešiojo ant savo kaktos kiekvienas, kuris darbuose rodo kryžiaus jėgą, pagal apaštalo žodžius: “Tie nukryžiuojo savo kūnus su aistromis ir geismais” (Gal. 5, 24).

Ši popiežiaus kalba Pranciškui padarė didelės įtakos (nes jis dalyvavo Laterano susirinkime). Jis raidę “T” paliko kaip antspaudą savo ordinui.

Šv. Bonaventūra praneša, jog šiuo ženklu Prancišką dažnai pasirašydavo. Net celių sienas paženklinavo “T” raide. (3. Ann. X).

Umbrijoje, Fontocolombo kalvoj, tarp miškų yra senas pranciškonų vienuolynas. Piligrimas dar gali matyti ir raidę “T”, paties šventojo ranka įbrėžtą ten prie lango, koplyčios viduj.

Ta serafiškoji meilė

Šv. Bonaventūra rašo: “Kas gali išmatuoti tobulos meilės ugnį, kuria Sužieduotinio draugas (Prancišką) žėrėjo Dievui? Jis atrodė kaip gyva žarija židinyje, paskendęs dieviškosios meilės liepsnoje... Užtat jis pats save kuko aukoti kaip gyvą auką Dievui” (Leg. maj. IX).

Pranciškaus širdis degino jį patį ligi tobulo džiaugsmo, ligi aštrios atgailos, liki kančios troškulio. Vis dar nesudegę o nori sudegti iš meilės kaip Kristus ant kryžiaus. Keliauja Afrikon, kad pelnytų kankinio palmę. Tačiau Apvaizdos planai kitokie. Dangiškasis Tėvas pasiunčia angelą — serafiną, kad Pranciškaus kūne įspautų savo Sūnaus Kristaus penkias žymes.

Atlikta Pranciškaus agonija ilga — tęsėsi dvejus metus. Kristaus žaizdomis paženklintos kojos vaikščioja, rankos laimina, širdis plaka ir myli. Tai buvo ta serafiškoji meilė!

Šv. Prancišką Salezietis išsitarė: “Nuo to laiko, kai šv. Prancišką Asyžietis gavo stigmas, iki savo mirties jis ant žemės vedė serafino gyvenimą.”

Šv. Pranciškaus stigos, Giotto paveikslas Luvro muziejuje, Paryžiuje.

Stigmų šventė rugsėjo 17

Gal gražiausiai visas Pranciškaus gyvenimas, kryžiaus idealas atsispindi Stigmų šventės — rugsėjo 17 — senojo pranciškonų brevioriaus maldų antifonose ir himnuose. Serafiškojo brevioriaus maldas sukūrė 18-asis pranciškonų ordino generolas Geraldus Odonis (1329-42), maždaug po 100 metų nuo šv. Pranciškaus mirties.

Pirmųjų mišparų himno pirmoji strofa, aušrinęs himno septynios strofos, rytmetinių šlovių penkios antifonos ir vieną Magnificat antifona — visos prasižėdė su “Crucis” — kryžiaus žodžiu.

Būdinga, kad himno autoriaus septynios strofos simboliškai primena septynis Kristaus žodžius nuo kryžiaus ir penkios antifonos vėl simboliškai primena penkias Kristaus ir šv. Pranciškaus žaizdas.

Cionai šv. Prancišką istoriniai ir legendiniai metmenys, susidedą iš 14 posmų, yra skirti kryžiaus šlovei ir simbolizuoja 14 kryžiaus stočių. Himno branduolys, stigmų gavimas yra paimtas iš Celano ir Tres socii, kaip istoriškas pagrindas. Tokiu būdu užtikrinama, kad šventąjį atsivertimo pradžioj Nukryžiuotasis San Damijone prakalbino: “Pranciškau, eik, atstatyk mano begriūvančią Bažnyčią!” Apvaizda Prancišką išsirinko kryžiaus šaukliu.

Stigmų šventė pranciškonų ordine buvo leista popiežiaus Benedikto XI, 1303 rugsėjo 20. Pranciškonų ordino kapitula, įvykusi 1337 Cahors (Prancūzijoje), šventę atkėlė į rugsėjo 17.

Šv. Bonaventūra apie Alvernos kryžiaus pasirodymą sako: “Teisingai pasirodo tas šventas vyras, paženklintas šia vienintele privilegija, kadangi visi jo siekiai koncentravosi apie Viešpaties kryžių. Todėl nuostabus, švelnus ramumas, griežtas gyvenimo vedimas, tas gilus nusižeminimas, pasiduodąs klusnumas, ypatingas neturtas, nepalistas skaistumas, karčiai graudus gailesys, ašarų versmės, stiprus pamaldumas, degantis uolumas, kankinystės troškimas, kitus uždeganti meilė, pagaliau visokeriopas dorybių kilnumas, kaip ne ką kitą reikšia, kaip panašėjimą į Kristų ir tikrą jo pasirodymą stigmom?” (Min. leg. IV. 9).

Pranciškonų era

Pranciškonų kristolentriškas pamaldumas taip greitai plėtėsi visame jų ordine, jog vėliau visą tą laikotarpį vadino pranciškonų era. Šv. Pranciškaus sūnūs šį pamaldumą saugoja kaip brangų pranciškonų ordino paveldėjimo bruožą.

Krikščionim brangios Šventosios Žemės vietos pranciškonų imtos saugoti nuo 1217 paties Pranciškaus noru ir pageidavimu; popiežius Klemensas V (1312) pranciškonam pavėdė saugoti ir globoti šventoves ir šventas vietas visojo Palestinoj.

Pranciškonų pamaldumo į Nukryžiuotąjį įtaka vėliau atsispindi pamaldžiojo tretininko Tomo Kempiečio (m. 1417) parašytoj “Kristaus sekimo” knygoj, kurią šiandien gerai pažįstą visi ordina ir krikščionys.

Prieš pranciškonų erą nė vienas nedrįso rašyti jokios knygtės ar veikalo su “Kristaus sekimo” titulu. Kiekviename to veikalo skyriuje dvelkia ir atsispindi pranciškoniškos mintys bei maldos; ypač yra pranciškoniška intymų sielos vienybė su kryžium ir tabernakulu.

Po šv. Pranciškaus mirties Nukryžiuotasis ir kryžiai meniškai buvo piešiami pranciškonų vienuolynuose ir jų bažnyčiose. 1236 br. Elijo įsakymu Giunta nutapė Nukryžiuotąjį šv. Prancišką bazilikoj, Asyžiu. Popiežius Inocentas IV 1253 pašventino įvairiuose vienuolynuose nupieštus bei nutapytus kryžius.

Pradedant Giotto, pranyksta lotyniškoji kryžiaus forma, tik skersinio vidury truputį išsikiša INRI lentelė; kryžius pradedamas vaizduoti “T” raidės forma. Pirmiausia tai pritaikė Nicolo Pisano ant sakyklos Pizoj, paskui Giotto Paduvoj ir Asyžiu.

Sukryžiuotos rankos

Šiandien pranciškonų ordino herbas pavaizduoja žaizdas su sukryžiuotomis Kristaus ir Pranciškaus rankomis ir su įrašu: “Bet aš niekuo nesigirsiu, ne-

hent mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus kryžiumi” (Gal. 6, 14).

Kada beturtis Prancišką buvo arti mirties, tada jo broliai susirinko aplink jį ir prašė palaiminimo. Brolis Elisas (pirmas Pranciškaus įpėdinis) stovėjo kairėje, o brolis Bernardas (pirmasis jo sekėjas) — dešinėj pusėj. Tačiau Prancišką norėjo Eliją palaiminti dešine ranka, parodydamas, kad jis buvo atgailojęs, ir norėdamas jam atleisti. Todėl šv. Prancišką sukryžiuojo savo rankas taip, kad jo dešinioji būtų ant br. Elijo galvos. Ir taip sukryžiuotos Kristaus ir šv. Pranciškaus rankos iki šių dienų pasiliko pranciškonų ordino simboliu ir herbu.

Kartą vienas dominikonų broliukas, lyg švento pavydo vedamas, kad pranciškonų ordino įkūrėjas yra su Kristaus žaizdomis, o dominikonų ne, iš šv. Pranciškaus paveiklo ėmęs skusti žaizdas. Tuoj pat pradėjęs gausiai tekėti šviežias kraujas. Tas stebuklas paskatinęs šventės įvedimą.

Dailininkas Giotto šv. Pranciškaus bazilikoj (Asyžiu) yra nutapęs popiežiaus Grigaliaus IX (m. 1241) sapną, kuris pavaizduoja popiežiaus abejonę apie Pranciškaus stigmų tikrumą. Šventasis pasirodo sapne su atvira žaizda šone ir sako popiežiui: “Paduok man tuščią indą! Paduoda Pranciškui ir mato, kaip indas prisipildo iš šono žaizdos su krauju.” (Leg. maj. in miracula).

Popiežius Klemensas XIV (1769-74), pranciškonas, savo herbą paženklino sukryžiuotom Kristaus ir šv. Pranciškaus rankom.

Katalikų Bažnyčioj per 321 stigmatizuotųjų

Dr. Imbert-Gourbeyer apytikriai suskaičiavo 321 stigmatizuotą asmenį, įvairaus amžiaus, įvairių šalių ir gyvenimo kelių. Iš to skaičiaus buvo 41 vyras ir 280 moterų. Bažnyčios paskelbta 61 palaimintais ar šventais su stigmomis.

Apaštalas Paulius yra pirmasis, kalbąs apie stigmas “religine prasme”. Jis kalba galatietėm apie būdingas “žymes” Jėzaus Kristaus opozicijai — senom apipiaustymo žymėm Senajame Testamente: “Aš savo kūne nešioju Jėzaus tarnystės žymes” (Gal. 6, 17). “Jėzaus tarnystės žymės” — randai, gauti tarnaujant Jėzui, bet ne stigmoms šiuolaikine prasme.

Pauliaus stigos buvo žaizdų randai, gauti jam sėkmingai apaštalaujant: “Nuo žydų gavau penkis kartus po keturiasdešimt be vieno kirčio” (Kor. 11. 24). Čia kalbama apie plakimo bausmę.

Tėvas Augustinas Gemelli, OFM, biologas ir gydytojas, teigia: “Šv. Prancišką Asyžietis vienas tik gali būti laikomas tikrai stigmatizuotu, t.y. vienintelis atvejis, kur apologetika turi įsikisti ir kur ji gali įrodyti antgamtinį pobūdį”.

(Bus daugiau)

MIRĖ PREL. VL. SALAVIEJUS

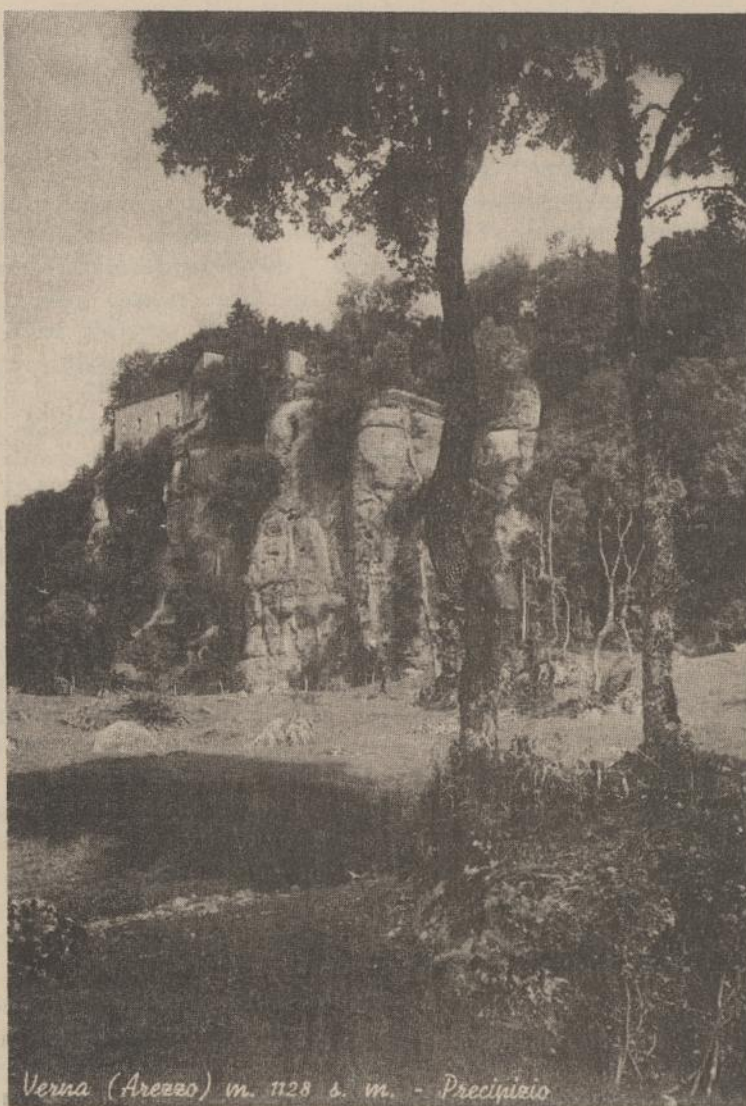
Prelatas Vladas Salaviejus, gudų vyriausias sielovados tvarkytojas Vokietijoje, didelis lietuvių bičiulis ir kun. V. Šarkos seminarijos kurso draugas, rugpiučio 17 buvo sunkiai sužeistas automobilių susidūrimo. Tą pačią dieną mirė ligoninėj, aprūpintas šv. Sakramentais. Palaidotas Miunchene rugpiučio 22.

Velionis buvo gimęs 1913 rugsėjo 15 Vilniaus krašte. Baigęs vidurinius mokslus, įstojo į Vilniaus lietuvių kunigų seminariją, o vėliau su išeivijos banga pasiekė Vokietiją. Karo ir pokario metais studijavo Vokietijoje, Eichstaetto kunigų seminarijoje, kurią baigė ir 1946 liepos 21 buvo įšventintas kunigu.

Kun. Vladas Salaviejus dirbo su lietuviiais ir lietuviams Nord-

lingene, Bamberge ir Schongau. Vėliau buvo paskirtas gudų sielovada ir jai vadovavo. Tarnaudamas gudam, visada surasdavo laiko patarnauti ir lietuviams bei latviams. Jis puikiai kalbėjo gudiskai, lietuviškai, lenkiškai, ukrainietiskai, rusiškai, vokiškai ir angliškai. Buvo uolus ir šventas kunigas.

Tragiškos nelaimės dieną velionis važiuojo automobiliu iš vasaros vaikų stovyklos su ukrainiečių vyskupu Platonu Kornyljak ir kun. Dmytryšynu. Po automobilių susidūrimo vyskupas ir jo sekretorius liko tik sutrenkti, o prel. Salaviejus ir šoferis buvo sunkiai sužeisti. Sužeistieji helikopteriu buvo nugabenti į artimiausią ligoninę, kur prelatas netrukus ir mirė.

Alvernos vienuolynas 1128 metrų aukštumoje. Ant šito kalno šv. Prancišką gavo stigmas.

LOS ANGELES, CALIF.

Simas Kudirka jau išleistas iš kalėjimo Sovietijoje. O į kalėjimą pateko, kad, trokšdamas laisvės, perbėgo į amerikiečių laivą, o iš ten buvo grąžintas rusams. Vietos laikraštis "Lietuviai Amerikos Vakaruose", aprašydamas S. Kudirkos tragedijos eigą, pastebi: "Dabar jau paaiškėjo, kad Valstybės Departamente buvęs komunistas pareiškė, kuris laivo kapitoniui davė leidimą Kudirką atiduoti Sovietų laivo tarnautojam. Kodėl tokie tarnautojai nėra pašalinami iš tarnybos?" Šį pareiškimą galima papildyti: S. Kudirką grąžinti rusams galutinį sprendimą padarė buvusio JAV prezidento R. Nixono patarėjas John W. Dean III. Ar jis buvo komunistas — nežinome, bet aišku, kad jis dabar iš tarnybos atleistas ir sėdi kalėjime. Tai įvyko ne dėl S. Kudirkos išdavimo, bet dėl nusikaltimų Watergate byloje.

Religinei Lietuvių Šalpai Los Angeles lietuviai per Šv. Kazimiero parapiją suaukojo 3252 dol. Tai beveik 1000 dol. daugiau negu pereiniais metais.

Parapijos mokykla Šv. Kazimiero lietuvių parapijoje šiuos mokslo metus pradėjo rugsėjo 4 su 289 mokiniais.

Grandinėlės filmas Los Angeles bus rodomas rugsėjo 21, šeštadienį, 7:30 val. vak. Šv. Kazimiero parapijos salėje. Tai Pauliaus Jasiukonio susuktas dokumentinis garsinis filmas "Grandinėlė prie Ramiojo Vandenyno". Filme vaizduojamos Grandinėlės ansamblio gastrolių Los Angeles 1973. Be to, bus rodomas priedas "Gamtos draugai". Tai spalvotas filmas iš Los Angeles skautų veiklos tarp 1955 ir 1958. Rengia "Gintaras" — filmų ir plokštelių gamyba Hollywood.

Lietuvių diena, rengiama Lietuvių Bendruomenės, įvyks rugsėjo 22. Programoje dalyvaus dainininkai iš Chicago: Nerija Linkevičiūtė ir Bernardas Prapiolėnis, o taip pat Onos Rautienės tautinių šokių grupė.

Programa vyks Marshall aukštesniosios mokyklos salėje.

Skautų stovyklos komiteto vakaras rengiamas rugsėjo 28, šeštadienį, 8 val. vak. Šv. Kazimiero parapijos salėje. Vakaras turės Havajų temą: havajietiški pietūs, gėrimai, programa ir muzika.

Lietuvių Katalikų Susivienijimo pietūs ir programa įvyks Šv. Kazimiero parapijos salėje spalio 6.

Šaulių Daumanto kuopos dešimtmečio minėjimas ir vakaras vyks spalio 12 Šv. Kazimiero parapijos salėje.

Santa Monica Lietuvių Klubu

HAMILTONO MERGAIČIŲ CHORAS AIDAS KONCERTAVO HAMBURGE

Hamiltono mergaičių choras Aidas, vadovaujamas dirigento Vaclovo Verikaitis, išvyko į Europą. Jis dainavo Anglijos ir Vokietijos lietuviams. Vokietijoje jo koncertai buvo Hamburge ir Miunchene.

Hamburge choro apsilankymo proga buvo surengta lietuvių pietūs.

Choras atvyko rugpiūčio 21 traukiniu. Stotyje jį sutiko lietuvių delegacija ir įkurdino Katalikų Akademijos namuose. Čia vyko lietuvių savaitė, čia Erdvies ir modernios patalpos buvo užleistos lietuviams ir chorui ir jų palydovams.

Susipažinimas su choru ir parodos

Savaitė pradėta susipažinimu su choru. Tai buvo rugpiūčio 22, ketvirtadienį. Scenoje buvo pristatytas visas choras — 49 mergaitės ir dirigentas. Chorą pasveikino kun. V. Šarka. Atsakydamas į sveikinimus, choras sudainavo kelias dainas.

Pertraukos metu buvo apžiūrima paroda. Toji paroda buvo įvairi, buvo čia ir dailės kūrinių, buvo plakatų, laikraščių, leidinių, knygų.

Apžiūrėjus parodą, parodyti filmai. Tai buvo gamtos vaiz-

metinis balius įvyks spalio 19 Miramar viešbuty, Santa Monica, Calif.

Metinis bazaras, rengiamas Šv. Kazimiero lietuvių parapijos, šiais metais įvyks spalio 20 parapijos kieme ir salėje. Tarp įvairių žaidimų ir laimėjimų bus leidžiama ir 18 stambių bei vertingų dovanų. Stambiausia dovana — kelionė lėktuvu iš Los Angeles į Havajus ir atgal su apmokėtomis 8 dienų atostogomis arba 300 dol. grynais.

Kpt. Uogintas Kubilius, iš Los Angeles, Calif., išvyko į Pennsylvanijos universitetą ruošti doktoratui prekybos ir pritaikomosios ekonomijos srityje. U. Kubilius tėvai gyvena Westwood, Mass. — L.Ž.K.

dai iš Lietuvos ir lietuvių gyvenimas Vokietijoje.

Choras miesto rotušėje

Rugpiūčio 23, penktadienis, chorui buvo didelio žygio ir didelių pasirodymų diena. Vidurdienį choras lankėsi miesto rotušėje, kur buvo oficialus choro priėmimas. Priėmė senato direktorius kultūros bei mokslo reikalams. Jis pasveikino chorą kalba, kuri paskui buvo išversta choristams. Jam atsakyta kalba vokiškai, pasikeista dovanomis. Karalių ir diplomatų salėje choras sudainavo tris dainas — lietuviškai, vokiškai ir angliškai.

Miesto tarnautoja angliškai choristus supažindino su rotušės meno turtais ir su pačia miesto istorija. Vizitas užtruko dvi valandas.

Choras televizijoje

Iš rotušės choras nukeliavo į televizijos stotį. Pirmiausia buvo padarytas trumpas filmas apie chorą, įdainavo po vieną lietuvišką ir vokišką dainą. Po to dalyvavo ir pačioje televizijos programoje, padainuodami vieną vokišką dainą.

Koncertas universiteto salėje. Tos pačios dienos vakarą Hamburgo universiteto didžiojoje salėje buvo gražus ir įspūdingas Aido koncertas. Atsilankė labai daug publikos, buvo ir valdžios atstovų, konsulų. Choras padainavo lietuvių, vokiečių, anglų dainų, dainavo ir sol. V. Verikaitis. Koncertas praėjo labai pakiliai ir patraukliai, publikos buvo nuostabiškai priimtas. Tai tikrai buvo graži lietuvių reprezentacija šiame vokiečių mieste.

Po koncerto choras ir jo palydovai buvo pavišinti vietos moterų rūpesčių.

Apžiūri miestą

Šeštadienį, rugpiūčio 24, choras lankė miestą, plaukė laivu, važinėjo autobusu. Čia lietuvių gidė chorui visa išaiškino.

Gieda pamaldose

Tos dienos vakarą 6:30 v. Šv. Ansargo bažnyčioje buvo pamaldos. Mišias koncelebravo lotyniškai, evangeliją skaitė trim kalbom: angliškai kun. J. Čekavičius, kun. V. Šarka vokiškai ir kun. P. Girčius lietuviškai. Mišiose dalyvavo ir vietos sakutuvinės vyskupas, švenčias savo kunigystės 50 metų.

Choras giedojo Br. Budriūno mišias, o vokiečiai sugiedojo tris giesmes.

Po pamaldų Kat. Akademijos patalpose buvo vaišės ir drauge atsiveikininimas. Tą patį vakarą choras išvyko traukiniu į Miuncheną, palikęs visiem tikrai gražius ir nuotaiką pakeliančius įspūdžius.

Choro palyda

Choras išsirengė kelionei su visa reikiama palyda. Choro vadovas ir dirigentas — Vaclovas Verikaitis, choro akompaniatorius — J. Govečas, administratorius — J. Pleinys, palydovės — H. Norkienė, M. Borusienė, gailestingoji sesuo — Mrs. V. Morkūnas, tėvų komiteto pirmininkas — V. Sakas, dar lydėjo E. Sakienė, F. Krivinskienė, E. Barzevičiūtė.

K.Š.

Šv. Kazimiero šeštadieninės mokyklos 25 metų sukakties proga tos mokyklos ikūrėjas prel. Jonas Kučingis mokyklos tėvų vardu apdovanojamas lietuviška stula. Šalia stovi Romas Nelsas, tėvų komiteto pirmininkas. Nustebusi žiūri dr. Rolando ir dr. Danutės Giedraičių dukrelė Audrėja. Nuotr. L. Kanto

NAUJI LAIMĖJIMAI

Marija Saulaitytė, Oakville, Conn., 1973-74 mokslo metais literatūrą ir anglų kalbą studijavusi Western Connecticut State kolegijoje Denbury, ši pavasarį gavo magistro (Master of Arts) laipsnį.

Dabar priimta į Connecticut universitetą Storrs siekti literatūros doktorato. Taip pat paskiesta dėstyti įvadinį literatūros kursą tame pačiame universitete.

Lituanistinius dalykus ji yra studijavusi Fordhamo universitete New York, Annhursto kolegijoje Woodstocke, Conn., ir praeitais mokslo metais dar į Illinois universitetą Chicagoje. Šalia formalių studijų universitetuose, plačiai naudojasi lituanistiniais knygomis bei kitais leidiniais, kurių nemaža yra ir šeimoje.

Lietuvių kalbos yra mokiusi keliose lituanistinėse mokylose; kelerius metus mokė Putnamo mergaičių akademijoje (aukštesn. mokykloje), taip pat Vasario 16 d. gimnazijoje Vokietijoje; lietuvių literatūros kursą kurį laiką dėstė Annhursto kolegijoje Woodstocke, Conn.

Studijuodama literatūros magistro laipsniui gauti, kiek buvę

galima, studijų darbuose lietuviškai ir lietuviškąsias temas. Keli referatai buvę specialiai parašyti lituanistiniais klausimais. Magistro laipsnį įgijo per vienerius studijų metus, o visi mokslo metų, studijų bei referatų ir baigiamųjų egzaminų įvertinimo pažymiai buvo aukščiausi — A.

M. Saulaitytė, Lietuvių Rašytojų Draugijos narė, yra išleidusi keturias savo poezijos knygas, kurių paskutinią — Šeštoji diena — ką tik išėjo iš spaudos Anglijoje.

D.

ANSONIA, CONN.

Lietuvių kalbos pamokos vietos gimnazijoje

Šių metų kovo mėn. gale K. Švelnys suorganizavo nemažą antros ir trečios kartos Amerikos lietuvių grupę, kuri kas antadienį iki birželio mėn. pradžios Šv. Antano parapijos salėje susirinkdavo mokytis lietuvių kalbos, papročių, istorijos apie tautodailę ir vargingą lietuvių tautos dabartį. Rinkosi ištisomis šeimomis. Greta sėdėjo seneliai, jų vaikai ir vaikaičiai. Mokinių skaičius, užsidedimas ir darbingumas buvo toks didelis, kad po keleto pamokų pasidalinta į dvi grupes. Vaikus nuo 7 iki 13 m. amžiaus (iš viso 10) mokė Milda Liaukienė. Suaugusius — nuo gimnazistų iki gerokai pagyvenusius (iš viso apie 38 žmones) mokė Gintarė Ivaškienė. Netrukus jaunimas pareiškė norą mokytis ir tautinių šokių. Merginoms pasirodė pačios sutis ir siuvinėti tautinius drabužius. M. Liaukienė pradėjo ir tautinių šokių pamokas. Mokytojų algas mokėjo Šv. Antano parapijos

K.Š.

Atsiūsta paminėti

Julija Švabaite-Gylienė — SEPTYNI SAULĖS PATEKĖJIMAI. Eilėraščiai. Išleido Ateitis 1974. Aplaną ir vinjetas piešė Danguolė Stončiūtė. Kie-tais viršeliais. 80 psl. Kaina 3.50 dol. Galima užsisakyti Ateities leidykloje, c/o Mrs. M. Bajorūnienė, 17689 Goldwin Drive, Southfield, Mich. 48075.

Autorė, pernai pasirodžiusi su apysaka jaunimui (Gabriuko užrašai), su pirmuoju eilėraščių rinkiniu (Vynuogės ir kaktusai) jau buvo pasirodžiusi prieš dešimtmetį (1963). Septyni saulės patekėjimai yra jos antrasis eilėraščių rinkinys; literatūriniame "sporte" jis pralenkia pirmąjį. Yra tikrai sportiškų posmų, kaip šis:

*Aš pasodinsiu vijkolį
po virtuvės laikrodžio kojom,
teauga, tevijoja,
puodam šnypščiant
ir grojant.*

Autorė ypatingai įdomi savo "virtuviniais" siužetais. Nors rinkiny esama ir miglotų vietų, bet poetės talentas ryškus.

ŠVIETIMO GAIRĖS. Lietuviškojo ugdymo žurnalas mokyklai ir šeimai. Nr. 10 (14). Leidžia JAV LB Švietimo Taryba. Čikaga, 1974. Redaktorius — Petras Maldeikis. Redaktoriaus pavaduotojai — Juozas Masilionis ir Antanas Rinkūnas. Žurnalo mecenatas — Lietuvių Fondas. Išleista du kartus per metus. Šis numeris 96 psl. Iliustruotas jaunimo pokalbio nuotrauka. Kaina 1.50 dol. Metinė prenumerata 3 dol. Adresas užsakymams: Stasys Rudys, 415 Plum St., Michigan City, Ind. 46360.

Šio numerio turinys: P.M. — Kas toliau dirbs lietuviškose mokyklose?, dr. Algis Norvilas — Psichologo žvilgsnis į lituanistinį auklėjimą išeivijoje, dr. A. Liaugminas — Šeima ir mokykla išeivijoje, Rimas Černius — Lietuvių literatūros dėstymas: tikslas, būdai ir programa, L. Dambriūnas — Kelios pastabos lietuvių kalbos mokymo klausimu, Ignas Malėnas — Skiemėnų metodas, kai dar neturėta elementoriaus, Juozas Plačas — Žaidimai — mokymo priemonė, dr. Neris Ankuvienė — Psichoaktyvinių vaistų įtaka, Antanas Rinkūnas — PLB švietimo kelias 1968-73 metais, Juozas Masilionis — Jaunimas pasisako, Petras Maldeikis — Disciplinos klausimas amerikiečių pedagoginėje literatūroje, Stasys Rudys — Švietimo tarybos pranešimai, J. Kavaliūnas — Pasaulio Lietuvių Bendruomenės lietuviškojo švietimo reikalai, Knygos, Lietuviško auklėjimo aktualijos, Juozas Masilionis — Nauja lietuvių literatūros programa, Aukštesniųjų lituanistinių mokyklų lietuvių literatūros programa.

Aloyzas Baronas — SILKO TINKLAI. Pasakojimai. Išleido Ateitis 1974. Viršelis bei aplanas Kazio Veselkos. 184 psl. Kaina 4.50 dol. Galima užsisakyti Ateities leidykloje, c/o Mrs. M. Bajorūnienė, 17689 Goldwin Drive, Southfield, Mich. 48075.

Su pirmąja savo knyga (novelių rinkiniu) pasirodęs 1951, dabar išleistas pasakojimais autorius papildė jau ir taip nemažą savo kūrybinį lobį — daugiau kaip 20 knygų (romanų, novelių, eilėraščių, apžvalgų), kurių tarpe yra ir laimėjusių premijas. Tų knygų skaičių dar padidina kai kurių iš jų antrosios laidos bei vertimai į anglų ir latvių kalbas. Į šią, naująją, knygą sudėti devyni pasakojimai, pasižymį originaliu spalvingumu, kaip ir ankstesnės šio autoriaus knygos.

G.I.

Mes padidinome mūsų tarnautojų skaičių dėl greitesnio siuntinių aptarnavimo

SKUBIAI atsiųskite savo SIUNTINIUS ir mes viską atliksime.

SIUNTINIAI, DOVANOS

į Lietuvą ir USSR

Sena patikima firma

oliau aptarnauja nuolatos didėjantį klientų skaičių, tradiciniai, su virš 40 metų patyrimu.

Jei esate vienas iš tūkstančių mūsų patenkintų klientų, mes dėkome Jums už pasitikėjimą. Jei ne, tai prašome pasinaudoti mūsų patarnavimu ir Jūs būsite dėkingas mums.

SIUNTINIAI PASIEKĖ MUS PASTU IŠSIUNČIAM TĄ PAČIĄ DIENĄ

Dėl paskutinio katalogo ir vėliausių patvarkymų kreipkitės į

GLOBE PARCEL SERVICE, INC.

723 Walnut St., Philadelphia, Pa. 19106; Tel. 215-925-3455

Centrinės įstaigos New Yorke:

240 FIFTH AVENUE, NEW YORK, N.Y. 10001
Tel.: (212) 725-2449

Ar į bet kurį mūsų skyrių ir atstovus:

PHILADELPHIA, Pa. 19123 — 1013 N. Marshall St.	WA 5-8878
BALTIMORE, Md. 21224 — 3206 Eastern Ave.	DI 2-2374
SO. BOSTON, Mass. 02127 — 390 West Broadway	AN 8-8764
CHICAGO, Ill. 60622 — 2242 W. Chicago Ave.	BE 5-7788
CLEVELAND, Ohio 44119 — 877 E. 185th Street	486-1836
DETROIT, Mich. 48210 — 6480 Michigan Ave.	TA 5-7560
ELIZABETH, N.J. 07201 — 956a Elizabeth Ave.	354-7608
HAMTRAMCK, Mich. 48212 — 11415 Jos. Campau Ave.	365-6350
KANSAS CITY, Kan. 66102 — 18 So. Bethany	AT 1-1757
LOS ANGELES, Cal. 90026 — 2841 Sunset Blvd.	382-1568
MIAMI, Fla. 33138 — 6405 Biscayne Blvd.	FR 9-8712
MINNEAPOLIS, Minn. 55418 — 2422 Central Ave. NE	788-2545
NEW BRITAIN, Conn. 06052 — 97 Shuttle Meadow Ave.	224-0829
OMAHA, Nebr. 68107 — 5524 So. 32nd Street	731-8577
PARMA, Ohio 44134 — 5432 State Road	749-3033
PITTSBURGH, Pa. 15222 — 346 Third Avenue	GR 1-3712
ROCHESTER, N.Y. 14621 — 683 Hudson Avenue	BA 5-5923
NEW YORK, N.Y. 10003 — 101 First Avenue	OR 4-3930
SAN FRANCISCO, Cal. 94122 — 1236 9th Avenue	LO 4-7981
SEATTLE, Wash. 98125 11551 6th Place, N.E.	EM 3-5556
SOUTH RIVER, N.J. 08882 — 168 Whitehead Ave.	257-2113
WORCESTER, Mass. 01604 — 82 Harrison St.	798-3347
TRENTON, N.J. 08611 — 730 Liberty Street	LY 9-9163
VINELAND, N.J. 08360 — Parish Hall, West Landis Ave.	609-696-9796

PENKERI METAI NUO MUZ. JUOZO BERTULIO MIRTIES

Pažvelgę į muz. Juozo Bertulio žemiškąjį kelią, matom, kad ilgą laikotarpį jis ieškojo savęs. Ieškojo, kad, save pažinęs, galėtų šiame žemiškame kelyje vykdyti Kūrėjo valią.

Juozas gimė 1893 Paaudruvės kaime, Joniškio valsč., Šiaulių apskr. Jo tėvas apylinkėj buvo geriausias dailidė, o laisvalaikio grojo smuiku, klarnetu, triūba ir šiek tiek fortepijonu. Mėgo lietuvišką spaudą, kuri tuo metu buvo draudžiama.

Juozo augimo ir brendimo metui pailiustruoti čia pateikiu kelias ištraukas iš jo atsiminimų užrašų:

— ... Retkarčiais tėvelis iš kažkur parsinešdavo Aušrą. Aš skaityti dar nemokėjau. Tėvelis sakydavo, kad tai esąs brangus ir pavojingas laikraštis (gazeta). Liepė apie jį niekam nepasakoti. Laikraštį laikydavo už spintos specialiai įtaisytoje dėžutėje... Sykį parsinešė Vytį. Įrėmino. Bet antroje pusėje įstatė rusų caro šeimos paveikslą. Kai tik pajusdavo koki pavojų (nepažįstamą įtartiną asmenį, policininką ar pan.), paveikslą tėvelis ar mamutė apskudavo antran šonnan...

Galėjo būti apie 1897-8 metus. Atbėgo į mūsų kambarį moterėlė šaukdama: "Bėkite, žiūrėkite, Antikristo vežimas jau ima važinėti." Išbėgome į gatvę. Žmonių pilna gatvė. Mane tėvelis iškėlė ant rankų. Matau — važiuoja vežimas be arklių. Sėdi priešaky du ponai ir užpakaly du. Vienas iš jų turi nutvėręs ratuką, kitas su triūba trimtuoją, kad duotų kelią. Žmonės ėmė kalbėti, jog tai grafas Komaras važiuoja. Kai nuėjome į kambarį, viena moterėlė, priėjusi prie manęs, uždėjo ranką man ant galvos ir sako: "Mes jau nebesulauksime, bet tu, vaikel, pamatysi, kad žmonės ims skraidyti, lyg paukščiai... Po to ateis "sūdna diena", Antikristas važinės po pečių" be arklių ir ten kiš visus, kurie tikės į Dievą. Bet Dievo Motina tokius iš pečiaus antrojo galo ištrauks ir nuves į dangų... Šventėms tėvelis mum padarydavo "boselį" (kiti jį vadindavo "basetle"). Tai buvo savotiškas muzikos instrumentas. Tėvelis iš anksto iš miško parsinešdavo lazdyno (riešuto medžio) lazda — žmogaus dydžio. Nuskusdavo žievę ir išdžiovindavo. Tai turėjo būti daroma su kantrumu, kad nesuskiltų. Tos lazdos galus sulenkęs, surišdavo stipriai virve, kad pasidarytų lankas. Į smaigalį įkalldavo apystorę vinį, ant kurios užmaudavo įvairaus dydžio skardos gabaliukus. Bet skylė neturėjo būti siaura, kad skardinėlės galėtų laisvai barškėti. Taip pat prieš tai parūpindavo kiaulės pūslę. Ją, žaliai esant, pelenuose stipriai ištrindavo ir tik po to išdžiovindavo. Kai imdavo džiūti, bet per skylę dar būdavo įmanoma, įpildavo saujelę sausų žirnių. Pūslę pakankamai išdžiūvus, ją užkišdavo lanko apatinėje drūtgalio dalyje už virvės.

lės. Be to, dar būdavo padaromas mažas lankelis, panašus į tą didįjį, tik be barškučių ir be pūslės. Tuo mažuoju lankeliu būdavo brūžuojama į storą virvę ir atitinkamu momentu drūtgalio suduodama į grindis, kad sukeltų triukšmą. Tuo boseliu aš kartais grodavau tėvelio kapeloje, jeigu grodavo pažįstamųjų vestuvėse. Bet tada iš manęs brolaičiai boselį atimdavo ir išdarinėdavo su juo visokias išdai-gas...

Man su sesute augant pas tėvelį, mūsų troboje dažnai vykdavo įvairūs susibūrimai. Taigi nuolatinės dainos, ir šokiai, ir susigromimai. Aš ir sesutė irgi dainuodavome ir šokdavome iš mažens. O kai truputį paūgėjau, šokiuose net figūras vesdavau, ypač vestuvėse.

Pastebėjęs mano gabumus, tėvelis ir ėmė mane mokyti smuikuoti, groti klarnetu ir triūba. Kadangi tame miestuke niekur negalima buvo gauti išnuomoti fortepijono, tėvelis padarė klavikordą. Čia tai buvo mano mėgstamiausias instrumentas...

Tik keli čia suminėti velionies praieities bruožai nusako, jog jis nuo pat vaikystės turėjo polinkius į visuomeninę veiklą ir muziką. Vėliau jį matom kaip Lietuvos kariuomenės karininką, nepriklausomybės kovų dalyvį, kompozitorių, pedagogą, žurnalistą, chorų vadovą, režisorių, vargonininką, kultūrinių būrelių rėmėją ir t.t. Ypač buvo pamilęs jaunimą ir su juo daug dirbo.

Didelis spaudos mėgėjas: prenumeravo 10 laikraščių, 9 periodinius leidinius, 6 žurnalus. Priklaušė prie keturiolikos organizacijų ir jose aktyviai reikšėsi. Parašė nemaža muzikos kūrinių, giesmių, dainų, operėčių, melodeklamacijų, vaidinimėlių jaunimui ir kitų. Buvo kūrybingas visą amžių iki karsto lentos.

Teko jį lankyti Šv. Kryžiaus ligoninėj prieš jo sunkią operaciją, po kurios nebepakilo. Jis mirė 1969 rugsėjo 13. Palaidotas Šv. Kazimiero lietuvių kapinėse.

Nors fiziškai ir miręs, bet jo dvasia tebedalyvauja mūsų sambūriuose ir tebeskelbia garbingą Lietuvos praeitį saviesiems ir svetimiesiems. Muz. J. Bertulio sukrauti dvasiniai turtai kruopščiai saugojami Lietuvių Muzikologijos Archyve, esančiame tėvų jėzuitų namuose. Archyvo steigėjas ir dabartinis vadovas muz. Juozas Žilevičius su gilia meile lietuviškajam menui kruopščiai renka ir telkia visa tai, kas lietuvių atlikta muzikinės kūrybos srity.

Lankantis L.M. Archyve, tenka matyti muziką ir dainą pamėgusių, čia mokslus baigusių jaunuolių, ateinančių pasisemti lietuviškosios dvasios, sklindančios tarp išsibarsčiusiųjų po įvairius kraštus.

Velionis muz. Juozas Bertulis Lietuvių Muzikologijos Archyve

A. a. J. Bertulis (viduryje su gėle rankoje) savo gerbėjų tarpe vieno parengimo metu Chicagoje. Nuotr. Petro Maletos

VARGONININKŲ — MUZIKŲ SĄJUNGOS SEIMAS NEW YORKE

Vargonininkų-Muzikų Sąjungos seimas įvyko rugsėjo 2, Darbo dieną, Apreiškimo parapijoje, Brooklyne. Tai buvo 51-masis seimas. Prieš porą metų buvo jubiliejinis 50-tasis seimas, surengtas Angelų Karalienės parapijos salėje.

Pradėta iškilmingomis pamaldomis

Seimas pradėtas 10 val. iškilmingomis mišiomis, kurias koncertavo klebonas kun. Pr. Raugalas, prel. J. Balkūnas, kun. A. Račkauskas, kun. St. Raila, kun. L. Budreckas, kun. K. Pugevičius ir kun. Jonas Pakalniškis.

Klebonas pasveikino visus seimo dalyvius ir pakvietė kun. Joną Pakalniškį pasakyti pamokslą. Jis kalbėjo apie naujuosius sąjūdžius Bažnyčioje ir Bažnyčios pažitūrą į dabarties muziką.

Aukas atnešė Vargonininkų-Muzikų Sąjungos garbės pirmininkas muzikas kompozitorius Aleksandras Aleksis ir buvusi Lietuvos valstybinės operos solistė Juzė Augaitytė.

Mišių metu giedoję New Yorko ir New Jersey vargonininkai kun. Ged. Sukius sukurtas mišias Kristaus Rūpintojėlio garbei. Dirigavo ir vadovavo muz. Algirdas Kačanauskas.

Solo giedoję Ona Zubavičienė — kun. Gedimino Šukio "Sveika Karalienė".

Sol. Irena Stankūnaitė sugiedojė L. Stuko Maldą.

Mišiom pasibaigus, buvo vargonų rečitalis, kurį atliko Albinas Prižgintas. Jis pagrojo du dalykus — Liszto preliudą ir fugą pagal B-A-C-H ir savo paties

yra palikęs nemažą įnašą, nes buvo jo kuratoriumi iki mirties.

Šias mintis apie a.a. Juozą, mylėjusį Lietuvą ir daug jai dirbusį, baigiu mūsų dainiaus Mainonio žodžiais: "Tegul bėga mūsų upės į marias giliausias! Tegul skamba mūsų dainos po šalis plačiausias!"

St. Juras

sukurtą pirmo nokturno pirmą antifoną — Dirige.

Išpūdingas vargonų koncertas truko 20 minučių.

Tuo po koncerto visi buvo pakviesti pusryčių, kurie tęsėsi tik pusę valandos žemutinėje parapijos salėje.

Pradedamas seimas

Pirmoji seimo dalis buvo oficialioji. Čia į garbės prezidiumą buvo pakviesta: prel. J. Balkūnas, Lietuvos gen. konsulas A. Simutis, JAV LB krašto valdybos pirm. J. Gaila, Vargonininkų-Muzikų Sąjungos garbės pirmininkas A. Aleksis, kun. Pr. Raugalas — Apreiškimo parapijos klebonas, Liet. operos solistė J. Augaitytė, Liet. tautinių šokių instituto pirmininkė J. Matulaitienė, paskaitininkas kun. K. Pugevičius, dailininkų atstovas dail. J. Juodis, rašytojų atstovas poetas L. Žitkevičius.

Iškilnėm pirmininkavo pats centro valdybos pirmininkas V. Mamaitis, sekretoriavo A. Kačanauskas. Visi prezidiumo nariai pasakė sveikinimo kalbas. Žodžiu dar sveikino ir Garso redaktorius Matas Zužys. Sąjungos dvasios vadui kun. Antanui Petrauskui sergant, jo ir savo vardu seimą pasveikino kun. St. Raila.

Raštu sveikino: Lietuvos atstovas Washingtone J. Kajeckas, vysk. V. Brizgys, prof. J. Žilevičius, kun. K. Senkus, Br. Budriūnas, M. Cibas, Pr. Ambrazas, J. Žukas, J. Beinoris, V. Romanas, Steponas Bučys, Elena Čiurlienė, Kazys Jakutis. Prie sveikinimų pridėta ir aukų.

Klebonui kun. Pr. Raugalui prisegtas auksinis ženklelis už nuopelnus ir seimo globą. Prof. J. Žilevičiui pasiūlius, V. Mamaitis, ilgametis Sąjungos pirmininkas, pakeltas į Sąjungos garbės narius.

Pirmoji oficialioji dalis baigta kun. K. Pugevičiaus paskaita — Naujosios liturgijos uždaviniai Amerikos lietuviams vargonininkams-muzikams. Paskaitą spausdina atskirai.

Darbo posėdis

Pertraukos metu buvo pasiųsta delegacija pas Sąjungos dvasios vadą kun. A. Petrauską, kuris dabar gydomi namie, grįžęs iš ligoninės. Delegaciją sudarė J. Stankūnas, R. Mainelytė, V. Kerbelis. Jie perdavė klebonui seimo sveikinimus.

Antroji seimo dalis buvo darbo posėdis. Pirmininkavo seniausias šios Sąjungos narys, daugelio seimų pirmininkas muzikas A. Aleksis iš Waterburio, sekretoriavo Petras Matekūnas.

Padaryti visi apyskaitiniai pranešimai. Seimas priėmė bendrą padėkos laišką muz. Klemensui Bagdonavičiui, kuris skyrė pinigų ir išleido premijuotas mišias.

Nauja valdyba

Pirm. V. Mamaitis atsisakė kandidatuoti į naują valdybą. Išrinkta: Algirdas Kačanauskas, Mykolas Cibas, Vytautas Stolia, Rožė Mainelytė, Ona Zubavičienė, Vytautas Kerbelis. Valdyba savo pirmininką išsirinko.

Dėl dainų šventės

Dainų šventės reikalą pranešimą padarė Algirdas Kač-

nauskas. Pirmiausia jis priminė, kad šiemet yra 50 metų sukaktis nuo pirmosios dainų šventės. Toliau išdėstė, kad reikia 1976 dainų šventę sujungti su Amerikos 200 nepriklausomybės sukaktimi ir ją surengti kur nors rytuose.

Šventės klausimu pasisakė J. Gaila, J. Matulaitienė, prel. J. Balkūnas, prof. J. Stukas, J. Šaučiūnas ir k. Pasisakyta, kad tokią šventę 1976 metais surengti New Yorke ir ją sujungti su tautinių šokių švente.

Seimas jau buvo užsitęsęs. Baigiant jį, maldą sukalbėjo prel. J. Balkūnas. Sugiedota Lietuvos himnas ir "God, Bless America".

Gražios vaisės

Persikelta į žemutinę salę, kur buvo iškilmingai ir skoningai patiesti stalai. Dalyvių buvo per 50. Maldą sukalbėjo kun. K. Pugevičius, vaišėm vadovavo A. Kačanauskas. Muzikam pritaikytos išdaigios humoristikos paskaitė Leonardas Žitkevičius. Sveikinimo kalbas pasakė Paulius Jurkus, kun. L. Budreckas, prof. J. Stukas, kun. P. Jaraška.

Vaišės buvo gražios ir įstilingos. Padėkota šeimininkui kleb. kun. Pr. Raugalui ir sugiedota Ilgiausių metų. Padėkota ir šeimininkėm. Geriant kavą, buvo ir sudainuota. Vaišės baigėsi apie 6 v.v. (p.j.)

APIE DAINŲ ŠVENTES

Muzikas Algirdas Kačanauskas Vargonininkų-Muzikų Sąjungos seime prisiminė dainų šventės reikalą. Čia ir panaudojame jo pranešimą, primindami praeitį ir sustodami ties ateitimi.

50 metų nuo pirmos dainų šventės

Rugpjūčio mėnesį suėjo 50 metų, kai buvo surengta pirmoji dainų šventė nepriklausomoje Lietuvoje. Tai įvyko 1924 rugpjūčio 23-25.

Buvo sudaryta šventės repertuaro projektui paruošti muzikų komisija. Į ją įėjo J. Naujalis, A. Kačanauskas ir J. Žilevičius, kandidatas V. Žadeika. Vėliau buvo išrinkti vyr. dirigentai: J. Naujalis, S. Šimkus ir J. Starka.

Šventė vadinosi ne dainų švente, bet dainų diena. Joje dalyvavo 77 chorai su 3000 dainininkų. Klausėsi 50,000 minia. Atlikta 34 dainos, jų tarpe 21 harmonizuota liaudies daina ir 13 originalių kompozicijų. Tai buvo 16 kompozitorių kūrinių.

Pirmoji dainų šventė davė pradžią dainų švenčių tradicijai.

Dainų šventės Amerikoje

Čia Amerikoje pirmoji dainų šventė įvyko 1935 rugpjūčio 4 Vytauto parke Chicagoje. Dainavo Chicago provincijos lietuvių parapijų chorai.

Dabartinės dainų šventės prasišė žymiai vėliau. Pirmoji buvo 1956 Chicagoje. Šventės buvo ruošiamos kas 5 metai.

Dabar penktoji dainų šventė turėtų įvykti 1976 — JAV 200

IŠ MUZIKŲ VEIKLOS

— Vilniuje rugpjūčio 12 naujuose rūmuose įsikūrė Akademio operos ir baleto kolektyvas. Teatras savo sezoną pradėsias bolševikų revoliucijos švenčių išvakarėse. Ligi to meto eisiančios repetitijos. Teatro rūmų autorė ir vyriausioji architektė esanti N. Bučiūtė, o statybos aikštelės viršininkas A. Simonis. Teatro scena esanti pilnai mechanizuota, pagal pastutinius technikos reikalavimus. Teatro salė ir foje puošiančios dailios — keramikos plokštelės. Vestibiulio ir terasų grindys puošiamos paveikslais. Visa tai sukūręs dailininkas J. Markojėvas. (E)

— Dainos chorams, LB leidinys, liepos 28 buvo paminėtos amerikiečių laikrašty Waterbury Sunday Republican. Rašoma, kad tai graži knyga, kurioj yra 61 kompozicija chorams, sukurta 27 lietuvių kompozitorių. Pažymėma, kad šį leidinį, skirtą lietuvių išeivijos sunkios kelionės į laisvę trisdešimtmečiui paminėti, Waterburio Silas Bronson bibliotekai įteikė prof. Aleksandras J. Aleksis, kurio kompozicija "Jaunystei" taip pat įdėta į šį leidinį.

— Solistė Laimutė Stepaitytė, o ne solistė A. Stempužienė dainavo Europos lietuvių XXI studijų savaitę Šveicarijoje rugpjūčio 9, kaip klaidingai buvo paskelbta korespondencijoje iš Šveicarijos, Darbininke rugpjūčio 30. Laimutės Stepaitytės rečitalis Chicagoje, Jaunimo Centro salėj, įvyks rugsėjo 29. Programoj Jakubėno, Banaicio, Gruodžio, Šimkaus, Mozart, Schubert, Puccini ir Benedict kūrinių.

— Adelaidės lietuvių choras ir tautinių šokių ansamblis "Žilvitis" koncertavo ukrainiečių namuose. Rasos Kubiliūtės diriguojamas choras padainavo 14 dainų. Rūtos Bielskytės vedamas ansamblis pašoko 6 tautinius šokius. Ukrainiečiai pasirodė su dviem choralais ir tautinių šokių grupe. Buvo pasikeista kalbomis apie pavergtų tautų vienybę. Šis parengimas gerai suartino lietuvių ir ukrainiečių tautas. Planuojama panašią švenčių ateityje suruošti ir daugiau.

— Sol. Elenos Blandytės liudies dainų koncertas - rečitalis įvyks rugsėjo 22 Chicagoje, Jaunimo Centre.

— V. K. Banaicio operą "Jūrą ir Kastytę" rugpjūčio 18 transliavo plačiai žinoma radijo stotis WFMT, banga FM 98.7 Chicagoje. Operą plokštelėj įdainavo Chicago lietuvių operos choras. Visa tai per galingą radijo stotį skambėjo labai gražiai. Stoties pranešėjas taisyklingai ištarė lietuviškus vardus ir davė reikiamus komentarus.

— Solistai Nerija Linkevičiūtė ir Bernardas Prapuolenis rugsėjo 22 dalyvaus meninėj programoj lietuvių dienai, kurią rengia Los Angeles, Calif., Lietuvių Bendruomenės apygarda.

Kitas muzikos puslapis pasirodys ateinančiam Darbininke. Jame bus apie muzikę Sesej Bernadetą, kun. K. Pugevičiaus paskaita, skaityta Vargonininkų-Muzikų Sąjungos seime, muziko Albino Prižginto pastabos dėl Vargonininkų-Muzikų seimo.

metų nepriklausomybės paskelbimo metais.

Šventės ruošdavo LB. Paskutiniąją ketvirtąją pagal susitarimą su LB ruošė LB ir rūpinosi visais administraciniais reikalais, o Vargonininkų-Muzikų Sąjungos centro valdyba — meno — muzikos reikalais.

Vargonininkų — Muzikų Sąjungos centro valdyba mano, kad tokia 5 dainų šventė turi įvykti Amerikoje, ne Kanadoje, kaip buvo projektavusi LB krašto va valdyba. Dainų šventė turi paminėti JAV 200 metų nepriklausomybės sukaktį. Prie jos jungtina ir tautinių šokių šventė.

Solistė Laimutė Stepaitytė tarp jaunųjų akompaniatorių Europos lietuvių XXI studijų savaitėje Šveicarijoje. Kairėje V. Hermanas (V. Vokietija), dešinėje Eugenijus Kriščiūnas (Toronto).

PO CHICAGOS DANGUM

A. Smetonos minėjimas

Lietuvių Tautiniuose namuose rugsėjo 28 įvyko Lietuvos prezidento Antano Smetonos minėjimui Chicagoje rengti jungtinio komiteto ir Chicagoje lietuvių organizacijų atstovų susitikimas. Dalyvavo 20 su viršum lietuvių organizacijų atstovų.

Komiteto pirmininkas Mečys Valiukėnas pradėjo posėdį ir patikė šventės planą.

Šventė numatoma suruošti spalio 6, sekmadienį. Tą rytą Lietuvių Plazoj bus pakeliama vėliava. Pamaldos vyks Švč. M. Marijos Gimimo ir Tėviškės bažnyčiose. 3 val. popiet Marijos aukštesniosios mokyklos auditorijoje bus akademija. Paskaitą skaitys Vytautas Alantas. Po paskaitos — meninė dalis, koncertas.

Jaunimo Centre ruošama Antano Smetonos raštų paroda.

Susirinkusieji organizacijų atstovai šventės programą patvirtino.

Pasiūlyta komitetui kreiptis raštu į švietimo tarybą, kad ji išleistų aplinkraštį lituanistinių mokyklų vedėjams — direktoriams, skatindama juos suruošti prez. Antano Smetonos minėjimus. Posėdis praėjo darnioje ir vieningoje nuotaikoje.

Demonstracijos prie Australijos konsulato

Chicagoje vidurmiestyje prie Australijos konsulato rugsėjo 28 vyko lietuvių demonstracijos. Susirinko keli šimtai de-

monstrantų su įvairiais plakatais prieš Australijos vyriausybę, pripažinusią rusų okupaciją Pabaltijo valstybėse. Konsulas priėmė demonstrantų delegaciją, kuri jam įteikė peticiją su daug parašų.

Demonstracijas ruošė lietuvių respublikonų federacija, o jom vadovavo federacijos vicepirmininkas Edvardas Šumanas.

J. Kaunas

-0-

Illinois respublikonų partijos konvencijoj rugsėjo 14 Springfielde kaip delegatai dalyvavo Illinois Lietuvių Respublikonų Lygos nariai Anatolijus Milūnas, Kazimieras Oksas ir Algis Regis. Konvencijos priešpiečių metu programą atliko lietuvių tautinių šokių grupė Sūkurys. Šio vieneto vadovė Gražina Vindašiūtė ir akordeonistė Rasa Šoliūnaitė įtraukė į programą ir vieną lietuvių liaudies dainą, kurią gražiai atliko salę dalyvavusiems 1100 respublikonų delegatų. Illinois Lietuvių Respublikonų Lygos garbės narys Don Adams buvo nuolatinio konvencijos pirmininku. Kazimieras Oksas buvo paskirtas šios konvencijos respublikonų platformos ir rezoliucijų komiteto vicepirmininku.

Illinois lietuvių respublikonų Marquette Parko skyrius, vadovaujamas Juozo Bacevičiaus, surengė du gražius parengimus. Kazimierui Oksui, kandidatui į Chicagoje sanitarinio distrikto patikėtinius paremti. Vienas parengimas įvyko Marquette Parko apylinkė, kitas — Union Pier vasarvietėje, Michigano valstijoje. Į abu parengimus atsilankė eilė pasižymėjusių politikų ir visuomenės veikėjų.

brožus bei šiltą pagalbos ranką. Pamaldų metu, muz. J. Petkaičiui vadovaujant, įspūdingai giedojo I. Petkaitienė ir vyrų choras.

Po pamaldų apie 50 automobilių vilkstinė palydėjo mirusiąją į Šv. Benedikto kapines.

Nors buvo pirmadienio rytas, bet žmonės rado laiko užtarnauti pagerbti velionę paskutinėje šios žemės kelionėje. Čia buvo matomi ne tik vietiniai, bet ir iš Rochesterio N.Y., su teta atsisveikinti atvykę A. Sinkienė ir M. Vosilienė su šeimomis ir jų motina Anelė Lelevičienė, o taip pat ir jos pusbrolis Bronius Juškauskas iš Hudsono, Mass.

Religines apeigas kapinėse atliko klebonas kun. J. Matutis. Giminių ir draugų vardu atsisveikinimo žodį tarė dr. Alfonsas Stankaitis.

Velionės troškimą grįžti į tėviškės laukus bent simboliškai išpildė jos sūnūs, užberdami ant jos karsto po žiupsnelį iš Lietuvos atvežtos žemės.

Visi laidotuvių dalyviai buvo pakviesti pusryčių į Lietuvių Amerikos Piliečių klubą.

Chicagoje rugsėjo 28 prie Australijos konsulato vyko demonstracijos. Jas suorganizavo Cicero lietuvių respublikonų partija ir Amerikos Liet. Federacijos vicepirm. E. Šumanas. Demonstracijos organizatoriai peticiją įteikė Australijos konsului, kuris pažadėjo perduoti Australijos vyriausybei. Nuotr. V. Noreikos

WORCESTER, MASS.

Priimami nauji mokiniai

Šv. Kazimiero parapijos mokykla mokslo metus pradėjo rugsėjo 4. Dar yra laisvų vietų į visus aštuonis skyrius. Tėvai, turį mokyklinio amžiaus vaikų, kviečiami juos leisti į Šv. Kazimiero parapijos mokyklą. Mokestis už mokslą tenebūna kliūtis nė vienai šeimai. "Mes prašome mokinių, o ne pinigų", pažymėjo savo kvietime klebonas kun. A. Miciūnas.

Šiemet mokykla švenčia aukštinį jubiliejų. Mokyklai nuo jos įsteigimo vadovauja Šv. Kazimiero seselės. Per 50 mokslo metų jos yra išleidusios į gyvenimą nemažą skaičių jaunimo. Ne vienas jaunuolis ar jaunuolė, lankydami šią mokyklą, išmoko lietuvių kalbą ir įsigijo daugiau žinių apie Lietuvą.

Taip pat reikia pagalvoti ir apie lituanistinę mokyklą, rugsėjo mėnesį pradedančią mokslo metus. Dr. A. Valiūskis, gyvendamas su šeima Providence, R. I., kiekvieną šeštadienį atveždavo savo dukrelę į lituanistinę mokyklą. Važiuojant į Worcesterį, reikia atlikti 40 mylių kelio.

Velionė buvo gimusi Otesnykų kaime, Simno valsč., Alytaus apskrityje, aštuonių vaikų šeimoje. Ištekėjusi už Jono Pilvelio, gyveno Marijampolėje. Pasitraukus su šeima į Vokietiją, buvo apsigyvenusi Hanau treminių stovykloje. Į Ameriką atvyko 1949. Pastoviai su šeima apsigyveno Hartforde. Čia 1963 mirė jos vyras.

Buvo darbšti, tvarkinga ir pareiginga moteris. Jos malonų būdą, paprastumą ir besišypsantį veidą prisimena visi.

A. St.

ng, kuri nėra maloni, ypatingai žiemos laiku. O daugeliui mūsų, gyvenančių tame pačiame mieste, būna per ilgą kelionę, norint pasiekti Aušros Vartų parapijos salę, kurioj klebono kun. A. Volungio dėka turim puikias neapmokamas patalpas pamokom.

Vyksta statyba

Maironio Parko atstatymas vyksta sėkmingai. Pastatas jau su stogu. Rūpinamasi vidaus įrengimu. Kainos yra pasakiškai aukštos. Statybos komitetas susiduria su finansiniais sunkumais. Kreipėsi laiškais į atskirus asmenis ir organizacijas, prašydamas paramos, bet iki šio laiko gauta mažai teigiamų atsakymų. Priimamos ir įvertinamos visokio didumo aukos. Nėra per didelių ir per mažų. Statybos komitetas yra dėkingas geraširdžiam lietuviui, kurie ateina į pagalbą šiuo sunkiu laiku.

Aukos siūti: Maironis Park, Building Fund, 52 South Quinsigamond Ave., Shrewsbury, Mass. 01545.

Serga

Didelę automobilio katastrofą turėjo dr. C. Paškevičius. Gydo si miesto ligoninėje. Dr. C. Paškevičius yra mum labai artimas, kiekvieną kartą mielai mum suteikias medicinišką pagalbą.

Kun. A. Yankauskas dėl nesveikatos turėjo atsisakyti klebono pareigų ir atsidėti gydymuisi. Guli ligoninėje.

Sunkiai serga A. Matonienė. Guli Šv. Vincento ligoninėje. Ligoninėje ir A. Urbonas.

Moterų Sąjungos 5-tosios kuopos pirmininkė J. Mack, grįžus

(nukelta į 9 psl.)

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.

Licensed by VNESHPOSYLTORG

Gerai pažįstama firma, kuri per daugelį metų skubiai ir tiksliai patarnauja savo skaitlingą klientūrą, siunčiant

DOVANAS-SIUNTINIUS Į LIetuVĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ, UKRAINĄ ir t. t.

GAVEJAS NIEKO NEMOKA. TŪKSTANČIAI KLIENTŲ PATENKINTI. VISI SIUNTINIAI APDRAUSTI. GARANTUOTAS SKUBUS IR TIKSLUS PRISTATYMAS.

Visuose mūsų skyriuose rasite didelį kiekį įvairių aukštos kokybės prekių prieinamomis kainomis.

Cosmos Parcels Express Corp.

affiliated with PODAROGIFT, Inc.

priima užsakymus DOVANŲ PAŽYMEJIMAMS, automobiliams, šaldytuvams, televizijų aparatams, radijo transistoriams, magnetofonams (tape recorders) ir daug kt. dalykams, taip pat BUTAMS savo giminiams ir draugams, gyvenantiems Lietuvoje ir Sovietų Sąjungoje.

Informacijų ir nemokamų katalogų prašykite mūsų vyriausioje įstaigoje ir visuose mūsų skyriuose.

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.

KREIPKITE DĖMESĮ Į NAUJĄ ADRESĄ:

488 MADISON AVENUE (tarp 51 ir 52 g-vės)

FLOOR 21st

New York, N.Y. 10022

Tel.: (212) 758-1150/1

SKYRIAI:

New York, N.Y. 10003 — 45 Second Avenue	Tel.: AL 4-5456
New York, N.Y. 10011 — 135 W. 14 Street	CH 3-2583
So. Boston, Mass. 02127 — 389 West Broadway	268-0068
Buffalo, N.Y. 14206 — 332 Fillmore Avenue	TL 6-2674
Chicago, Ill. 60622 — 2222 West Chicago Avenue	BR 8-6966
Chicago, Ill. 60629, 2501 West 69 St.	WA 5-2737
Cleveland, Ohio 44134 — 5879 State Road	884-1738
Irvington, N.J. 07111 — 782 Springfield Avenue	ES 2-4685
Irvington, N.J. 07111 — 1082 Springfield Ave.	374-6446
Grand Rapids, Mich. 49504 — 636-38 Bridge St. N.W.	GL 8-2256
Hamtramck, Mich. 48212 — 11333 Jos. Campau Avenue	365-5255
Hartford, Conn. 06106 518 Park St.	246-9473
Lakewood, N.J. 08701 — 241 Fourth Street	FO 3-5609
Los Angeles, Calif. 90022 — 960 S. Atlantic Blvd.	AN 1-2994
New Haven, Conn. 06511 — 1329 Boulevard	LO 2-1446
Newark, N.J. 07106 — 698 Sanford Avenue	373-8783
Passaic, N.J. — 176 Market Street	GR 2-6387
Paterson, N.J. 07505 — 60 Broadway	345-2028
Philadelphia, Pa. 19122 — 1214 N. 5th St.	PO 3-4818
Philadelphia, Pa. 19141 — 4925 Old York Rd.	Tel.: GL 5-9586
Pittsburgh, Pa. 15203 — 1307 E. Carson Street	HU 1-2750
San Francisco, Cal. 94115 — 1826 Divisadero St.	FI 6-1571
Waterbury, Conn. — 905 Bank Street	PL 6-6769
Fort Wayne, Ind. 46808 — 1807 Beimeke Rd.	432-5402
Woodhaven, N.Y. 11421 — 94-08 Jamaica Ave.	441-8112
Worcester, Mass. 01610 — 144 Millbury Street	SW 8-2868
Youngstown, Ohio 44503 — 309 W. Federal Street	RI 3-0440

HARTFORD, CONN.

Prie L. Pilvelienės kapo

Ilgos ir sunkios ligos išvarginta, liepos 27 mirė Leokadija Pilvelienė. (Mockevičiūtė), vienos kolonijai gerai žinoma lietuvė. Liko nuliūdę sūnūs Algirdas ir Vytautas su šeimomis, sesuo Anelė Lelevičienė, Rochester, N.Y., brolis Antanas Mockus, Hartford, Conn., su šeimomis ir dvi seserys okupuotoj Lietuvoje.

Velionė buvo pašarvota Molloy laidotuvių koplyčioje, tarp daugybės vainikų ir gėlių, prisijusių jos artimųjų bei draugų. Su ja atsisveikinti į koplyčią buvo atsilankę daug vietinių lietuvių bei amerikiečių.

Koncelebracines gedulo mišias Švč. Trejybės lietuvių parapijos bažnyčioje aukėjo klebonas kun. Juozas Matutis, kun. Vytautas Bitinas ir kun. Adomas Pupšys. Klebonas pasakė prasmingą pamokslą, išskeldamas velionės religinius ir tautinius gyvenimo

Hartfordo jaunimo tautinių šokių grupė. Pirmoje eilėje iš k. trečioji — grupės vadovė Dalia Dzikičienė. Nuotr. A. Dziko

— Ministeris St. Lozoraitis, Lietuvos diplomatijos šefas, pasiuntė protesto notą Australijos užsienio reikalų ministeriui sąryš su Australijos pripažinimu Sovietam Pabaltijo valstybių.

— Antano Smetonos, buvusio Lietuvos prezidento, raštijos paroda įvyks rugsėjo 28 — spalio 6 Chicagoje, Jaunimo Centre.

— Vysk. Antanas Deksnys, atvykęs iš Europos, Chicagoje, Švč. Mergelės Marijos Gimimo parapijos bažnyčioje pravėdė Šiluvos noveną, kuri prasidėjo rugsėjo 7.

— JAV LB krašto valdyba atidarė fondą, pavadintą Simas Kudirka Fund, sutelkti lėšom tolimiesniam Kudirkos laisviniui. Pirmieji aukotojai: prof. dr. J. Puzinas — 25 dol., neseniai mirusio a.a. prof. dr. A. Vasio našlė Marija Vasienė — 10 dol. Aukoti į šį fondą galima per LB apylinkių valdybas.

—Baltimorės "Radijo Valanda Lietuviams" pakeitė radijo stotį ir nuo rugsėjo 8 dienos programos bus girdimos per WBAL—FM stotį, kuri yra ant FM skalės 97.9 meg. Laikas lieka tas pats, nuo 10 iki 11 val. sekmadienio rytais. Puikią senąją stotį teko palikti dėl pasikeitusių savininkų, kurie perikalavo daug didesnio mokesčio ir pasitilė laiką, kuris visai netinkamas klausytojams.

— Amerikos respublikonų tautinių grupių tarybos metinė konvencija įvyks rugsėjo 13-15 Bostone, Mass., Statler Hilton viešbutyje prie Park Square. Ten pat rugsėjo 14 įvyks Amerikos lietuvių respublikonų federacijos metinis susirinkimas. Tiek konvencijoj, tiek lietuvių susirinkime yra kviečiami dalyvauti ir svečiai. ALRF pirmininku yra dr. J. Genys. Jo telefonas — (301) 459-5693.

— Prel. J. Končius staiga surigo ir buvo paguldytas Šv. Kryžiaus ligoninėn. Šiuo metu pamazu gerėja.

— Tėv. Jonas Kubilius, S.J., šiuo metu gyvenąs Montrealyje, buvo išrinktas Akademikų skaučių draugovės garbės nariu. Draugovės spalvos jam buvo iškilmingai uždėtos ir specialus diplomats įteiktas studijų ir suvažiavimo metu Dainavoj. Tėv. J. Kubilius yra ilgametis Akademinio skautų sąjūdžio dvasios vadovas.

— Inž. Vytautas Izbickas tautos šventės proga per bendradarbių sąskrydį Neringoj pasakys kalbą. Sąskrydis Neringoj įvyks rugsėjo 29, sekmadienį.

— Dr. Jonas Žmuidzinas, JAV LB VII-sios tarybos narys, gyvenąs Glendale, Calif., išvyko Kanadon dalyvauti NATO remiamame tarptautiniame kvantinų skysčių ir kristalų vasaros institute ir ten skaityti paskaitą apie savo darbą elektroniskai sužadinto kietojo helio fizikos srityje.

— Dail. Nijolės Vedegytės-Palubinskienės paveikslų paroda įvyks rugsėjo 21-22 Detroit, Mich., lietuvių Kultūriname centre. Rengia frontininkės.

— Dr. Stasys Goštautas, Wellesley kolegijoj šešerius metus dėstęs ispanų kalbą bei literatūrą, gavo studijom gilinti vienerių metų apmokamas atostogas ir rugsėjo 3 su šeima išskrido į Ispaniją. Gyvens Madride. Grįš į Wellesley kolegiją ateinančių metų birželio mėnesį.

— Nauji Darbininko skaitytojai: M. Marcario, Old Bridge, N. J., A. Yozėnas, Jamaica, N.Y., John L. Adamėnas, Brooklyn, N. Y., V. Petrauskas, Clarks Green, Pa. Užsakė kitiem: kun. S. Morkūnas, Sioux City, Iowa — A. Vakulskui, San Antonio, Texas. Sveikinam naujus skaitytojus ir dėkojam užsakytojam. Darbininko prenumerata naujiem skaitytojams pirmiem metam tik 8 dol. Atnaujinant prenumeratą visiem 10 dol. metam.

LIETUVOS
VYČIŲDARBAI
IR DIENOSRedaguoja Vytautas ir Birutė Radzivilai
84-16 110 Street, Richmond Hill, N.Y. 11418

VYČIŲ SEIMAS DETROITE

Lietuvos Vyčių seimas Detroito (Southfield) užbaigtas mišiomis rugpjūčio 11 Dievo Apvaizdos bažnyčioje. Mišias koncelebravo kun. A. Babonas, kun. J. W. Stanievičius, kun. St. Raila ir kun. W. Karaveckas. Mišiose taip pat dalyvavo kardinolo John F. Dearden atstovas vyskupas Thomas Gumbleton, kuris daug prisidėjo prie lietuvių naujos bažnyčios pastatymo.

Seime dalyvavo atstovai iš Ilinoiso, Ohio, Pennsylvania, Massachusetts, Michigan (3-ios kuopos), New York, New Jersey, Indiana, Connecticut ir Rhode Island valstijų. Seimo posėdžiai vyko gražioje Ramada Inn salėje prie greitkelio, prie kurio elektros apšviesti buvo iškabinti didelėmis raidėmis žodžiai "Welcome Home Knights of Lithuania".

Seimą sveikino Detroito kardinolas Dearden, vysk. V. Brizgys, Lietuvos atstovas Washingtono J. Kajeckas, Michigan gubernatorius William Milliken, miesto majoras Donald Fracas, dail. V. Jonynas ir kiti.

SEIMO EIGA

Lietuvos vyčių organizaciniai uždaviniai buvo rimtai ir planingai aptarti ir bus stengiamasi juos atnešančiais metais įvykdyti. Seimo parinktas šūkis — Lithuanians Forever — Lietuviai visados. Pirmininkė S. Boroskas apžvelgė visų metų organizacinio darbo veiklą ir pažymėjo žymesnius darbus atiteityje. Pažymėjo, kad jokia organizacija nebus stipri, jei jos struktūra silpnai veikia. Pabrėžė, kad atiteityje vyčiai turėtų daugiau susirūpinti organizacine stiprybe. Kiekvienas vyčių padalinys turėtų suprasti įvairių komisijų svarbą ir įtraukti visus narius į vienokį ar kitokį darbą. Būtų geriau, kad komisijų nariai karts nuo karto pasikeistų, kad nepavargtų, be to, visi turėtų aktyviai dirbti. Besikeičiant valdybom ir nariam (komisijų), atsiranda naujų minčių ir planų organizacinėje veikloje.

Giliai ir ilgai svarstyta jaunųjų vyčių parengimas ir įtraukimas į vyčių veiklą. Apie jaunųjų vyčių reikalus ir uždavinius referavo jų globėja M. Skabeikis iš New Yorko. Po diskusijų buvo priimtas jaunųjų vyčių papildytas statusas; juo remiantis, 1975 metais seime jaunieji vyčiai dalyvaus suvažiavime ir prisidės prie programos ir veiklos. Juos globos seimo rengėjų parinkti asmenys.

Plačiai diskutuotas nario mokeskis. Nutarta pakelti nario mokesť \$7.00 į metus, bet kiti šeimos nariai, kurie negauna "Vyties", mokės tik \$2.00.

Pageidauta, kad žurnalas "Vytis" būtų lietuviškesnis kalbos atžvilgiu. Redaktorė L. Stukas nusiskundė, kad ji mielai dėty lietuviškai rašytus rašinius, bet jų mažai gauna. Grupė asmenų pažadėjo rašyti lietuviškai. Redaktorė prašė, kad su rašiniiais neveluotų — reikėtų atsiųsti 2 mėnesius prieš išleidžiant žurnalą, nes ir žurnalas išeina pavėluotai, jei laiku neatsiųsta rašiniai, ir žinios pasenusios. Kaip suderinti šį reikalą — nenuspręsta.

Centro valdybos veikla

Centro valdybą sudaro dvasios vadas, pirmininkas, 3 vicepirmininkai, sekretorius, fi-

nansų sekretorius, išdininkas, 2 knygų priežiūrėtojai, teisinis patarėjas, apskričių pirmininkai, centrinių komisijų vadovai ir "Vyties" redaktorė. Jie rūpestingai planuoja ir vadovauja virš 2000 narių. Pasitarimus kviečia įvairiose vietovėse, kad visi galėtų arčiau pažinti savo vadovus ir suprasti jų uždavinius. Iki šiol jie vyko savo lėšomis, bet dabartinis seimas numato atlyginti kelionės išlaidas pasitarimuose dalyvaujantiems aktyviems vyčiams.

Centrinės komisijos yra šios: Lietuvių kultūros komisija. Jai vadovauja P. Skabeikis. Komisijos uždavinys — rūpintis visais lietuviškumo reikalais. Komisijai pavesta svarbus seimo nutarimas — išleisti Lietuvių kultūros vadovą. Medžiaga šiam leidiniui jau surinkta, tik reikia pasistengti sutelktomis jėgomis dar šiais metais tokį leidinį išleisti. Tam reikalui pradžiai skirta \$1,000. Loreta Stukas yra šį darbą gerokai pastūmėjusi pirmyn, dabar sutiko talkinti kun. prof. dr. W. Jaskievicz, Juozas Boley-Bulevičius ir kiti. Leidinys apims visus svarbiausius lietuvių kultūros apraiškos aprašymus.

Šiame seime gyvai svarstyta lietuvių kalbos vartojimas, ypač suvažiavimuose. Daugelis mėgino kalbėti lietuviškai, bet kai kam sunkiai sekėsi. Raginta daugiau mokytis lietuvių kalbos, nebijoti lietuviškai kalbėti, skatinti lietuvišką spaudą, "Vytyje", lietuviškus straipsnius, lankyti lietuvių kalbos kursus. Visi sutarė, kad vienintelė ir geriausia mokytoja yra šeima.

Lietuvai gelbėti komisija. Šios komisijos tikslas kovoti už laisvą ir nepriklausomą Lietuvą. Tos komisijos pradininkas buvo a.a. kun. Jonas Jutt. Komisija yra parašiusi ir išsiuntusi šimtus tūkstančių laiškų ir straipsnių sąrašyje su pavergtos Lietuvos laisvinimo byla. Svarbu, kad pasaulis atkreiptų dėmesį, jog lietuviai nenuri, kol nebus įgyvendinta teisybė pavergtoje Lietuvoje. Šios komisijos vadovavimą perėmė Dennis Mažeika, MD. Dr. D. Mažeika, žinomas iš ankstesnės veiklos vyčiuose New Yorko, parodė didelį susirūpinimą ir rūpestingumą šiuo svarbiu komisijos veikimu. Jam, atrodo, nebus sunku, nes jis bendrauja ne tik su vyčiais ir Lietuvių Bendruomene, bet ir su plačia amerikiečių visuomene.

Parama persekiojamai Bažnyčiai Lietuvoje. Visos vyčių kuopos, apskritys ir pavieniai vyčiai nuolat meldžiasi už Lietuvą, ypač Šv. Kazimiero šventės proga. Pagal maldos kalendorių organizuotai praveda maldos dieną ir sutelkia aukų. Plačiau sutelkti aukų Liet. Katalikų Religinės Šalpos darbam paremti vyčiai savo tarpe turi išrinktą koordinatorių. Praeitais metais sėkmingai veikė Antanas Miner ir Jonas Stoškus. Šiem metams išrinkta buvusi pirm. S. Boroskas, kuri ten pat seime jau pradėjo savo veiklą. Tikimasi, kad vyčiai nuoširdžiai parems persekiojamuosius Lietuvoje, ypač dabar, kai LRŠ įstaiga nebegaus iš Amerikos vyskupų paramos, kuria naudojosi per 13 metų.

Informacinė-visuomeninė komisija. Jai vadovauja H. Kulber su pagalbininku A. Barausku. Ši komisija rūpinasi vyčių informacine veikla ir bendravimu su kitataučiais ir kitomis lietuvių organizacijomis. Šiame seime vėl patvirtintas bendradarbiavimas su ateitininkija, Lietuvių Bendruomene, Katalikų Federacija, Alta ir kitomis liet. organizacijomis. Plačiai skleidžiama Lietuvos ir vyčių uždaviniai ir siekiai politinėse ir valstybinėse grupėse. Lietuvos reikalui platinami raštai, informacija, protestuojama prieš neteisybę, lankomi Jungtinių Tautų atstovai, jiems įteikiami Lietuvos teisių gynimo raštai, siunčiami ir platinami įvairūs informaciniai lapeliai.

Svarbesnieji nutarimai. Simpoziumo metu svarstyta organizaciniai reikalai, vadovaujant Irenai Sankus. Vyčių archyvo svarstymas informuotas Longino Švelnio. Apie rezoliucijų svarbą ir įvykdymą kalbėjo Loreta L. Stukas. Jaunesniųjų vyčių organizavimu kėlė klausimus Marion Skabeikis. Apie lietuviškų parapijų problemas ir vyčių atsakymą kalbėjo kun. Kazimieras Pugevičius. Po to vyko diskusijos ir pasisakymai dėl veiklos pagyvinimo bei įvykdymo. Nutarta apie tai skelbti "Vytyje", aplinkraščiais ir susirinkimuose.

Protestas Australijos vyriausybei

Visų dalyvių buvo priimtas su dideliu skausmu ir liūdesiu. Kai vyčiai kartu su visais lietuvišiais sielėjosi Lietuvos laisvinimu, laisva ir stipri valstybė atidavė silpnėsius pavergėjams.

Priimtos rezoliucijos, tarp kurių buvo padėka kongresmanam R. Hanrahan ir Jackson už padėtas pastangas sugrąžinti Simui Kudirkai JAV pilietybę ir jį išlaisvinti iš kalėjimo.

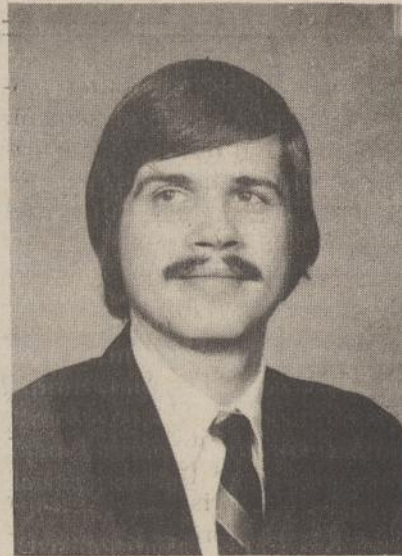
KULTŪRINIS VAKARAS

Programą atliko Danutė Petronis, Karolis Balys, Rasa Žemaitis, Valencia ir Edvardas Stambersky, Rapolas Valatka jr., kuris režisavo veiklą, parašytą Vlado Kiertanio. Akordeonui gražiai grojo Rimas Kasputis. Publikos dalyvavo virš dviejų šimtų.

Bankete ir šokių vakare dalyvavo virš 300 dalyvių. Banketo metu vyčiai norėjo įteikti Michigano valstijos atstovei Martha Griffiths garbės medalį "Friendship Award" už pasidarbavimą lietuviams ir Lietuvai. Gaila, kad ji negalėjo dalyvauti dėl prez. Nixono atstatydinimo ir naujo prezidento G. Ford atėjimo į valdžią. Tuo laiku visi senatoriai ir atstovai turėjo būti Washingtono, D.C. Medalis poniai Griffiths bus įteiktas vėliau.

Ateinantiems metams išrinkta nauja valdyba:

Leon Paukšta (Chicago) —

Dr. Denis G. Mažeika, Lietuvos vyčių seime išrinktas Lietuvos reikalams ginti komisijos pirmininkas.

pirmininkas, Marion Skabeikis (N.Y.) — 1 vicepir., Antanas Miner (Mass) — 2 vicepir., Longinas Švelnis (Mass.) — 3 vicepir., Gražina Vaškelis (Detroit) — protokolų raštk., Ada Sinkawitz — finansų raštininkė, Phillip Skabeikis (N.Y.) — kultūros reikalams, Irene Sankus (Chicago) — išdininkė, Aldona Bunikis (Detroit) — izdo globėja, Bertha Janus (Detroit) — ritualų reikalams, Antanas Radzevich (Amsterdam) — izdo globėjas, dr. Dennis Mažeika (N.Y.) — Lietuvos reikalams, Antanas Young (Boston) — teisiniams reikalams, Antanas Miner, kun. W. Karaveckas ir Jonas Narusis — stipendijų fondui, Susan Boroskas — Liet. Katal. Religinės Šalpos atstovė.

Seimo rengėjos buvo Ruth Grasha ir Magdalena Smailis. Kultūros vakaro pirmininkė buvo Elena Tucker, banketo — Marion Kase, arklių lenktynėm (race track) vadovavo Bertha Janus, registracijai — Frank Zager, seimo knygute rūpinosi Vicki Cepelonis, pietų užkandžiais rūpinosi Sophie Zager, pusryčiais — Betty Petroski, baseino iškylai vadovavo Chester ir Margaret Nashlon, propaganda rūpinosi Antanas Dainius.

Kitas seimas numatomas New Yorko 1975 metais.

Kun. Prano Raugalo sveikinimas seimui. Kun. Pr. Raugalas, Apreiškimo parapijos klebonas Brooklyne, N. Y. atsiuntė vyčiam seimo metu sveikinimo laišką, kuriame tarp kita rašo: "Būtinia yra suprasti ir pažinti savo tautinę prigimtį, kad galėtumėte teisėtai didžiuotis savo tapatybe. Be tos tapatybės mes esame niekas. Tirpimo katilo teorija ištirpdo mūsų tapatybę ir palieka tik gabalą žmonijos masės. Todėl yra labai svarbu tautinėm grupėm susiorganizuoti, sutelkti jėgas, išreikš-

JUNJORŲ
ŽINIOS

Nauja valdyba Brocktone

Praeitą rudenį 46 nauji nariai junjorai įstojo į Brocktono I-ją kuopą. Neseniai išrinkta naujoji valdyba: Theresa Dillis — pirm., Ann Marie Stetkus — vicepir., Valerie Dillis — sekret., John Crowley — izdin. Naujoji valdyba numato išvykas į gamtą, pyragų mugę, pasimaudymus, išvyką į "baseball" rungtynes ir dienos stovyklas. Junjorų kuopa ypatingai deda pastangas daugiau įvesti lietuvių kalbos ir dainų savo susirinkimuose. Kuopa džiaugiasi, kad turi vyresniųjų vyčių globėjų, kurie nesigaili laiko nei pastangų jiems padėti.

Atstytos junjorų kuopos

Šiomis dienomis dvi junjorų kuopos atnaujino savo narystę vyčių organizacijoje: South Boston 17-J kuopa ir Chicagos junjorai, kurie su savo šokių grupe dažnai atstovauja lietuviams ir tuo pat vyčiam. Reikia tikėtis, kad visos junjorų kuopos stengsis sudaryti veikiančius kultūrinis vienetus, kurie galėtų atstovauti mūsų lietuviškai kultūrai kitataučių tarpe.

Kearny, N. J., junjorų veikla

90-tos kuopos junjorai surengė margučių vakarą kovo 22. Ann Klem demonstravo ir mokė kaip dažyti margučius. Po to buvo konkursas, kuriame dalyvavo visi nariai. Už gražiausią margučių premiją laimėjo Audrey Kohanski, už išmaningiausią — Greg McBride. Konkurse dalyvavusių paskutinis eilėje už "nepavykusį margučių" premiją gavo Scott McBride. 90-tos kuopos junjorai yra žinomi sportininkai: dažnai rengia keglėlių rungtynes ir išvykas į gamtą.

Be to, junjorai išleido lietuvišką trispalvį ženkluką — lipinuką automobiliam, knygom, langam ir t.t. Juos galima užsakyti prišuntus 1 dol. šiuo adresu: Bernie Kohanski, 157 Ivy St., Kearny, N. J. 07032.

Oro bangomis

110-tos kuopos junjorai Maspeth, NY, pirmą kartą pasirodė per Laisvės Žiburio radijo pro-

ti save, tarnauti kitiem žmonėms su savo kultūros laimėjimais ir tokiu būdu praturtinti vieni kitus. Lietuvių prigimtis, kurią mes esame paveldėję, yra garbinga, verta pažinti ir vėta pavidalinti su kitais. Vyčiai yra pavydėtinai geroje padėtyje, galėdami vadovauti šia prasme. Tai yra mano karščiausias linkėjimas, kad vyčiai imtųsi šio uždavinio".

Bridgeport, Conn.

Išsisteigė Lietuvos vyčių kuopa

Trečiadienio vakarą, rugpjūčio 28, Šv. Jurgio bažnyčioje susirinko Amerikoje gimusių ir iš Lietuvos po karo atvykusių lietuvių grupė drauge dalyvauti mišiose. Juos tą savaitės vidurio vakarą subūrė noras daugiau sužinoti apie savo tautos praeitį, jos dabartinius rūpesčius, vargus, bei pasisekimus. Didelis noras jai padėti vargo kelyje, informuojant savo apylinkose sutinkamus asmenis apie Lietuvą, na, ir proga jaukiai pabendrauti artimų žmonių tarpe, susibūrus vyčių kuopon.

Šv. Jurgio lietuviškos parapijos klebonas kun. F. Pranckus šia kuopos įsteigimo proga pasakė gražų pamokslą, kuriuo dar labiau sustiprino susirinkusių atgimstantį tautiškumą. Kuopon įsirašė virš keturiasdešimties narių. Tuoj po mišių susirinkimų kambaryje įvyko steigiamasis susirinkimas. Nors jis vyko Bridgeporte, nariai buvo atvykę iš apylinkės miestų: Stratfordo, Milfordo, Fairfieldo ir Monroe.

Susirinkimui pirmininkavo Teresė Trainis. Jos ir vyro Alfonso didelio rūpesčio ir darbo

gramą š.m. Velykų rytą anglų kalbos skyrėje. Trumpai nupasakojo lietuviškus velykinius papročius ir paminėjo, kaip gražiai vyčiai laikosi tų papročių. Programą pravedė Arūnas Stungurius; programą atliko: Marija Stungurytė, Robert Zebler, William Sidtis, Frank Vasalka ir Linas Vebeliūnas. Junjorai nuoširdžiai dėkoja Laisvės Žiburio radijo vedėjui R. Kežiui už leidimą dalyvauti jo vedamoje programoje.

Šio puslapio paruošime bendradarbiai su redaktoriais buvo: kun. Stasys Raila ir Antanas Dainius.

VYČIŲ
KALENDORIUS

Rugsėjo 15, — sekmadienį, Maspeth, N. Y., 110-os kuopos įkūrimo 50 metų sukaktis. Mišios ir pusryčiai Atsimaitymo parapijoje, Maspeth, N.Y.

Rugsėjo 29, — sekmadienį, Naujosios Anglijos apskrities suvažiavimas Worcester, Mass. Rengia 116 kuopa.

Spalio 6, — sekmadienį, Naujosios Anglijos apskrities kultūrinis piknikas-gegužinė Romuvos parke, Boston, Mass.

Spalio 6, — sekmadienį, gintaro balius, Liet. Katalikų Bendruomenės Centre, Kearny, N. J. Rengia 90-ji kuopa.

Spalio 12, — šeštadienį, banketas ir šokiai Švč. Trejybės par. salėje, Newark, N. J. Rengia 29-toji kuopa.

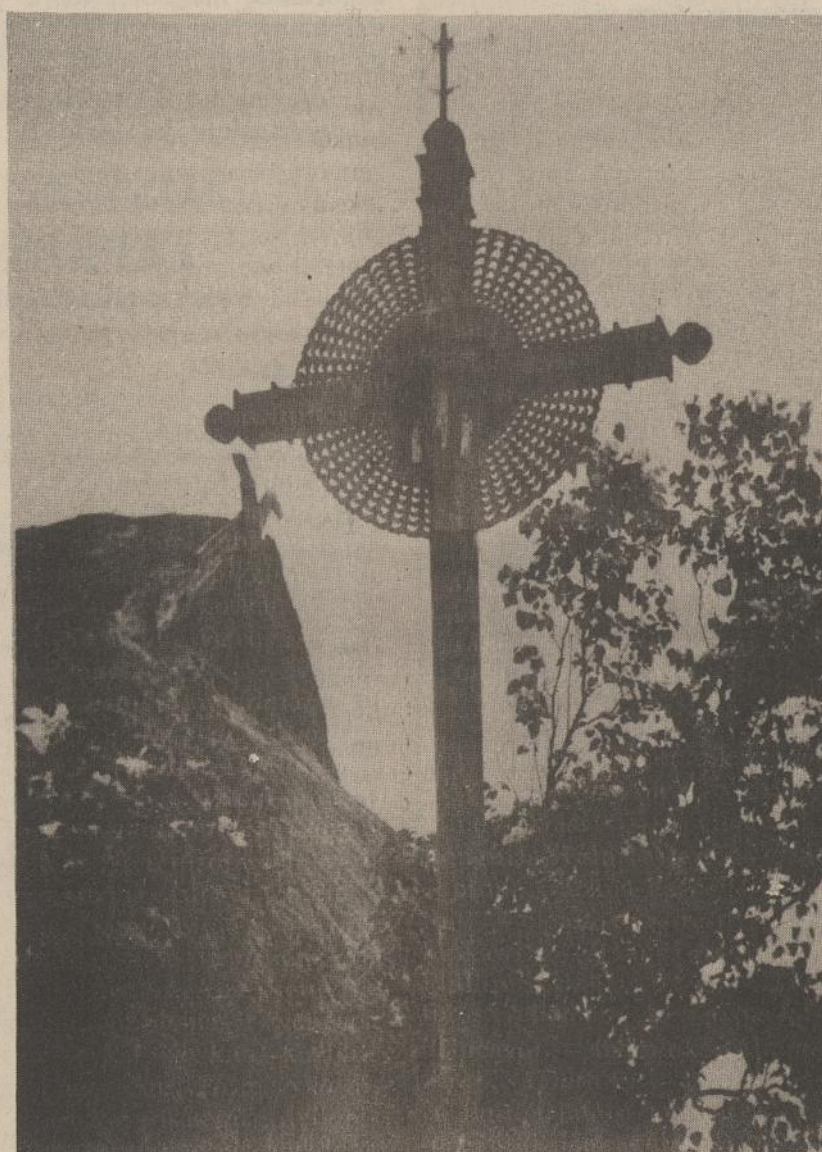
Spalio 13, — sekmadienį, Vidurio Atlanto apskrities suvažiavimas Amsterdam, N.Y. Rengia 100-ji kuopa.

Lapkričio 16, — sekmadienį, New Yorko 12-tos kuopos 60 metų nuo įkūrimo sukaktis. Padėkos mišios ir banketas su šokiais, 5 val. p.p. Aušros Vartų parapijoje New Yorko.

Lapkričio 23, — šeštadienį, lapkričio balius Lietuvių Piliečių klube So. Boston, Mass. Rengia 17 ir 17 S kuopos.

Grudžio 15, — sekmadienį, Naujosios Anglijos apskrities lietuviškos mišios per TV tinklą 9 val. ryto, kanalas 7, WNAC TV, Government Center, Boston, Mass.

Graži, tu mano brangi tėvyne, Šalis, kur miega kapuos didvyriai: Graži tu savo dangaus mėlynei! Brangi: tiek vargo, kančių patyrei. Maironis

Koks gražus lietuviškas kryžius, lyg kokia saulė stovi prie šiaudinės lietuviškos trobelės. Kryžius nepriklausomos Lietuvos laikais iš Širvintų apylinkės. Nuotr. V. Augustino

G. Iva.

ISPŪDŽIAI IŠ MOKYTOJŲ IR JAUNIMO SAVAITĖS DAINAVOJE

Dainavoje visą vasarą verda lietuviškas gyvenimas. Čia stovykluoja įvairios lietuviškos grupės ir organizacijos: Putnamo Nekalto Prasidėjimo seselių globojamos mergaitės, ateitininkai, skautai (akademikai), frontininkai, mokytojai. Truputį graudu, kai, pasibaigus stovyklai, visi skirstosi namo. Bet tuoj renkas kitos grupės stovyklautojai, vėl Dainavoje judru.

I VIII mokytojų ir jaunimo stovyklą šiais metais dalyviai pradėjo rinktis anksti, dar prieš ją stovyklavusiem frontininkam nepabaigus savo studijų ir poilsio savaitės. Sudomino gale savaitės vykusios jaunimo svarstybos ir baigiamasis koncertas — literatūros vakaras. Todėl ir skirtis su senais draugais nebuvo taip gaila, — pradėjo iš visur rinktis nauji stovyklautojai, ankstesnių stovyklų veteranai ir daug naujo sužinoti pasiryžę studentai.

Stovyklos organizatorė ir vadovė Detroito Žiburio mokyklos energinga vedėja Valentina Černiauskienė ir registratorė Danutė Doveininė atvyko anksti sekmadienį (rugpjūčio 11) ir „perėmė valdžią“. Atvažiuavę stovyklautojai buvo skirstomi į iš anksto pažymėtus kambarius, nurodinėjamos patalpos, parūpinami reikalingiausi dalykai: antklodės, pagalvės ir t.t. Gabios vadovės viskas buvo iš anksto apgalvota, suplanuota, paruošta; tad ir įsikūrimas vyko tvarkingai ir sklandžiai. Kiek daugiau vargo buvo su optimistais, neužsiregistravusiais iš anksto, o tokių būta nemažai — apie 30! Tačiau ir tuos sužinojo organizatorės įstengė apgyvendinti. Suvažiuavo netoli 200, du trečdaliai jaunimo, su noru lankiusio paskaitas, dirbusio kursuose, dalyvavusio choro repeticijoje ir vakarinėse programose.

Stovyklos vadovybė suplanavo įvairių temų paskaitas. Paskaitininkai patraukliai dėstė savo mintis, stengdamiesi būti suprasti ir jaunųjų klausytojų. Todėl ir kursų dalyviai galėjosi, kad negalėjo klausyti visų paskaitininkų (tuo pačiu metu vyko kursų pamokos). Girdėjomis eilę paskaitų įvairiomis temomis: iš lietuvių meno skaitė dailininkai T. Valius, A. Tamošaitis, M. Nasvytis; iš lietuvių kalbos — dr. A. Klimas, J. Plačas, A. Muliolienė, V. Augulytė; iš lietuvių literatūros — dr. K. Keblys, A. Balašaitienė; apie visuomeninį auklėjimą — St. Barzdukas; apie mokymo metodus — P. Maldeikis, E. Narutienė, G. Mariūnaitė, K. Parešytė. Iš klausėm jaunimo pokalbį apie lietuviškumą ir lietuviškąsias mokyklas bei jų įtaką jaunolio gyvenime, liuanistinių mokyklų vedėjų pranešimus apie jų mokyklų darbą, sėkmes bei nesėkmes. Veikė lietuvių

AUSTRALIJOJE

(atkelta iš 3 psl.)

paaukotas ant altoriaus, nenorint siūbuoti rusų laivo, ypač artėjant nereikalingai min. pirm. Mr. Whitlam kelionei į Maskvą. Įtarimus sutvirtina dar ir tai, kad rusai buvo susodinti į lėktuvą, kuris yra svarbus elementas Australijos apsaugoje.

Maskvoje oficialinė spauda ir radijas Ermolenko įvykius traktuoja kaip „opozicijos machinacijas sutrukdyti Whitlamo kelionei į Maskvą ir pakenkti australų-sovietų geriams santykiams. Po kelių dienų Maskvos televizijoje buvo rodoma studentų kvintetas ir jų vadovas Kabalevski davė paaiškinimus — „reakcinės grupės, reakcinė spauda, baltųjų emigrantų sargai yra atsakingi ir už provokaciją ir už šantažą. Šios grupės pasirinko Ermolenko antisovietiniams tikslams ir akcijai prieš Australijos vyriausybę. Ermolenko niekada nenorėjo pasilikti Australijoje“, — baigė Kabalevski.

J. St.

kalbos kursai, kuriuos vedė mkt. St. Barzdukas ir mkt. J. Masilionis. Šiuos kursus lankė ir baigė 16 jaunuolių. Tautinių šokių mokytojų kursai, kaip ir anksčiau, turėjo nepaprastą pasisekimą. Mkt. J. Matulaitienė ir G. Gobienė sumaniai ir patraukliai mokė net 64 kursantus, kurių keliolika lanko tuos kursus jau kelinti metai (Giedrė Čepaitytė jau ketvirtus!). Dainuoti jaunimą mokė sumanūs Detroito chorvedys ir šeštadieninės mokyklos mokytojas St. Slizys.

Stovykloje dieną pradėdavom mišiomis, kurias aukodavo stovyklos kapelionas kun. J. Vaišnys, SJ. Po mišių keldavom vėliavas ir pusrėčiavdavom. Tada jaunimas mokydavosi dainuoti. 10 val. būdavo paskaitos visiems stovyklautojams. 11:15 val. jaunimas eidavo į kursų pamokas, o vyresnieji klausydavo kitos paskaitos ar pranešimo, diskutuodavo ir t.t. 12:30 — pietūs. Laisvalaikis iki 3:30. Tai proga pailsėti, pasportuoti, pasimaudyti ar pabaigti diskutuoti nebaigtas problemas. Po pavakarių

ATOSTOGOM PRAĖJUS

Vasarai artėjant prie pabaigos, Toronto Lietuvių Namų svetainėje sekmadienio popietę susirenka vėl daugiau žmonių. Daugumas jų ką tik grįžę iš atostogų. Šiandien, tuoj po pamaldų, jie ateina čia papietauti, tuo lyg pakeisdami kasdieninę aplinką, sekmadienio proga savai šeimininkei duodami visišką poilsį.

Vieni iš čia susirinkusiųjų gerokai įdega. Tai tie, kurie poilsio vandenų pakrantėse, kurie keliaudami matė daug saulės ir vėjo. Jie atrodė pasitaisę ir atsigavę. Tuo tarpu kiti, kurie niekur iš miesto nebuvo išvykę, tebeturi tuos pačius pabalusius veidus.

Prie vieno stalo pietaujančių grupė dalinasi atostogų išpučiais. Vienas vyras pasakojasi, kaip jis ir jo žmona buvę prie Atlanto, Cape Cod pusiasaly. Jiem ten labiausiai patikę. Pietinė iškyšulio pusė gana šilta vanduo. Todėl jie ten atostogavę jau antrą kartą. Pats paplūdimys nebuvo labai geras. Turėjo rupaus smėlio ir gausybę iš jūros išplautų straigių kiaulių. Tie kiauteliai, sulūžę ir sutrupę, savo aštrumu buvę gana pavojingi einantiems į vandenį.

Kitas dalyvis pasakoja, kad jie irgi važiuavę ton pusėn, tik pasukę į pagarsėjusią pranciškonų vasarvietę — Kennebunkportą. Nors ten ir nebuvo straigių kiaulių ir pakrantės buvusios gražiai smėlingos, bet Atlanto vanduo buvęs labai šaltas. Kartais, kurią vėsesnę dieną, visai nebuvo įmanoma maudytis. Bet visa tai išpirksiu pati pranciškonų buveinė su įdomiais pastatais ir didžiuliu parku. Puošnų dvarą primenantį vietovę padariusi reto pasigėrėjimo išpuo. Šalia kultūrinių parengimų, jie ten sutikę daug pažįstamų, o ten esą torontiškiečiai kunigėliai teikę jaukią, pasiilgtų namų aplinką.

Bet, šiaip ar taip, toliau besikalbą pietautojai prieina išvadą, kad gera kitur pavažinėti, naujų vietų pamatyti, bet sava Springhurst vasarvietė esanti geriausia. Jie niekur dar neaptikę gražesnių smėlėtų pakrančių ir tyresnio ežero vandens.

Tai išgirdęs, prakalba kitoj stalo pusėj sėdįs kaimynas. Jis sako, kad jie tegul būna patenkinti šiemet neatostogavę Springhurst, ar, kaip ten populiariau vadinama, Wasaga vasarvietėj. Jis ten praleidęs atostogą, ir esą gaila, kad taip padaręs. Ten jau nebesą nei tų smėlėtų pakrančių, nei to tyro vandens. Šią vasarą ežero vanduo buvęs ypatingai užterštas kažkokiom puvenom. O būdavę dienų, kad dėl vandens tirštumo nebuvo galima net maudytis. Ir smėlio pakrantės apneštos

3:30 val. būdavo paskaitos mokytojam ir pamokos kursantam. 6 val. vėliavų nuleidimas ir vakariėnė. Po vakariėnės dainuodavo stovyklaujančių mokytojų vaikai. Vakariėnės programos labai sumaniai ir meniškai paruošdavo mkt. I. Bublienė iš Clevelando. Programos buvo labai nuotaikingos, ypač tėvynės vakaras — eiseną su žvakėmis ir mišios už ežero ir Žolinės minėjimas — mišios paežerėje. Jaunimas mielai prisidėjo prie visų parengimų, o prireikus ir pavadavo I. Bublienę (talentų vakarą suorganizavo ir pravedė Loreta Stončiūtė iš Chicagos). Čia norėčiau pastebėti, kad šių metų jaunimas buvo labai veiklus ir su noru įsijungdavo į parengimus, ko ankstesnių stovyklų jaunime kaip tik pasigėsdavom. Tikiuosi, kad tai ne tik mokačių patraukti ir organizuoti vadovų nuopelnas, bet ir pačių stovyklautojų produktyvus jaunatviškos energijos pajungimas. Iš viso, šių metų stovyklos nuotaka buvo pasigėrėtina.

Stovyklos užbaigimo posėdis buvo „trumpas ir drūtas“. Stovyklos vadovė V. Černiauskienė pakvietė į garbės prezidiumą JAV LB švietimo tarybos pirm.

St. Rudį, PLB švietimo tarybos pirm. J. Kavaliūną, stovyklos kapelioną kun. J. Vaišnį ir visus stovyklos pareigūnus ir kursų lektorius. Ji padėkojo savo štabui už gražų darbą ir stovyklautojam už bendradarbiavimą. Buvo išdalinti kursų baigimo pažymėjimai ir stovyklos pareigūnai apdovanoti knygomis. Pabaigai pasveikino PLB švietimo tarybos pirm. J. Kavaliūnas ir JAV LB švietimo tarybos pirm. St. Rudys, pasidžiaugdamas gražia ir sėkmingai praėjusia VIII mokytojų ir jaunimo savaitė.

Vakare buvo tradicinis stovyklautojų pasirodymas. Lidija Labanauskaitė iš Chicagos gražiai paskambino Ravel kūrinį. St. Slizio paruoštas choras nuotaikingai padainavo kelias dainas, už kurias susilaukė daug ovacijų. Tautinių šokių kursantai pašoko tautinių šokių. Po programos buvo vaišės ir pasilinksminimas.

Sekmadienį, rugpjūčio 18, po mišių ir pusrėčių stovyklautojai skirstėsi namo, pilni išpučių ir naujai įgytų žinių, pasiryžę jas panaudoti savo mokykliniame darbe.

J.K.

atostogautojų. Labai panašus kvapas pereitą žiemą buvęs jaučiamas Floridoj, prie Meksikos įlankos. Ypač tai buvę ryšku prie St. Petersburgo, iš kurio išlaskę beveik visi žiemoti suvažiuavę atostogautojai.

Baigdamai pietauti ir aptardami dar kai kurias teršiamos vandens bei nuodijamo oro detales, tautiečiai susirūpina. Kartu jie stebisi, kad, pastaruoju metu tiek daug kalbant ir rašant apie šią aktualią problemą, bendra padėtis palaipsniui blogėja.

S. Pranckūnas

BALTIMORĖS ŽINIOS

Šv. Alfonso parapijos mokykla naujus mokslo metus pradėjo rugsėjo 4. Visi vaikai dalyvavo 8 val. mišiose, kurias aukėjo prel. L. Mendelis. Pamokos mokykloje tebuvo iki 12 val. Šiemet mokyklą lanko 118 vaikų, moko seserys kazimierietės.

Maldininkų kelionė į Mt. St. Mary's kolegijos Liurdą, Emmitsburg, Md., surengė rugsėjo 8. Važiavo 6 autobusai nuo Šv. Alfonso bažnyčios. Viso 270 žmonių. Liurde prel. L. Mendelis aukėjo mišias 11:30 v. Pasi-melsta už pasaulio taiką. Po mišių buvo pietūs kolegijos valgykloje. Paskui buvo šventoji valanda gražioje seselių koplyčioje, kur yra palaimintos Motinos Seton relikvijos. Maldininkai į Baltimorę grįžo 6 v.v.

Šv. Alfonso suaugusių klubas rugsėjo 21 rengia ypatingą „luau vakarą“ Šv. Alfonso mokyklos salėje. Visi nariai kviečiami gausiai dalyvauti. Bus įdomi programa. Pradžią 8 v.v.

Lietuvių melodijos radijo valandos vedėjai A. Juškus ir K. Laskauskas pranešė klausytojam, kad dėl ypatingų priežasčių buvo priversti pakeisti radijo stoties. Toliau jų programa sekmadieniais 10 v.r. bus iš stoties

Vytas Bačanskas pardavinėja lietuviškas knygas ir plokšteles tautų festivalyje Baltimorėje.

Kunigų Vienybės seime rugpjūčio 21 New Yorke paskaitą skaito dr. Adolfas Damušis (d.).

Kunigų Vienybės seime New Yorke išrinkta kunigų savitarpio šalpos draugijos valdyba. Pirm. prel. J. Scharnus (v.), sekretorius kun. A. Račkauskas (d.), ižd. kun. L. Budreckas (k.).

WORCESTER, MASS.

(atkelta iš 7 psl.)

iš ligoninės, sveiksta namuose.

Pranas ir Stasė Staneliai St. Petersburg Beach, Floridoj, nusipirko namus. Rudenį išsikels ten apsigyventi. Jie yra žymūs veikėjai ir lietuviškų reikalų rėmėjai. P. Stanelis yra Worcesterio Organizacijų Tarybos pirmininkas. Daugelį metų buvo ir LB Worcesterio apylinkės pirmininkas. S. Stanelienė yra Moterų Sąjungos 5-osios kuopos vicepirmininkė.

Lietuvių diena, rengiama LB Bostono apygardos, į kurią įeina ir Worcesterio apylinkė, įvyks rugsėjo 29, sekmadienį, įvyks iškilmes. Yra pakviesta miesto ir valstybės legionierių organizacijų svarbieji asmenys.

Madų parodą Šv. Alfonso sodalietės rengia spalio 1 Martins West gražioje salėje. Bus ir loterija. Bilietus iš anksto galima įsigyti pas sodalietes arba klebonijoje. Pradžią 7 v.v. Šiam vakarui pirmininkauja Eugenija Pazniekenė. Pelnas skiriamas Šv. Alfonso mokyklos naudai.

Šv. Alfonso bažnyčios vargonininkė Alice Healey staiga susirgo ir dabar po operacijos sveiksta Šv. Agnietės ligoninėje. Kol ji sugrįš iš ligoninės, bažnyčioje nebus vargonų muzikos. Linkime jai greit pasveikti.

Jonas Obelinis

DALYVAUJA INTERNATIONAL ESSENTIAL OILS KONGRESE

Danutė Pajaujytė-Anonienė, parfumerijos chemijos konsultantė, rugsėjo 8-12 dalyvauja Vitame International Essential Oils kongrese San Francisco, Californijoje. Ji laimėjo pirmą premiją American Society of Perfumers suruoštame konkurse tema „Eterinių aliejų pritaikymas parfumerijoje“, ir atstovauja tai organizacijai, skaitydama kongrese paskaitą šia tema.

D. Pajaujytė-Anonienė aktyviai reiškiasi kaip kūrybinga parfumerė-chemikė. Ji dirbo eilę metų kaip „creative perfumer“ eterinių aliejų ir parfumerijos Faberje ir kitose firmose, ir paskutiniuosius dešimt metų yra konsultantė parfumerijos srityje. Neseniai ji buvo pakviesta

„Money“ žurnalo padaryti „Shalimar“ ir „Norell“ kvapalų įvertinimus, palyginant originalus su jų imitacijom. To interviu ir analizės rezultatai buvo išspausdinti „Money“ žurnalo straipsnyje „Money and Scents“.

D. Pajaujytė-Anonienė yra parašiusi visą eilę straipsnių parfumerijos ir aromatinių chemijos temomis Amerikos ir Europos profesiniuose žurnaluose, ne kartą sukeldama polemiką užsienio kolegų tarpe dėl savo kontroversinių minčių, ir yra kviečiama profesinių organizacijų skaityti paskaitas parfumerijos srityje.

Prieš kongresą Danutė ir Vytautas Anonai kartu su grupe kitų kongreso dalyvių aplankė Washingtono valstiją, apžiūrėdami Yakima Valley metų plančijas. Į New Yorką grįš rugsėjo 15. A.P.

inžinierius. Stengėsi gauti darbą savo srity. Tai pavyko. Jau keletas metų Geniai gražiai ir pasiturinčiai gyvena. Duktė ištekėjusi, gyvena Australijoje. Sūnus Gintaras studijuoja Amerikoje, Ricksburgo kolegijoje, Idaho. Tėvai gyvena tame pačiame Canberra mieste.

Šis Genių ir Tamašauskų susitikimas buvo pirmas po 28 metų. Birželio 8 Tamašauskai savo gražioje rezidencijoje surengė Geniams tikrai šaunias išleistuves. Dalyvavo vyriausias skautininkas P. Molis su žmona, Organizacijų Tarybos pirm. P. Stanelis su žmona, Maironio Parko pirm. K. Adomavičius su žmona ir gausus skaičius kitų mūsų kolonijos gyventojų, su kuriais Geniai turėjo progą susitikti ir pasidailinti mintimis. Geniai atrodė labai kuklūs, simpatiški žmonės, nors galėtų daug kuo pasigirti ir pasididžiuoti.

Tamašauskienė į šią išleistuvių puotą sudėjo visus kulinarinius gabumus, nes tiek daug skaniai buvo visko prigaminusi, o Tamašauskas visus vaišino gaivinančių gėrimu.

Rytojaus dieną Geniai su sūnum išvažiuavo automobiliu arčiau ir plačiau susipažinti su Amerika.

Buvo malonu susipažinti su lietuviais, atvykusiais iš tolimos Australijos, o tą progą suteikė Tamašauskai. Ačiū jiems.

Pašventino naują kleboniją

Vyskupas B. Flanagan gegužės 30 pašventino Šv. Kazimiero parapijos naująją kleboniją ir suteikė sutvirtinimo sakramentą.

Klebonijos statyba baigta, ir nuo ankstybo pavasario joje gyvena kunigai, bet vidus dar pilnai neįrengtas. Daugelis senųjų baldų jau netinkami. Reikia naujų.

Senoji klebonija jau nugriauta. Ji buvo pastatyta 1899 kun. J. Jakščio. Naujoji yra šalia buvusios senosios. Sujungta su bažnyčia. Padarytas įėjimas tiesiai iš klebonijos į zakristiją. Pastato apačioje yra garažas automobiliams, o priešais kleboniją yra automobilių pastatymo aikštė.

Daug rūpesčių ir darbo į naujosios klebonijos statybą įdėjo mūsų klebonas kun. A. Miciūnas, MIC.

J.M.

SPORTAS

L.A. Klubas šachmatų sekcijos vadovas E. Staknys praneša, kad šachmatininkai jau pradeda savo veiklą penktadieniais, 7:30 vakaro, Kultūros Židinyje. Kviečiama kuo daugiau jaunimo įsijungti į lietuvių šachmatininkų eiles. Dėl informacijos skambinti vakarais E. Stakniui, 523-8517.

Lengvosios atletikos tarp apygardinės pirmenybės įvyksta rugsėjo 21-22 Toronte, Kanadoj. Vyrams ir berniukams bus 100 m, 400 m, 1500 m bėgimai ir 4x100 m estafetė; taip pat šuoliai į aukštį ir į tolį, disko metimas ir rutulys. Moterims ir mergaitėms ta pati programa, išskyrus bėgimus, kurie bus 100, 200 ir 800 metrų distancijose. Tuo pačiu metu vyks ir lietuvių lauko teniso pirmenybės abiejų lygių visose amžiaus grupėse. Rytų sporto apygardai atstovaus sportininkai iš Bostono, Hartfordo, New Jersey, New Yorko, Philadelphiajos, Washingtono ir Worcesterio.

New Yorko Lietuvių Atletų Klubas lengvatletai treniruojasi šeštadieniais nuo 12:30 po pietų ir antradieniais nuo 6 val. vakaro Victory Field, Woodhaven. Autobusas į žaidynes išvyks rugsėjo 20, penktadienio vakarą. Dėl informacijų kreiptis į Pr. Gvildį, 356-7871 arba A. Šilbajorį, 846-7636.

L.A. Klubas futbolo pirmoji vienuolikė pereitą sekmadienį

žaidė pirmas šio sezono rungtynes prieš Istria klubą. Pasekmė 2:3 mūsų naudai. Kitos rungtynės bus šį sekmadienį,

rugsėjo 15, prieš Bavarians, jų aikštėje — College Point. Rezervinė komanda žais 1 val., o pirmoji — 3 val. p.p.

ŠACHMATAI

Veda Kazys Merkis

— Studentų šachmatų olimpiadoje amerikiečiai iškovojo sidabro medalius. Rinktinėi vadovavo bostonietis meistras Jackie Peters. Rinktinėje žaidė: Graig Chellstorp, pelnęs 7-5 tš., Matera 7.5-2.5, Ross Stoteborough 5-3, Eugene Meyer 8-2, Roy Ervin 4.5-2.5, John Jacobs 6-3.

— Pasaulio jaunių pirmenybės Maniloje laimėjo devyniolikametis anglas A. Mails, surinkęs baigmėje 7-2 tš., olandas Deaks ir jugoslavas Marijanovič po 5.5 taško, švedas Šneider 5 tš., vokiečiai Mack, sovietų Kočijev ir argentinietis Gardielli po 4.5, amerikietis Winston 3.5, brazilas Sunja Neto ir kolumbietis Hinou po 2 tš.

Vilniuje vyksta sąjunginis šachmatų turnyras "Lietuva-1974". Dalyvauja 188 žaidėjai, iš jų 55 dalyviai iš Lietuvos miestų, kiti iš Sovietų S-gos. Po 13-kos ratų, belikus dviem ratams, pirmavo vilnietis H. Žemaitis ir kaliningradietis V. Gusevas, turėdami po 9.5 taško, minkietis Šereševskis — 9, maskvietis R. Kimelfeldas 8 tš., leningradietis A. Krutianskis — 7 tš. Vilniaus čempionas H. Žemaitis už surinktus 9.5 taško jau gaus šachmatų meistro vardą; iki šiol jis buvo kandidatas į meistrus.

— U.S. Open pirmenybės New York'e laimėjo čekų didmeistris Hort draug su JAV didmeistri P. Benko, surinkę po 10-2. Čekų didmeistris be kitų įveikė P. Benko. Nuostabu, kad čekas Hort, dalyvaudamas prieš tai Kanados pirmenybėse, tesurinko 8-3 ir gerokai atsiliko nuo laimėtojo jugoslavų didmeistro Ljubojevičio, kuris surinko 10-1. Čekas Hort tik pustaskių pralenkė mūsų Igną Žalį, pelniusį 7.5 taško ir tašku Juozą Chrolavičių iš Hamiltono, kuris surinko 7 taškus.

Čia dedame didmeistro Hort laimėtą partiją prieš meistrą Frank Thornally iš New Yorko:

SICILIAN DEFENSE

White Thornally	Black Hort	White Thornally	Black Hort
1 P-K4	P-QB4	14 B-N2	P-N5
2 N-KB3	P-K3	15 P-P	NxNP
3 P-Q4	PxP	16 R-B1	QR-B1
4 NxP	N-KB3	17 Q-K1	N-Q2
5 N-QB3	P-Q3	18 N-Q5	PxN
6 B-K2	B-K2	19 QxN	P-QR4
7 O-O	P-QR3	20 P-B3	QxQ
8 P-B4	Q-B2	21 BxQ	PxP
9 B-B3	O-O	22 B-KN4	R-R1
10 K-R1	N-B3	23 R-R1	N-B3
11 N/4-K2	P-QN4	24 B-R3	B-R3
12 P-QN3	R-Q1	25 KR-K1	BxN
13 P-QR3	B-N2	26 RxB	P-Q4

White Thornally	Black Hort
27 BxRP	RxR
28 BxR	R-R1
29 B-K1	R-R8
30 K-N1	P-K6
31 K-B1	P-Q5
32 P-N3	B-N5
33 B-N2	N-N5
34 B-B3	RxBch
35 RxR	NxPch
36 K-N2	NxB
37 Resigns	

Kolupailos kraštotyra

Steponas Kolupaila yra plačiai žinomas keliautojas, Lietuvos žemių, o ypač vandenų tyrinėtojas. 1934-40 laikotarpy yra suregistruota su viršum 20 Kolupailos kelionių Lietuvos upėmis ir ežerais. Surinktas žinias bei įspūdžius profesorius naudojo ne tik populiariam kraštotyros reportažams, bet ir savo hidrografinėm studijom. 1930 Židiny Kolupaila rašė: "Kad mylėtum savo kraštą, kad būtum patriotas neiškraipyta to žodžio prasme — tam reikia jį pažinti."

Okupacijų metu profesorius tęsė savo pamiltas vandens keliones, nors jau sunkesnėmis sąlygomis. Daug fotografavo ir savo skaidrių rinkinį išsivežė 1944, traukdamasi į užsienius. Plačiau apie prof. Kolupailą skaitykite monografijoje "Steponas Kolupaila". Knyga gaunama Darbininko administracijoje ir pas platintojus.

GENERAL REPAIR SERVICE

SPECIALIZING IN:

Sewer cleaning, welder pipefitting, roof repair, bitum modernization, ceramic tile installation, residential & commercial painting and all electrical appliances.

QUALITY SERVICE—LOW PRICES!

24 hours a day anywhere in NYC! call 587-3884 DAY or NITE

L. K. Religinės Šalpos Rėmėjai išleido dokumentinę knygą —

LIETUVOS KATALIKŲ BAŽNYČIOS KRONIKĄ

7 kronikos iš pavergtos Lietuvos

Tai gyvos persekiojamos tautos religinių ir tautinių įvykių dokumentas. Kronikų knyga yra iliustruota, ir gražiai išleista.

336 psl. Kaina 2.50 dol.

Platintojai ir skaitytojai šią knygą gali įsigyti pas leidėjus —

L. K. Religinės Šalpos Rėmėjus, 6825 So. Talman Ave., Chicago, Ill. 60629 USA.

Kitur Chicagoje:

"Drauge",

Marginiuose,

Vaznelių ir B. Brazdžionio prekyboje bei kitose vietose.

Knyga gaunama ir Darbininke.

L. K. RELIGINĖS ŠALPOS RĖMĖJŲ VYRIAUSIOJI VALDYBA

UŽEIKITE IR PAMATYKITE

SCHRAGER'S

Moderniausias baldus!

GERIAUSIA RŪŠIS ŽEMIAUSIOS KAINOS

DIRŽIAUSIAS PASIRINKIMAS SCHRAGER'S

Salonų ir Miegamųjų Komplektai, Dinetės, Bufetai, Atverčiamos Sofos, Foteliai, Atlošiami Foteliai, taip pat Kėlimai, Lempos, Matracai, Vieniški Baldai.

SCHRAGER'S

336 East 86th St. (tarp 1 ir 2 Aves.),

New York City

Tel.: TR 9-4000

Atidara kasdien iki 8 val.

antradienį ir šeštadienį iki 6 val.

Mokėjimo sąlygos pagal pirkejo pageidavimą

TEDDY BARE

NOW #4

on New York Times Paperback Best Sellers List

"... heaps up mounds of evidence to prove that 1) Teddy lied about Chappaquiddick; 2) Teddy was guilty of manslaughter; 3) 'all the efforts of the police and judiciary authorities were directed ... not toward discovery of its truth but toward its burial.'"

-Esquire

"Having been directly involved in the recovery of the victim at Chappaquiddick and the legal affairs which followed, I believe that Teddy Bare is the most dynamic and factual book ever published on this latest Kennedy tragedy."

John Farrar,

Captain, Edgartown Rescue Division

RICHARD NIXON THE MAN BEHIND THE MASK

Was Watergate merely a cover-up for a deeper and more deadly political intrigue? What is the connection between Nixon and Rockefeller? To what extent did Rockefeller power push Nixon into the Whitehouse - could this power then push him out to make room for the unelectable Rockefeller and soon to be unelectable Vice President? Gary Allen has spent three years researching and writing what could be the best seller of the Seventies. This volume of thoughtful analysis and sound history details the political roles and real-life drama behind one of the most important actors on the international stage.

These Are Deluxe Paperbound Books, Not Pocketbooks. They Have The Same Large Type And Page Size As The Hardbound Books. (Available In Hardbound For \$5.00 Additional Per Book).

AMERICAN OPINION BOOKSTORE
MAIN STREET P.O. BOX 95
MIDDLEFIELD, CONN. 06455
Call 203 349-9059

HOURS: TUES. THRU FRI.
10 AM TO 2 PM
SAT. 10 AM TO 4 PM
THURS. & FRI. NITES 7 TO 9 PM

☐ Please rush me "TEDDY BARE" Enclosed is \$2.00 PLUS 50 c for Postage and Handling TOTAL \$2.50

☐ Please rush me "NIXON" Enclosed is \$2.00 Plus 50 c For Postage and Handling TOTAL \$2.50

☐ Please rush me BOTH Enclosed is \$4.65 For both books postage FREE.

NAME

ADDRESS

CITY STATE ZIP

CA 9-5

UŽSAKYKITE DABAR
GERIAUSIĄ DOVANĄ
I LIETUVĄ
SPECIALŲ
RUBLIŲ PAŽYMĖJIMAI

Su specialiais rublių pažymėjimais jūsų giminės gali įsigyti, ką tik nori, už dalelę reguliarios kainos.

Tai yra panašu, lyg kad eitumėte į krautuvę su 100 dolerių ir gautumėte prekių už 200 dol., 300 dol. ar net už daugiau. Specialūs rublių pažymėjimai taip pat gali būti iškeisti į reguliarius rublius, naudojantis aukščiausiais tarifais.

Pilnai garantuota,
greičiausias pristatymas

Pažymėjimai pristatomi jūsų giminėms maždaug per 3 savaites. Vieno specialaus rublio vertė 2.55 dol. Ši vertė yra galutinė. Jokių kitų primokėjimų.

Prašykite mūsų nemokamo iliustruoto katalogo

Užsakykite dabar
UŽSAKYKITE TIK PER
INTERTRADE
EXPRESS CORP.
125 East 23rd St.
Fifth Floor
New York, N. Y. 10010
Tel. 982-1530
LABAI SVARBŲS
AUTOMOBILIAI

Greičiausias pristatymas

ZHIGULI VAZ 2101
\$3494.00
Naujausias, patobulintas eksporto modelis
ZHIGULI VAZ 2103
\$4007.00
ZHIGULI VAZ 2102
Station Wagon \$3853.00
Eksporto modelis
MOSKVITCH 412 IE
\$3544.00
MOSKVITCH 408 IE
\$3259.00
MOSKVITCH 426 IE
STATION WAGON
\$3698.00
MOSKVITCH 427 IE
Station wagon \$3968.00
ZAPOROZHETS ZAZ
968 \$2234.00

ZAPOROZHETS ZAZ
968 E NEW \$2389.00

Prašykite mūsų specialaus biuletenio su automobilių paveikslais

Apartamentai
Naudoti draubžiai

Prašykite mūsų specialaus biuletenio

Šioje prekyboje mes turime 25 metų patirtį ir daug tūkstančių patenkintų klientų!

C.T. EXTERMINATING
for
Commercial & Industrial & Homes
187-28 Linden Blvd., St. Albans, N.Y.
Call 212 525-4538

MOVING STORAGE
Reasonable Rates
Same Day Service
First Month Free
Call Us At 288-3277
or 876-5454

WHEN IN STONE HARBOR IT'S
MIKES BIKE RENTAL
ALL NEW BIKES, STROLLERS, WHEELCHAIRS
HOURLY, DAILY, WEEKLY 272 96th STREET,
STONE HARBOR, N.J. PHONE: 609 368-1439
OPEN 7 DAYS A WEEK — 7 A.M. to 8 P.M.

AUCTION VALUE LAND COMPANY OF BOSTON
presents, group discounts on wholesale bulk
acreage in upstate N.Y., Maine, Nova Scotia and
N.H. for groups of 5 or more investors. Save 5 to
10 percent off wholesale price. Individual area
from 5 to 100 acres. 30 Day free inspection
financing available at 8 1/2 percent, simple,
up to 5 years. 10 acres Altona, N. Y. \$4500.
650 foot waterfront, 2 1/2 acres, Richfield,
Nova Scotia \$3800. 15 acres, New Sharon, Maine
with brook, \$6600. 5 acres Meridith, N.H. Deeded
Rights to Winesquam Lake \$6800, for further
information call collect (614) 354-7157

DON AND JEANIE'S SUNOCO
Satisfied Customers Minor Repairs Road
Service, Tune Ups, Tires, Accessories,
Member A.A.A. 3rd and Oxford Street
Belvidere, N. J. Call 201 475-4527
Ask for Don and Jean Stull Owners

AVOID BEING
FIRED
SUBSCRIBE TO RIVERA'S
WAKE UP SERVICE
CALL 212 342-4018

AUSBON BROWN
431 Convent Avenue
N.Y.C.
Home Cleaning General Vacuum
Rugs Clean Floors Windows
Quality Workmanship
Call 212 368-1694

BLOOMFIELD, CONN

Well fed dog & cat boarding & hair
cutting salon. Also active lawn mower &
snow blower bus. See profitable side
contracts. Colonial home, approx 2-3
acres loc w/outdoors, cement construc-
all in excel resal. Owner retiring, will
accept low personal mortgage. Owner,
203-242-1005 or 203-536-1699

PAGE BAKERY

Finest of Bakery Products
Open 7 Days a Week
868 Horseblock Rd.
Farmingdale, L. I.
516-732-8672

M. DELAROSA

GENERAL CONTRACTOR
1585 E. 172nd St. BRONX,
LICENSED, INSURED, PLUMBING
PLASTERING, ROOFING CEMENT
DECORATING, SEWERS CLEANED.
CALL 212 328-3500

ROAD RUNNER DELIVERY

SERVICE
214 Gates Ave. Little Ferry, N.J.
Package Delivery for N. J. and N.Y.
Area Also Flat Delivery
Call 201 641-3140
Mr. Al Dougard

SEA ISLE CITY, N.J.

TOWNHOUSE COMPLEX
For sale by owner. 4 brand new
large 3 B.R. townhouse apart-
ments centrally located, 1 blk. to
beach & marina. Excel. invest.
Seasonal or year-round rental.
Total package \$145,000. 20% down
payment, balance 25 yr. mortgage
at 8 1/2%. Must sell. For appt. call
609-858-4753.

REDDING ELECTRONICS, spalvotų televizijų bei radijo aparatų taisyso
krautuvė, rasite visada gerą patarnavimą. Vincentas Kurinskas, išdir-
bęs 20 m. RCA Service Co., prieš 5 metus su sūnumi James įsigijo
krautuvę ir kviečia visus apylinkės lietuvius į patarnavimus pasinau-
doti. Adresas: Redding Electronics, 3414 Fulton St., Brooklyn, N.Y. 11208
(tarp Lincoln ir Autumn gatvių). Tel. 647-2327.

SPARTA — Rašomojo mašinėlės įv. kalbomis, radio, spalv. TV, komple-
riai, įv. biznio mašinos — pigiausiai. Praneškite kuo interesuojatės ir fir-
mų autentiškus katalogus gausite iš SPARTA sav.: J. L. Giedraitis, 10
Barry Dr. E. Northport, N. Y. 11731. Tel. (516) 757-0055.

LITAS

INVESTAVIMAS — TAUPYMAS
PASKOLOS — KELIONĖS
UKINIAI PATARIMAI
DOKUMENTŲ PARUOŠIMAI
TAKSŲ PILDYMAS
NUOSAVYBIŲ PIRKIMAS IR PARDAVIMAS
APDRAUDOS

Litas Investing Co. Inc.

86-01 114th St., Richmond Hill, N. Y. 11418

VADOVAUJA V. VEBELIŪNAS

(212) 441-6947

Litas Travel Service,

87-18 Lefferts Blv., Richmond Hill, N. Y. 11418

VADOVAUJA NOME DA ALEKSANDRAVICIUS

(212) 846-1650

BENDRUOMENĖS MĖNESIO PROGA

Siais metais, po daugelio diskusijų bei pasisakymų Bendruomenės reikalui, ypač išryškėjo LB nario sąvoka. LB nariu yra ir jo teisėmis gali naudotis kiekvienas lietuvis; tų teisių jam niekas negali atimti (tik tam tikrais atvejais LB garbės teismas gali jas susiaurinti).

Labai svarbi LB veiklos dalis yra tautinis solidarumas. Jo reikšmę įtikinamai nušviečia Bronius Nainys straipsnyje "Bendruomenės organizacinės atramos" (Pasaulio Lietuvis, 1974, Nr. 5/70):

"Pagal Lietuvių Chartos principus suorganizuota Lietuvių Bendruomenė turėtų būti tam tikra valstybinės organizacijos analogija, tačiau be savos teritorijos ir be fizinių priemonių tvarkai palaikyti. Bendruomenės steigėjai žinojo, kad, norint rimtai dirbti, reikalinga kokia nors tvarka. Matydami, kad fizinių priemonių turėti bus neįmanoma, jie pasiūlė tam tikros rū-

šies pakaitalą, paremtą grynai morale. Tas pakaitalas yra tautinis solidarumas. Ką normali valstybinė organizacija pasiekia teismų, policijos ar kariuomenės pagalba, tą Bendruomenė turi pasiekti tarpusavio solidarumu. Solidarumo reikšmę Lietuvių Charta taip nusako: "Tautinis solidarumas yra aukščiausioji tautinė dorybė. Lietuvis ugdo tautinį solidarumą. Visi lietuviai yra lygūs tos pačios tautos vaikai, tarp savęs broliai". Tai ir yra visas Lietuvių Bendruomenės tvarkos palikimo dėsnis, įstatymas, visas pagrindas, ant kurio ji turi stovėti. Tuo pačiu tautinio solidarumo dėsniu turi remtis ir Bendruomenės išd. Jokių kitų priemonių nėra, kad ir laisvu noru savo pačių nusistatytoms mokesčiams išrinkti. Už tai ir tas mokeskis nėra vadinamas mokesčiu, bet tautinio solidarumo įnašu. "Tautinio susipratimo ir vienybės ženklai, kiekvienas lietuvis moka tautinio solidarumo įnašą" — pabrėžia ta pati Lietuvių Charta".

Knygos lietuvių ir anglų kalbom išmokyti:

Introduction to Modern Lithuanian, 9 dol.

Lietuviškų pokalbių plokštelė su tekstu, 6 dol.

Angliškai lietuviškas žodynas, 8 dol.

Lietuviškai angliškas žodynas, 6 dol.

Tai graži donava jaunimui ir suaugusiems visokiomis progomis. Knygos gaunamos Darbininko administracijos, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N. N. Y. 11207.

Darbininko spaudos kioske gausi nusipirkti lietuviškų knygų, plokštelių, atvirukų, įvairių lietuviškų papuošalų ir dovanų.

NAUJOS PLOKŠTELĖS

Gelbėk Mus! Philadelphia's Lietuvių Choras Viltis. Stereo 6 dol.

Čia mano brangioji Tėvyne, Lietuviškų dainų rinkinys, įdėnuotas Vilniaus operos solistų — E. Kuodžio ir J. Girijoto. Stereo 6 dol.

Tėviškos namai, Br. Budriūno kūriniai ir kantata, įdėnuota Los Angeles, Calif. Šv. Kazimiero parapijos choro. Stereo 6 dol.

Clevelando vyrų okteto Nr. 2 Stereo 6 dol.

Dieve priegloba mūs... Toronto Šv. Jono parapijos religinės mišių, kalėdines ir Velykų giesmės kaina 6 dol

Jūratė ir Kastytis, Banaičio opera iš 3 plokštelių. Kaina 16 dol.

Lietuva, Tėvyne mūsų, Toronto vyrų kvarteto įdėnuota 3 Baltijos tautų himnai, lietuviškos dainos ir operų ištraukos. Stereo 6 dol.

Arijos ir dainos, Sol. B. Povilavičiaus 5 dol.

Svajonių sūkuryje, B. Tamošiūnienės II-roji laida, 6 dol.

Bromaus Budriūno vyrų kvartetas (Detroit) 15 lietuviškos muzikos dainų. Stereo 6 dol.

O ramunėle pasakyk, B. Tamošiūnienės II-roji laida, 6 dol. Persiuntimas 50 c. Darbininkas, 341 Highland Blvd. Brooklyn, N. Y. 11207.

SĄSKRYDIS

NERINGOJ, VERMONTE,

Rugsėjo 29 dieną, sekmadienį, Šv. Mišios 11:30 val.

Laureatė, rašytoja, aktorė Birutė Pukelevičiūtė atliks meninę programą

Minėsime Šiluvos Marijos šventę ir Tautos šventę!

Kviečiami visi stovyklautojų tėvai, stovyklautojai ir visi Rėmėjai — Bendradarbiai

NEKALTAI PRADĖTOSIOS MARIJOS SESERYS IR RĖMĖJŲ CENTRO VALDYBA

Birutė Ona Aleksaitė, Lenkijos lietuvaitė, šiuo metu siekianti magistrės laipsnio New England konservatorijoje, atliks dainų koncertą Tautos šventės minėjime Lietuvių Laisvės salėje, 269 Second St., Elizabeth, N. J., rugsėjo 21, šeštadienį, 7 val. vak. Minėjamą rengia ALT S-gos Elizabeth skyrius.

Po šių įvadinių paryškinimų kreipiamės į Woodhaveno apylinkės lietuvių su dviem prašymais. Pirmas — visas šeimas, kurios turi mokyklinio amžiaus vaikų, prašom juos leisti į Mairūnėlių (nukelta į 12 psl.)

Į BOSTONĄ ATVYKSTA BR. RAILA

Bostono kultūriniai subatvakariai, kurių pirmininku jau šeši metai yra inž. Romas Veitas, rugsėjo 21, šeštadienį, 7:30 val. vak. pradeda, berods, jau septynioliktąjį savo darbų sezoną. Kultūriniai subatvakariai tai aštuoni ar devyni metiniai renginiai, kurių programas sudaro paskaitos ir pokalbiai mokslo, meno, visuomenės bei politikos klausimais, literatūros vakarai, dailės parodos ir kamerinio pobūdžio muzikos koncertai. Paprastai jie yra rengiami velionio dail. Vikt. Andrieušio lietuvišku stilium dekoruotose ALTS-gos Bostono sk. namuose, savotiškame lietuviškame muziejuje.

Bostono kultūrinių subatvakarių 1974-75 m. sezono pirmasis prelegentas — Bronys Raila, rašytojas, publicistas bei essayistas, mūsų kultūrinio ir visuomeninio gyvenimo kritikas, svečias iš Los Angeles, Calif. Jis kalbės ypač aktualia šio meto tema — Kultūros pirmenybė. Be to, tą patį vakarą kult. subatvakarių lankytojai bus supažindinti su Br. Railos raštais apilamai (kalbės Ant. Gustaitis) ir su jo naujausiu veikalu Paguoda (kalbės St. Santvaras), kurią leidžia Londono Nida. Paguodos pirmasis tomas yra išleistas 8. m. pavasarį, antrojo tomo tikimasi sulaukti Bostone rugsėjo 21, o trečiasis pasirodys gal tik 1975 pradžioje.

Liucija ir Algis dabar liko vieni, su jo atminimu... Bet jo tiesaus ir tvirto būdo spinduliuojimas ir įtaka, be abejo, lydės juos visą gyvenimą.

Tačiau ne vien tik šeima, brolis ir kiti giminės bei artimieji liūdi Gedimino. Šio puikaus, rimto vyro liūdi visa lietuviška bendruomenė ir darbo draugai. Tebūnie Tau lengva, Gediminai, ši Amerikos žemė, kurios vardu Tu gyvybę kovoje rizikavai, o lietuviškos žemės saugelė, įdėta Tau į kapą, tepriartins mylimą Tėvynę. Ilšėkis ramybėje. A.S.

A.A. JONUI MAŽELIUI

Lietuvoje mirus, jo sūnų bičiulį Vytautą nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime

LFB New Yorko sambūris

A.A. NATALIJA KIZLAUSKIENEI

mirus, sūnus Jurgį ir Kazį su šeimomis nuoširdžiai užjaučiame

Viktorija Savickienė
Janina ir Antanas Snieškai
Danutė ir Stasys Biručiai

Inž. Antano Škudzinsko dėka Bostone Lietuvių Fondui surinkta 35,000 dol. Šią sumą sudėjo 162 asmenys bei jų šeimos. Jų eilėse yra 55 mirusieji, kurių vardu giminės, artimieji ir bičiuliai į Lietuvių Fondą įnešė 12,950 dol. Iš Bostono yra 7, kurie įnešė po 1000 dol. Lietuvių Fondo Bostono vajeus komitetas, kuriam pirmininkauja A. Škudzinskas, atspausdino ir išsiuntinėjo lapelį, kiek dabar iš viso Lietuvių Fondas yra surinkęs — 930,000 dol., kokios sumos paskirtos lietuviškiems kultūros reikalams. Viso procentų yra išdalinta 283,000 dol. Lietuvių Fondo Bostono vajeus komitetas kviečia visus jungtis į Lietuvių Fondą savo įnašais.

Julius ir Renata Špakevičiai įnešė į Lietuvių Fondą a.a. agronomo Julijono Špakevičiaus vardu 100 dol.

Stasys ir Anastazija Baltušiai įstojo į Lietuvių Fondą su 100 dol.

Liuda Šmitaitė-Waingarten paaukojo L. Fondui 25 dol.

Lietuvos Kat. Bažnyčios Kroniką Bostone galima gauti pas Antaną Škudzinską: 61 Alban St., Dorchester, Mass. 02124. Kronikos — tai yra Lietuvos katalikų pogrindžio laikraštis ir aprašoma katalikų persekiojimas Lietuvoje. Knyga turi 336 puslapius, kaina 2.50 dol.

Bostono lituanistinėje mokykloje mokslo metai prasideda rugsėjo 14 So. Bostono viešosios mokyklos patalpose Thomas Park, 9 val. bus mišios Šv. Petro lietuvių parapijos bažnyčioje, o 10 val. prasidės normalios pamokos. Jei atsiras pakankamas mokinių skaičius, šiemet numatoma įkurti klasę visai lietuviškai nemokantiems vaikams.

Kun. Pranas Gaida, Toronte leidžiamų Tėviškės Žiburių redaktorius, lankėsi Bostone.

Bronys Raila, žurnalistas ir rašytojas, gyvenęs Los Angeles, Calif., atvyksta į šių metų pirmą kultūrinių subatvakarių susirinkimą.

LB apygardos diena šiais metais rengiama rugsėjo 29 Romuvos parke Brocktone. Pradžiai 12:30 v. Programa prasidės 1:30 v. Dalyvaus Onos Ivaškiienės tautinių šokių sambūris ir Vytauto Eikino vadovaujami LSS Grandies sportininkai, kurie rungsis su kitų tautybių sportininkais.

Parengimai. — Spalio 13 Laisvės Varpo radijo valandos vakaras, spalio 19 — lituanistinės mokyklos tradicinis balius, lapkričio 3 — prezidento Smetonos 100 metų gimimo sukakties minėjimas, lapkričio 9 Bostono vyrų sekteto vakaras, lapkričio 24 Lietuvos kariuomenės atkūrimo sukakties minėjimas. Visi šie parengimai vyksta Liet. piliečių draugijos salėje.

Rugsėjo 29 — LB Bostono apygardos diena Romuvos parke Brocktone.

SOUTH BOSTON SAVINGS BANK

Inkorporuotas 1863

460 West Broadway, South Boston Massachusetts

"Kur tūkstančiai taupo milijonus"

ALFRED W. ARCHIBALD, President

Šio banko direktorių taryboje yra adv. Jonas J. Grigalius. Reikale su patarnautojais galima susikalbėti ir lietuviškai • Turtas—Assets virš \$213,000,000.

CURRENT DIVIDEND RATES

- Regular a/c — 5 1/4 %
- 1 year Term Deposit — 5 1/4 %
- Special Notice a/c — 5 1/2 %
- 2 year Term Deposit — 6 %

— All Accounts Compounded Daily —

KNYGA — GERIAUSIA DOVANA

Šv. Rašto Naujasis Testamentas	5.00
Dievas šiandien, kun. J. Gutauskas	6.00
Didieji dabarties klausimai, dr. A. Maceinos	6.00
Ištiestos rankos, kun. J. Gailiaus	5.00
Ką mes tikime, kun. P. Celiesiaus	4.00
Šviesos ir Šešėliai, A. Sušinsko	5.00
Didysis jo nuotykis, apie prof. J. Eretą	5.00
Užkandis, J. Jankaus pasakojimai	5.00
Palikimas, F. Kiršos eilėraščiai	6.00
Kritusieji už Laisvę, V. Ramojaus	5.00
Lietuvos keliu, P. Lelio prisiminimai (kietais 7.00)	6.00
T. B. Pauliukas, T. K. Žvirblio, O.P.	2.00
Tautvila, J. Kraliausko romanas	4.00
Karaliai ir būlės, L. Dovydeno	4.50
Miestelis, kuris buvo mano, N. Mazalaitės	4.00
Lituanistikos darbai, III tomas	10.00
Lietuvių poezija, III tomas	13.00
Day of Shame, by A. Rukšėnas	9.00
Valgių gaminimas, virš 500 psl. knyga	8.00
Kiškio pyragai, J. Mingėlos	3.50
Gabriuko užrašai, J. Gilienės	3.00
Peliukai ir plaštakės, B. Pukelevičiūtės	1.50
Daržovių gegužinė, B. Pukelevičiūtė	1.50
Kalėdų dovana, B. Pukelevičiūtės	1.50
Saulės Šermenys, A. Gustaičio	7.00
Vėjas gluosniuose, A. Landsbergio	4.00
Laiškai Andromachai, J. Tininio	4.00
Pro vyšnių sodą. Vl. Šlaito	3.00
Suko tunklai, A. Barono pasakojimai	4.50
Linėliai, J. Narūnės eilės vaikams	1.75
Septyni saulės patekėjimai, Julijos Švabaitės eilėraščiai	3.50
Kamavalo aikštėje, J. Švaisto novelės	5.00
Gyvenimas ir darbai, V. Šmaizienės eilės	3.00
Medinis Dievas, Vl. Mingėlos	5.00
Dail. Adomo Galdiko monografija	16.00
Naujųjų Metų istorija, B. Pukelevičiūtės romanas	4.50
Lietuvių literatūros istorija, Pr. Naujokaičio	10.00
Girių sargai, Erlėno apysakos	3.00
Karūna, A. Kairio istorinė poema	6.50
Sidabrinė diena, A. Kairio operetė	4.50
Prisikėlimo žmonės, K. Barausko	4.00
Sunkiausi keliu, J. Gliados romanas	5.00
Lietuvos Katalikų Bažnyčios kronika	2.50
Amazonės džiunglės, P. Gaučio vert.	6.00
Trys ir viena, J. Narūnės atsim.	3.00
Laiškai Andromachai, J. Tininio	4.00
Indijos religinė išmintis, V. Bagdanavičiaus	3.00
K. Pakštas, J. Ereto (kietais 12.00)	10.00
Kvartetas, K. Ostrausko drama	5.00
Lietuvos keliu, P. Lelio prisiminimai (kietais 7.00)	6.00
The Violations of Human Rights in Soviet Occupied Lithuania	2.00

Šios bei kitos knygos ir lietuviškos plokštelės gaunamos Darbininko administracijos, 341 Highland Blvd. Brooklyn, N. Y. 11207.

DARBININKAS

Redakcija (212) 827-1352
Administr. (212) 827-1351
Spaustuvė (212) 827-1350
Vienuolynas .. (212) 235-5962
K. Ž. salė (212) 827-9645

341 HIGHLAND BLVD.
BROOKLYN, N.Y. 11207

New Yorko lietuvių tautinių šokių grupė, vadovaujama Jadvygos Matulaitienės, dalyvauja armenų rengiamame tautų festivalyje rugsėjo 15, sekmadienį, 1:30 v. Šoka prie armenų katedros, 630 Second Ave. Festivalį globoja New Yorko miesto viešųjų pasirodymų departamentas. Dalyvauja apie 20 tautų su savo šokiais ir muzika

Vargonininkų Muzikų Sąjungos valdyba posėdžiavo rugsėjo 8 ir pasiskirstė pareigoms. Pirmininkas — Algirdas Kačanauskas, vicepirmininkas — Vytautas Kerbelis, sekretorius Mykolas Cibas, išdėstinė Ona Zubavičienė, valdybos nariai Rožė Mainelytė ir Vytautas Strolia.

Kultūros Židinio administracinio komiteto valdybos ir parengimų sekcijos bendras posėdis įvyks rugsėjo 17, ateinančią antradienį, 7:45 val. vak. Kultūros Židinio posėdžių kambarys.

Skautų-čių vilkiukų į paukštyčių sueigos įvyksta rugsėjo 14, šeštadienį, 1:30 v. popiet Kultūros Židinyje. Bus bendra oficialioji dalis ir po to reguliarios sueigos. Dalyvaujama su uniformomis.

Min. V. Sidzikausko pagerbimas rengiamas rugsėjo 22 Kultūros Židinio didžiojoje salėje. Bus dvi paskaitos — dr. Broniaus Nemicko ir Domo Kriwicko. Bus parodyta vaizdų pynė iš diplomato plačios veiklos. Pradžią 4 v. popiet. Po programos — kavutė žemutinėje salėje.

Rochesterio jaunimo vaidinotojų grupė atvažiuoja į New Yorką ir šį šeštadienį, rugsėjo 14, Kultūros Židinyje vaidina Anatolijaus Kairo dramą "Palikimas". Vaidinimo pradžia 6 v.v. Globoja N.Y. šaulių kuopa. Visi maloniai kviečiami atsilankyti.

Kun. V. Bagdanavičius, MIC, lankėsi New Yorko apylinkėse prel. M. Krupavičiaus paminklo reikalais. Taip pat jis buvo užsukęs ir į Darbininko redakciją, apžiūrėjo Kultūros Židinių. Kaip žinia, Chicagoje statomas prel. Krupavičiaus paminklas, kuriam aukos renkamos visoje Amerikoje. New Yorko te paminklo reikalais ir aukų telkimu rūpinasi Petras Ažuolas.

Bronys Raila, žurnalistas ir rašytojas, atvyksta iš Los Angeles į šį Atlanto pakraštį. Jis kalbės Bostono kultūrinių subatvakarių klube ir rugsėjo 29, sekmadienį, 4 v. popiet New Yorke Vaižganto Kultūros Klubo popietėje, savo kalboje paliesdamas dabarties kultūrinės aktualijas. Drauge bus ir jo knygos "Paguodos" pristatymas.

Kultūros Židinio išlaikymo komitetas lapkričio 16 rengia balių didžiojoje Židinio salėje. Baliaus tikslas — sutelkti lėšų židinio išlaikymui. Įėjimas vienam asmeniui — 50 dol.

Balto 100-sis skyrius New Yorke sausio 25 Kultūros Židinyje rengia vjaus užbaigimo didelį labdaros balių su programa, karšta vakariene ir šokiais.

Moterų Vienybės po vasaros atostogų pirmas susirinkimas bus rugsėjo (September) 17 d., 7:30 v.v. Gorėnienės namuose, 84-13 90 Street, Woodhaven, N.Y. Prašomos narės dalyvauti.

Dail. Kazimieras Žoromskis, praleidęs visą vasarą Kennebunkporte, Maine, tėvų pranciškonų vasarvietėje, jau grįžo į Manhattaną, kur turi savo studiją.

Sol. M. Razgaitis rengia koncertą spalio 13 Elizabetho Laisvės salėje. Pelnas skiriamas Simo Kudirkos gelbėjimo reikalui.

Andrius Ciemenis, "Palikimo" režisierius

Rochesterio moksleivių ir studentų ateitininkų dramos sambūris rugsėjo 14, šeštadienį, 6 v.v. Kultūros Židinyje vaidina

ANATOLIJAUS KAIRIO

3 veiksmų dramą

PALIKIMAS

Režisuoja **Andrius Ciemenis. Dekoracijos Danutės Krokutės**

Po vaidinimo mažojoje salėje veiks bufetas su gaivinančiais gėrimais, karštais užkandžiais, kvėpiančia kava. Plokštelių ir juostelių muzika. Bus galima pasižokti.

Bilietai galima gauti pas J. Andriušį — Haven Realty, 87-09 Jamaica Ave. Woodhavene, N.Y., VI 7-4477, Vito Gerulaičio kelionių agentūroje, 94-10 Jamaica Ave., Woodhaven, N.Y. tel. 847-5522. Vaidinimo dieną prie įėjimo.

Nepaprastai gera proga pasidžiaugti ir pasigrožėti jaunimo darbu.

Įėjimo auka — 4 dol. suaugusiems, 2 dol. — moksleiviams

Visus maloniai kviečia

L.S.S.T. Simo Kudirkos kuopa New Yorke

Tautos šventės minėjimas rugsėjo 8 Apreiškimo parapijos salėje. Nuotr. L. Tamošaičio

Maironio lituanistinės mokyklos mokytojų tarybos ir tėvų komiteto atstovų posėdis buvo rugsėjo 5 Kultūros Židinyje. Pristatyti nauji mokytojai, aptartas šių metų mokslo darbas ir kitos su mokykla susijusios problemos. Posėdyje iškilo gana daug klausimų, prie kurių reikės grįžti vėliau ir spaudoje parašyti. Mokyklos vargai yra visos vendruomenės vargai, o ne tik mokyklos vedėjos, mokytojų ar tėvų komiteto.

Stepas Zobarskas vietoj gėlių vainiko ant a.a. Augustino Vileniško kapo Vaižganto Kultūros Klubui paaukojo 20 dol. Klubas nuoširdžiai dėkoja.

Helen V. Kulber rugsėjo mėn. dalyvauja metinėje respublikonių tautinių grupių tarybos konvencijoje, kuri bus rugsėjo 13-15 Statler-Hilton viešbutyje Bostone, Mass.

New Yorko "gintarėliai". Iš k. Darius Stankūnas, Marius Marijošius, Antanas Kulys, Dainius Marijošius, Aras Ulėnas, Jonas Tauras, Laura Bilėnaitė, Vincas ir Tomas Giedraičiai. Nuotraukoje trūksta Sigitos Penikaitės ir Kristinos Vygantaitės.

NEW YORKO "GINTARĖLIAI"

Kiekvieną vasarą daug draugų ir pažįstamų vieši pas D. ir G. Penikus Long Islande, džiaugiasi jų baseinu bei praleidžia laiką lietuviškoje nuotaikoje. Per tuos suėjimus ir kilo mintis įsteigti priešmokyklinio amžiaus vaikų darželį.

Buvo daug svarstyta, kaip suvežti iš įvairių vietovių vaikučius, kur surasti patalpas, kas praves programą ir t.t. Bet didešiam norui esant, viskas išsprendžiama.

Štai suėjo metai, kaip kiekvieną trečiadienį dviem valandom mamos atveždavo vaikučius — "gintarėlius" į Nijolės ir Jono Ulėnų namus, Dix Hills, Long Island. Suvažiuodavo ne tik iš apylinkės, bet ir iš Great Necko, Queens ir net iš New Jersey.

Programą vedė visos mamos, pasidalindamos pareigomis. Vienos mokė dainas, kitos šokti, piešti ir rankdarbius. Buvo dir-

bama dviem grupelėm, nes vaikų amžius įvairus, nuo 2 iki 4 ir pusės metų.

Kalėdų metu darželį aplankė Kalėdų senis, su vaikučiais pasikalbėjo, pagyrė, kad gražiai lietuviškai šneka, ir juos apdovanojo.

Taip pat vaikams labai patiko lietuviškų lėlių vaidinimas, kurį profesionaliai parengė Gražina Janušienė.

Metai labai greitai prabėgo. Per juos buvo daug išmokta. Svarbiausia tai, kad vaikai praleisdavo tas dvi valandas lietuviškoje nuotaikoje ir kalbėdami tik lietuviškai. Tai sudarys gerą pagrindą toliau lietuviškai auklėtis Maironio lituanistinėje mokykloje.

Pagirtinos mamos, kurios tiek laiko praleido, bevažinėdamos vaikus ir planuodamos programas.

Išnuomojamas atskiras kambarys be virtuvės dirbančiai moteriai ar studentei. Skambinti 441-9720.

Ridgewoode, geroj vietoj, prie gero susisiekimo, ramiam name išnuomojamas kambarys su baldais senesnio amžiaus vyrui arba moteriai. Skambinti: EV 6-1635.

Parduodamas vienos šeimos namas Woodhavene, N.Y., 8 kambariai, gerai užlaikytas, kainą 31.500 dol. Skambinti telefonu 441-6799.

Ieškoma namų ruošai darbininkė vieną ar dvi dienas savaitėje. Skambinti tel. 441-6947.

Woodhavene išnuomojami du gražūs kambariai. Tel. TA 7-7987.

BENDRUOMENĖS MĖNESIO

PROGA

(atkelta iš 11 psl.)

ronio lituanistinė mokyklą. Antaras — apylinkės valdyba ką tik išsiuntinėjo tautinio solidarumo įnašo lapelius; prašom visus pagal savo išgales paremti LB darbus. Neturėdami pilnos kartotekos, negalėjom visiem lapelių pasiųsti; todėl ir negavusiuosius prašom pasiųsti valdybai savo įnašą su savo adresu.

Tautinio solidarumo įnašas yra toks: šeima moka 5 dol., pavienis — 3 dol., nedirbantis — 1 dol. Kurie gali, prašomi aukoti truputį daugiau, o kuriem ir minimumo yra neįmanoma sumokėti, prašomi nors atsliepti, kad, reikalui ištikus, valdyba galėtų jiems padėti. Tuo pačiu lapeliu galima užsiprenumeruoti Pasaulio Lietuvių ir Pasaulio Lietuvių Jaunimą. Prenumerata 3 dol.

Cekį rašyti: LB Woodhaveno Apylinkės Valdyba. Siųsti šiuo adresu: LB Woodhaveno Apylinkės Valdyba, 86-34 91 St., Woodhaven, N. Y. 11421.

Nuoširdžiai dėkodami visiem, laukiame gerų rezultatų.

LB Woodhaveno Apylinkės Valdyba

DĖMESIO, DAINOS MYLĖTOJAI!

New Yorko vyrų choras Perkinas pradėjo naują sezoną. Išrinkta ir nauja valdyba, kuri pasiskirstė pareigomis taip: pirmininkas — Stasys Karmazinas, išdėstininkas—Antanas Razgaitis, archyvo vedėjas—Jonas Jankus, socialinių reikalų tvarkytojas—Petras Tutinas, sekretorius — Algirdas Česnavičius.

Naujoji valdyba nuoširdžiai kviečia visus lietuvišką dainą mylinčius, ypač jaunimą jungtis į mūsų vienetą. Jaunimas yra mūsų choro viltis ir ateitis. Tėveliai, paraginkite savo sūnus.

Dabar ruošiamės šio sezono pirmam koncertui, kuris bus lapkričio 24 Bostone.

Repeticijos vyksta Kultūros Židinyje kiekvieną ketvirtadienį 7:30 v.v.

MIRĖ AUGUSTINAS VILENIŠKIS

Rugsėjo 5, ketvirtadienį, vakare žiūrėdamas televizijos, mirė Augustinas Vileniškis, ištiktas širdies priepuolio. Buvo pašarvotas M. Šalinskienės šermeninėje Woodhavene. Atsisveikinimas buvo sekmadienio vakarą, rugsėjo 8. Rožančių sukalbėjo kun. P. Raugalas, Apreiškimo parapijos klebonas. Atsisveikinimo kalbas pasakė A. Balsys, Woodhaveno LB apylinkės pirmininkas, ir A. Koncė — L.T.S-gos pirmojo sky-

Augustinas Vileniškis

raitijoje, mieliai pagelbėdamas žmonėms, sumaniai juos apgindamas nuo vokiečių.

Atvykęs į šį kraštą, pasidarė geras meisteris — stalius ir Jamaica Ave., Richmond Hill turėjo savo dirbtuvę. Dirbo sumaniai ir nagingai, atlikdamas visokių užsakymus.

Yra jo darbų ir Kultūros Židinyje. Jis įtaisė zakristijoje naujas spintas ir padėjo įrengti koplyčią, paimdamas tik už medžiagą.

Mielai jis patarnavo ir bendriem lietuviškiems reikalams, prisidėjo prie lietuviškų organizacijų, aukom rėmė visus lietuviškus reikalus.

N.Y. SKAUTAMS REMTI KOMITETAS

MALONIAI KVIEČIA VISUS ATsilANKYTI

Į JŲ RENGIAMĄ BALIŲ

Š. M. SPALIO MĖN. 19 D. ŠEŠTADIENĮ 8 VAL. VAKARO KULTŪROS ŽIDINYJE

AUKA \$12.50 ASMENIUI STALAS 10-ČIAI ASMENŲ ŠOKIAMS GROS A M O U R ORKESTRAS

STATUS UŽSISAKYTI IKI Š. M. SPALIO MĖN. 14 'D. PAS

H. MIKLĄ 516-HU 2-0196 V. KULPĄ 212-VI6-1056

A. MIČIULĮ 212 441-1131